



ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

22 НЕДІЛЯ РЯДОВОГО ПЕРІОДА – 28 СЕРПНЯ 2022

Bože ve své dobrotě ses postaral o chudáka.



„STVOŘIL JSI NÁS PRO SEBE, BOŽE, A NEKLIDNÉ JE NAŠE SRDCE, DOKUD NESPOČINE V TOBĚ“ (sv. Augustin). Eucharistie v bazilice San Pietro in Ciel d'Oro u Archy sv. Augustina, Pavia, Itálie, *Peregrinatio ad Loca Amoris quo maior nullus ita splendet*, 27. 6. 2015.

MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, přijali jsme pozvání na hostinu, kterou pro nás připravil Pán. Proto pokorně prosme všemohoucího Otce: **L: PANE, OBNOV DIVY SVÉ LÁSKY.**

- Za věřící a všechny lidi dobré vůle, aby se nám Světový den modliteb za péči o stvoření, stal příležitostí k vděčnosti Bohu i k lítosti nad hříchy proti světu, v němž žijeme.
- Pro slzy Matky tvého Syna, které s mateřskou starostlivostí prolévala v Syrakusách zastav barbarský ruský terorismus a zmučenému lidu Ukrajiny osuš slzy a vlij novou nadějí.
- Nauč nás, po příkladu sv. Augustina, objevovat v hlubinách nitra, že jsme stvoření pro Tebe, a naše srdce nedojde pokoje, dokud nespočine v Tobě.
- Za moudrost Ducha pro ty, kdo mají volební právo, aby u vědomí své odpovědnosti, dali v nadcházejících volbách svůj hlas osobnostem života pravdy, spravedlnosti a pokoje.
- Modleme se, aby malí a střední podnikatelé, vážně zasažení hospodářskou a sociální krizí, našli prostředky nezbytné k pokračování svého podnikání ve službách okolí ve kterém žijí.
- Modleme se za všechny, kteří se vydávají na cesty za poznáním a rekreací, aby Boha našli v kráse přírody i vznešenosti umění.
- Prosme za věrné zemřelé, ať mají účast na slávě tvého království.

K: Bože, tys v Kristu přinesl spásu všem lidem. Dej, ať poznáme své místo, které jsi nám světil ve službě tvému království. **L: Amen.**

„Mariiny slzy zrodily naději a nový život“ (papež František) 29. 8. - 1. 9. 1953



Slzící Madono, naše bolestná Matko, otevřelas nám své srdce a nás sis vybrala za adresáty a ochránce Tvých slz. Tvůj pláč, ó Matko, znamená Tvého bolu, je relikvií Tvé lásky a zárukou Tvé přimluvy. Pros za nás Otce milosrdenství, aby se dotkl našich zatvrzelých srdcí, aby oblomil vzdorné vůle, vyburcoval nás z duchovní strnulosti, obrátil nás ke své lásce.

Svémi slzami, ó Matko, oroduj u Tvého Syna, aby dobrotivě pohleděl na naše slzy: očekávaje, že budou navždy osušeny, ať je sbírá, aby se neztratily, uchovává ve svém srdci jako perly, ať je promění v dar vykoupení.

Slzící Madono, pohleď s mateřskou dobrotou na bolest světa! Osuš slzy trpícím, opomíjeným, zoufalým, obětím všeho násilí. Vypros všem slzy kajícího a nového života, jež otevírají srdce obnovujícímu daru Boží lásky. Vypros všem slzy radosti, poté, co viděli hlubokou něhu tvého srdce.

(Jan Pavel II., v homilii při posvěcení baziliky, 6. 11. 1994)



EUCCHARISTIE V BAZILICE SLZÍCÍ PANNY MARIE V SYRAKUSÁCH, *Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 4. července 2019, Syrakusy, Sicílie, Itálie.



UCTIVÁNÍ RELIKVIÁŘE SE SLZAMI PANNY MARIE, *Peregrinatio ad Portam Fidei*, 8. července 2012, Syrakusy, Sicílie, Itálie.





"Svatá Rozálie, skvoucí perlo panenské svatosti, pomoz nám osvobodit se od hříchu, kořene veškerého zla ve společnosti, a zaměřit náš život na Boha, zdroj všeho pokoje".

EUCARISTIE V JESKYNĚ SV. ROZÁLIE. LARGO Z NOVOSVĚTSKÉ - KE CTI PATRONKY PALERMA A CELÉ SICÍLIE.
Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum, Montepellegrino, Palermo, Sicílie, 3. července 2019.





ПАРАФІЯЛЬНИЙ ІНФОРМАТОР

23 НЕДІЛЯ РЯДОВОГО ПЕРІОДА – 4 ВЕРЕСНЯ 2022

Pane, tys nám býval útočištěm od pokolení do pokolení.



EUCHARISTIE V JESKYNI SV. ROZÁLIE, PATRONKY PALERMA A CELÉ SICÍLIE,
Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum, Montepellegrino, Palermo, Sicílie, 3.července 2019.

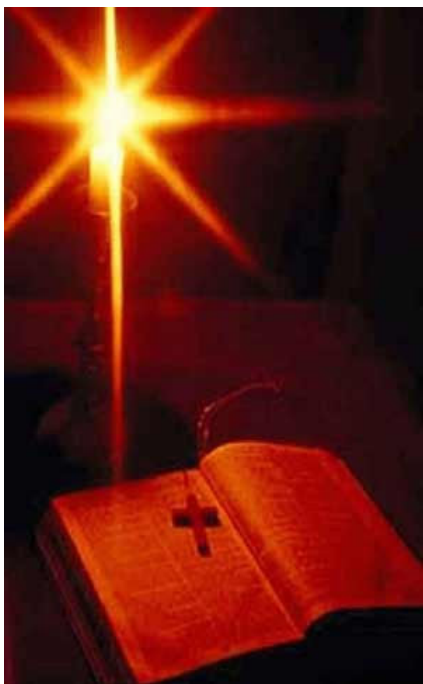
MODLITBA VĚŘÍCÍCH

K: Bratři a sestry, vědomi si Božího povolání, vložme svou starost na Toho, který si nás povolal a s důvěrou prosme: **L: PROSÍME TĚ, VYSLYŠ NÁS.**

- Za papeže Františka, aby jako 'svědek naděje' ukazoval Církvi cestu tvé pravdy uprostřed pohnutých dějin současného světa.
- Na přímluvu sv. Rozálie učíš přítrž satanskému ruskému terorizmu na Ukrajině, a dej ať ukrajinský národ, prožívající nevýslovné krutosti, pozná čas míru.
- Za moudrost Ducha pro ty, kdo mají volební právo, aby u vědomí své odpovědnosti, dali v nadcházejících volbách svůj hlas osobnostem života pravdy, spravedlnosti a pokoje.
- Za křesťanské rodiče, aby je inspirovala, vedla a posilovala bdělá a starostlivá péče Panny Marie, s níž provázela svého Syna od chudoby betlémských jeslí až k ponížení kříže.
- Za mladé lidi naší farnosti, aby se nechali inspirovat svědectvím sv. Matky Terezy, a v její odpovědi na výzvu tvého Syna „*Pojď, buď mým světlem*“, zaslechli i tu svou.
- Modleme se za to, aby v zákonech všech zemí světa byl zrušen trest smrti, který poškozujne nedotknutelnost a důstojnost osoby.
- Modleme se za místní církve evropského kontinentu, aby v rámci synodního procesu naslouchaly Duchu pravdy a pokoje.
- Za všechny věrné zemřelé, aby spolu s anděly oslavovali tvou dobrotu a věrnost.

K: Otče, vyslyš prosby této své rodiny, veď nás po cestách své prozívatelnosti a nauč nás počítat naše dny, ať dojdeme k moudrosti srdce. Skrze Krista našeho Pána. **L:** Amen.

LITURGICKÉ TEXTY 22. NEDĚLE V MEZIDOBÍ



1. ČTENÍ – SIR 3,19-21.30-31

Čtení z knihy Sirachovcovy.

Synu, dělej své práce v skromnosti, a budeš milován bohumilými lidmi. Čím jsi větší, tím víc se pokořuj, a před Pánem nalezněš milost. Neboť veliká je moc Pána, je slaven pokornými lidmi. Pro ránu domýšlivce není uzdravení, neboť se v něm uchytilo ošklivé býlí. Rozumné srdce chápe poučné výroky, moudrý člověk touží po pozorných posluchačích.

ŽALM 68

Spravedliví se radují, jásají před Bohem – a veselí se v radosti. – Zpívejte Bohu, velebte jeho jméno, – jeho jméno je Hospodin. Otec sirotků, ochránce vdov – je Bůh ve svém svatém příbytku. – Bůh zjednává opuštěným domov, – vězně vyvádí k šťastnému životu. Seslal jsi hojný déšť, Bože, na své

dědictví, – vzkřísils je, když zemdlelo. – Usadilo se v něm tvoje stádce, – ve své dobrotě ses postaral o chudáka, Bože!

2. ČTENÍ – ŽID 12,18-19.22-24a

Čtení z listu Židům.

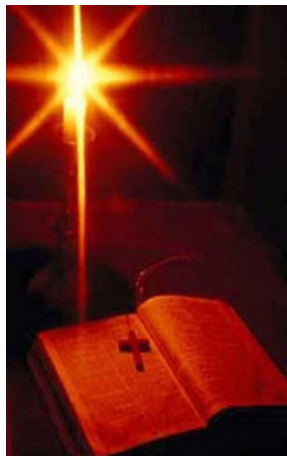
Bratři! Nepřistoupili jste k hmotné hoře, z které šlehal oheň a která byla zahalena mračnou temnotou a bouří, a přitom za zvuku trouby byly prohlášeny předpisy. Když to všechno Izraelité slyšeli, zdráhali se poslouchat a prosili, aby Bůh už k nim nemluvil. Vy však jste přistoupili k hoře Siónu a k městu živého Boha, k nebeskému Jeruzalému: ke shromáždění obrovského množství andělů a k obci prvorozců, kteří jsou zapsáni v nebi; přistoupili jste k soudci, Bohu všech, k duším spravedlivých, kteří už dosáhli cíle, a k Ježíši, prostředníku nové smlouvy.

EVANGELIUM – LK 14,1.7-14

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když Ježíš přišel v sobotu do domu jednoho z předních farizeů, aby tam pojedl, dávali si na něj pozor. On si všiml, jak si hosté vybírají přední místa. Řekl jim tedy toto poučení: „Až budeš od někoho pozván na svatební hostinu, nesedej si na přední místo. Mohl by být od něho pozván někdo vzácnější než ty, a ten, kdo pozval tebe i jeho, by přišel a řekl ti: ‘Uvolni mu místo!’ Tu bys musel s hanbou zaujmout poslední místo. Ale když budeš pozván, jdi si sednout na poslední místo, takže až přijde ten, který tě pozval, řekne ti: ‘Příteli, pojď si sednout dopředu!’ To ti bude ke cti u všech, kteří budou s tebou u stolu. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ Svému hostiteli pak řekl: „Když strojíš oběd nebo večeři, nezvi své přátele ani bratry ani příbuzné ani bohaté sousedy, aby tě snad také nepozvali, a tak by se ti dostalo odměny. Ale když strojíš hostinu, pozvi žebráky a mrzáky, chromé a slepé. A budeš blahoslavený, protože oni ti to nemají čím odplatit. Dostaneš však odměnu při vzkříšení spravedlivých.“

LITURGICKÉ TEXTY 23. NEDELE V MEZIDOBÍ



1. ČTENÍ – MDR 9,13-18

Čtení z knihy Moudrosti.

Kdo z lidí může poznat Boží úmysly, kdo pochopí, co chce Pán? Myšlenky smrtelníků jsou totiž nejisté a naše záměry vratké. Vždyť porušitelné tělo duši zatěžuje a pozemský příbytek utlačuje mysl plnou starostí. S námahou luštíme smysl pozemských věcí, nesnadno nalézáme to, co je nejjednodušší. Kdo může vyzkoumat to, co je v nebi? Kdo poznal tvou vůli, když jsi mu nedal moudrost a z výšin neposlal svého svatého ducha? A tak se upravilo chování těch, kdo jsou na zemi, lidé se naučili, co je ti milé, a moudrostí se zachránili.

ŽALM 90

Rozkazem vracíš, Bože, člověka v prach – a pravíš: „Vraťte se, smrtelníci!“ – Neboť tisíc let je v tvých očích – jako včerejší den, který minul, – a jako noční hlídka. Uchvacuješ je, jsou jako ranní sen, – podobají se pučící trávě: – Zrána kvete a bují, – večer je skosena a vadne. Nauč nás počítat naše dny, – ať dojdeme k moudrosti srdce. – Obrát se, Hospodine, jak dlouho ještě budeš čekat? – Slituj se nad svými služebníky! Nasyť nás brzy svou slitovností, – ať jásáme a radujeme se po celý život! – Ať je nad námi dobrotivost Pána, našeho Boha, – dej zdar práci našich rukou, – dej zdar práci našich rukou!

2. ČTENÍ – FLM 9B-10.12-17

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Filemonovi.

Mluví to Pavel, stařec, a nyní vězeň pro Krista Ježíše. Prosím tě za svého syna, kterému jsem dal život tady v žaláři, Onezima. Posílám ti ho nazpátek, přijmi ho, jako by to bylo moje vlastní srdce. Nejraději bych si ho nechal u sebe, aby mi sloužil místo tebe tady ve vězení, které snáším pro hlásání evangelia. Ale nechtěl jsem nic udělat bez tvého souhlasu, aby tvůj dobrý skutek nevypadal jako vynucený, nýbrž byl dobrovolný. Vždyť snad proto ti byl vzat na čas, abys ho dostal nazpátek navždycky, ne už jako otroka, ale jako něco více než otroka: jako drahého bratra. Když i mně je tolik milý, jak teprve tobě, jako člověk i jako křesťan. Jsi-li tedy přesvědčen, že já a ty patříme k sobě, přijmi ho, jako bych to byl já sám.

EVANGELIUM – LK 14,25-33

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Ježíše cestou doprovázely velké zástupy. Obrátil se k nim a řekl: „Když někdo přichází ke mně a neklade svého otce, svou matku, ženu, děti, bratry a sestry – ano i sám sebe – až na druhé místo, nemůže být mým učedníkem. Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem. Když někdo z vás chce stavět věž, nesedne si napřed a nespočítá náklady, jestli má dost na dokončení stavby? Kdyby totiž položil základy a nestačil ji dokončit, vysmáli by se mu všichni, kdo by to viděli, a říkali by: ‘Tenhle člověk se pustil do stavby, ale nemohl ji dokončit.’ Nebo když má některý král vytáhnout proti jinému králi, aby s ním vedl válku, nesedne si napřed a neuvažuje, jestli se může s deseti tisíci vojáků utkat s tím, kdo proti němu táhne s dvaceti tisíci? Jestliže na to nestačí, vyšle posly, dokud je ten druhý král ještě daleko, a žádá o podmínky míru. Tak ani žádný z vás, kdo se nezřekne všeho, co má, nemůže být mým učedníkem.“

*„Slyšte Slovo, vyšlé od Boha, Slovo, jež krmí lidské duše,
Slovo, jež sílí srdce i rozum, Slovo, jež vede k poznání Boha“
(Proglas, č. 24–27)*

LITURGICKÉ MEZIDOBÍ

S TOMÁŠEM KARDINÁLEM ŠPIDLÍKEM, S.J., *čestným občanem Pustiměře*

a

P. FRANTIŠKEM BENÍČKEM



PONDĚLÍ 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 29. SRPNA 2022

Ježíš řekl svým apoštolům: „Nemyslete si, že jsem přišel uvést na zem pokoj; Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel v sobotu do synagogy. Povstal, aby předčítal (z Písma). Podali mu knihu proroka Izaiáše. Otevřel ji a našel místo, kde stálo: 'Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.' Pak zavřel knihu, vrátil ji služebníkovi a usedl. A všichni v synagoze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ Všichni mu přisvědčovali, divili se milým slovům z jeho úst a říkali: „Není to syn Josefův?“ Řekl jim: „Jistě mi připomenete přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe! Udělej i tady ve svém domově to, o čem jsme slyšeli, že se stalo v Kafarnau.“ Dále řekl: „Amen, pravím vám: Žádný prorok není vítáný ve svém domově. Říkám vám podle pravdy: Mnoho vdov bylo v izraelském národě za dnů Eliášových, kdy se nebe zavřelo na tři léta a šest měsíců a nastal velký hlad po celé zemi; ale k žádné z nich nebyl poslán Eliáš, jen k vdově do Sarepty v Sidónsku. A mnoho malomocných bylo v izraelském národě za proroka Elizea, ale nikdo z nich nebyl očištěn, jenom Námán ze Sýrie.“ Když to slyšeli, všichni v synagoze vzplanuli hněvem. Zvedli se, vyhnali ho ven z města a vedli až na sráz hory, na níž bylo vystavěno jejich město, aby ho srazili dolů. On však prošel jejich středem a ubíral se dál. (Lk 4,16-30)



Všichni mu přisvědčovali, divili se milým slovům z jeho úst. Proč jsme rádi, když s námi někdo souhlasí? Je to výraz spojení, jednoty. Ta se ovšem projevuje na různých stupních. Mohou se dobře shodnout dva obchodníci, dva příbuzní, dva krajané, dva vědci, atd. Nazaretští byli rádi, že se jeden z nich stal rabbi, učitel, o kterém se všude mluvilo. Paprsek z jeho proslulosti padal i na jejich město. Z morálního hlediska má tento jev dvojí stránku. Je to výraz soudržnosti lidí, kteří žijí pospolu v obci, v národě, a proto je to chvályhodné. Nesympatickým se tento cit stává, když se zvrhne v šovinismus. Tomu se ovšem máme vyhýbat. Ale i první stránku

nesmíme zanedbávat. Často si totiž ceníme jenom to, co přichází z daleka. Lidé s cizím jménem a s cizí teorií se stávají autoritou. Bez povšimnutí nebo i s pohrdáním jednáme naopak s lidmi, kteří žijí blízko nás. I ti musejí v našich očích růst a být velkými.

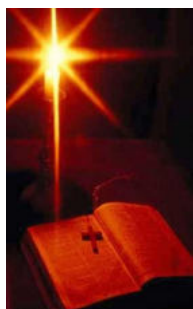
Všichni v synagóze vzplanuli hněvem. Evangelium podává jenom suchou zprávu. Nelíčí psychologicky, jak se ta změna myšlení v nazaretském prostředí stala. Ale ukazuje názorně, že bývají takové přeměny veřejného mínění nápadně prudké. Z velkého obdivu se za chvíli přeskočí k nenávisti a odporu. Divíme se tomu, ale vysvětlení není těžké. V obdivu pro druhého často není nic jiného než obdiv pro sebe sama. Chválíme řečníka, který mluví to, co myslíme my sami. Běda, kdyby řekl něco opačného. Jaký praktický závěr máme udělat z této zkušenosti? Dvojí. Je naivní spoléhat příliš na to, že s nimi lidé sympatizují. Z druhé strany je známka duchovní vyspělosti, když oceníme řeč a vystoupení druhého nejenom podle toho, jestli nám pochlebuje a staví se na naši stranu, potvrzuje naše mínění. Tak to dělají všichni demagogové. Ale jejich úspěch je podmíněn právě nevyspělostí těch, kdo je slyší. Jen láska k pravdě nás uchrání v těchto zmatcích.

Hnali ho ven z města a vedli na sráz návrší, aby ho srazili dolů. Je známkou zdravého organismu, že vyloučí, vyvrhne to, co by mu škodilo. Podobně jedná i společnost. Ale jsou i organismy nemocné. Ty pak nedovedou strávit právě to, co by je mělo posílit. Zvláště nesnášejí silné pokrmy. Společnost, kterou evangelium nazývá všeobecným názvem „svět“, nesnáší Krista a snaží se ho všemi způsoby vyloučit. Jeden historik umění sbíral staré obrazy a fotografie z doby před první světovou válkou a udělal statistiku, kolik uměleckých památek bylo po revoluci zničeno. Jsou to otřesné statistiky. Stačilo, aby to byl kostel nebo věž nebo obraz Panny Marie, a všecko bylo nemilosrdně zbořeno. Některé ulice, kdysi krásného stylu, úplně zpusťly. Když se pak někdo ptal, proč to nesmyslné řádění, vždyť kostely byly stejně zavřené, dostal odpověď: „Už pouhé znamení Kristovy přítomnosti ve světě dráždilo.“ Je to barbarství, ke kterému by se kulturní člověk neměl nikdy propůjčit. Ale možná je to ohlas toho, co se děje uvnitř v duši. Když se tam myšlenka na Krista vylučuje, pustoší se její struktura a bude potřeba pracného restaurování, aby se obnovila její краса.



Říká se, že světská sláva je jako polní tráva. Nemá cenu před Bohem. Ve světě je tomu jinak. Slavné osobnosti, mocní a bohatí lidé budou vždy středem pozornosti všech médií a tím pádem roste jejich popularita mezi lidmi. Zvláště se lidé chlubí tím, že se s takovými lidmi znají nebo je někde viděli a podobně. Většina občanů města či vesnice je hrdá na to, že právě od nich pochází někdo slavný. Tak třeba když vjedete do Nivnice na Slovácku, nemůžete přehlédnout nápis "Vítejte v Nivnici, rodišti Komenského", i když podotýkám dodnes se přesně neví, kde se vlastně narodil. To ovšem není podstatné. Pán Ježíš se stal také slavným, když udělal několik zázraků. Jeho rodáci ho přijímají s velkým nadšením, které se však velmi rychle změnilo v prudkou nenávist. Důvod této rychlé proměny veřejného mínění spočíval hlavně v tom, že Ježíš nehledal jejich přízeň, šel za svým posláním, které měl od Otce, nechtěl jen dělat senzaci, jak si přáli, když chtěli vidět nějaký zázrak. Ježíš však prohlédl jejich myšlení a tvrdě proti nim vystupuje. Připomíná, že i Eliáš a Elizeus neudělali zázraky na izraelských vdovách a malomocných, ale na pohanech. V tom

Nazareťané viděli potupení obce, jejich hrdosti a chtějí najednou Ježíše odstranit. Ježíš se pak už nikdy do Nazareta nevrátil, odešel za cizími. Vždyť on přišel kvůli chudým, nemocným, zotročeným, aby jim přinesl uzdravení, odpuštění a spásu. Podobně jako Ježíš i my si máme hledět lidí potřebných, nehledět na přízeň či nepřízeň davu, ale být skutečně velkorysími.



ÚTERÝ 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 30. SRPNA 2022

Ježíš šel do galilejského města Kafarna a v sobotu tam učil. Žasli nad jeho učením, protože v jeho slově byla moc. V synagoze byl nějaký člověk, který měl v sobě nečistého d'ábelského ducha. Ten vzkřikl velikým hlasem: „Co je ti po nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zahubit? Vím, kdo jsi: Svátý Boží!“ Ale Ježíš mu přísně rozkázal: „Mlč a vyjdi z něho!“ Zlý duch tím člověkem smýkl doprostřed a vyšel z něho, aniž mu ublížil. Na všechny padl úžas a říkali si mezi sebou: „To je něco! Svrchovanou mocí poroučí nečistým duchům, a vyjdou.“ Pověst o něm se roznesla po všech místech v tom kraji. (Lk 4,31-37)



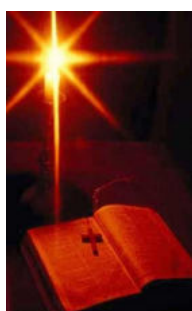
Člověk, který měl v sobě nečistého ducha. Co jsou zlí duchové? Jaká je jejich povaha a moc? Odpověď na tyto otázky roste ve zjevení jenom pozvolna. Zlo totiž nepochopíme dřív, dokud nevíme, co je jeho opak, jaké vlastnosti má dobro. Až víme, že se všechno dobré soustřeďuje v osobě Ježíše Krista, přijímáme i tu skutečnost, že také zlo je prvek osobní, tajemství Satana, Odpůrce. Na počátku ovšem bývají představy o d'áblu neurčité. I evangelium užívá mluvy přejaté z lidových názorů té doby. Staré východní národy viděly ve světě mnoho temných sil, což jsou bytosti lidem nepřátelské, člověka přepadají, ochromují, činí ho nemocným, zbavují ho rozumu, podřizují ho neznámým, magickým silám. Zásadně to Bibli neprotirečí. Vždyť i tam se udává jako příčina všeho zla hřích. Ježíš, který uzdravuje nemoci svými zázraky nechce být léčitelem. Jen tím ukazuje, že chce odstranit i jejich první příčinu: zlo, které kazí Boží dílo ve světě.

Poroučí zlým duchům. I když evangelium mluví řečí své doby, přece tu vyniká prvek, který je zvláštní pro biblické zjevení. Zlo není nějaká tragická síla, proti které by i bohové byli bezmocní. Nemůže být neosobní. Působí je zlé bytosti. Zdá se, že vládne světem, ale Ježíš nám ukazuje, že jsou přemožitelné a že jsou proti síle Boží milosti bezmocné. V životopisech svatých nás udivuje, jak málo se báli tam, kde tušili vliv zlého ducha. Sv. Jan Maria Vianney se lekl, když slyšel v noci ránu do dveří. Koupil nová kostelní roucha. Co kdyby mu je zloději přišli odcizit? Ale uklidnil se, když zjistil, že to bylo jenom jedno z obvyklých znepokojení, která mu stále působil Dábel. Egyptští mniši šli s oblibou bydlet na místa, kde se říkalo, že je tam vliv zlých duchů. Otcové církve přirovnávají Satana k psu uvázanému na řetězu. Může pokousat jenom toho, kdo k němu sám přijde a hladí ho. My však jsme s Kristem povoláni, abychom nad zlem vítězili.

Vím, kdo jsi, ty Boží Svatý! Tyto výroky tzv. posedlých zlým duchem nás překvapí. Obsahují vyznání Kristova Božství, ke kterému ostatní lidé ještě nedospěli. Světcí však potvrzují ze zkušenosti něco podobného. Zlý duch má zvláštní průzračnost. Tuší, co je zásadně proti němu, kde se má projevit Boží moc. Sv. Ignác z Loyoly říkával, že je přesvědčen, že se má věnovat plně nějakému dílu v tom okamžiku, když vidí, že má ta práce nevysvětlitelné těžkosti a bezdůvodné nepřátele. Zlý duch tuší, že tam bude něco, co opravdu poškodí jeho vliv ve světě. Proto také Satan roznítil protivenství všeho druhu proti samému Kristu. Ale i ta byla v Božím plánu spásy světa. Sázavská legenda o sv. Prokopovi, který oral půdu a místo koní zapřáhl Dávla, je symbolická. Jenom světec donutí zlo, aby spolupracovalo k dobru.



Po neúspěšném vystoupení v Nazaretě přichází Ježíš do města Kafarnaum, které je od Nazareta vzdáleno asi 30 km. Zde vykonal nejvíce zázraků, pronesl hodně moudrých slov, zkrátka to bylo jakési střediskové město Ježíšova působení. Dnes jsme slyšeli o uzdravení posedlého. Možná si myslíme, že posedlost již není problém naší doby, protože se nejedná, jak se mylně někdo domnívá o nervovou chorobu či neurózu. Posedlí jsou totiž i dnes lidé, kteří odmítli Boha, vědomě a plánovaně šíří zlo v jakékoli podobě. Stále máme vojenské a politické diktátory, kteří zabíjejí nevinné lidi, kolik tajně organizovaných teroristických skupin, které podobně působí ve svobodné společnosti, kolik všelijakých agentur, kde vytvářejí programy devastující základní hodnoty mravnosti. Tady všude řádí zlý duch. V Kafarnau Ježíš vítězí jedním slovem nad zlým duchem. Silnější je ten, který je ve vás, než ten, který je ve světě. Jedině ve spojení s Bohem můžeme vítězit nad zlem. Modlitba, svátosti, denně živěný vztah k Bohu jsou nejúčinnější bariérou proti zlu v nás i kolem nás.



STŘEDA 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 31. SRPNA 2022

Ježíš odešel ze synagogy a vstoupil do Šimonova domu. Šimonova tchyně byla stížena vysokou horečkou; i prosili ho za ni. On se nad ní sklonil, pohrozil horečce, a ta přestala. (Nemocná) hned vstala a obsluhovala je. Když zapadlo slunce, všichni, kdo měli nemocné nejrůznějšími neduhy, přiváděli je k němu a on vkládal ruce na každého z nich a uzdravoval je. Z mnohých také vycházeli zlí duchové a křičeli: „Ty jsi Boží syn!“ Přísně jim to zakazoval a nenechával je mluvit, protože věděli, že je Mesiáš. Jakmile se rozednilo, vyšel ven a zašel na opuštěné místo. Zástupy ho však hledaly. Přišly až za ním a chtěly ho zadržet, aby od nich neodcházel. On však jim řekl: „Také jiným městům musím hlásat radostnou zvěst o Božím království, protože k tomu jsem byl poslán.“ A kázal v judských synagogách. (Lk 4,38-44)

Všichni, kdo měli nemocné nejrůznějšími neduhy, dopravovali je k němu. Zdraví dává pocit svěžesti a síly, proto i sebevědomí. Lidé zdraví a silní mají dojem, že se jim svět

podává. Naopak nemoc je stav slabosti, nemohoucnosti. Překáží v práci, bolest zatlačuje radost a chuť do života. A přece je i v nemoci pozitivní hodnota: sblízuje nás s druhými.



Dorůstající chlapec dává všem v rodině často na srozuměnou, že už je velký, že nikoho nepotřebuje, že by nejraději z domu utekl. Onemocní, a tu najednou zase objeví, jak potřebuje matku a domov. I manžele, kteří se navzájem začali odcizovat, sblíží nemoc jednoho z nich. Těžké a dlouhé nemoci mívají dobrý účinek, že sblíží člověka s Bohem. Přijde poznání vlastní slabosti a samoty. nemocný se proto má zdokonalovat v modlitbě. Když hledá útočiště u Krista, buď tam najde pomoc nebo lépe pochopí smysl svého života a uzdraví se duchovně.

Z mnohých vycházeli zlí duchové. Lidé se ve všech dobách ptali, odkud bolesti a nemoci pocházejí. Jak se tento ničivý prvek dostal do přírody, která je tak podivuhodně uspořádaná, kde je všechno tak účelné? Ve starověku panovalo na Východě přesvědčení, že nemoci posílají na člověka zlí duchové nebo bohové, které člověk urazil. Aby se nemocný vyléčil, bylo proto potřeba nejdříve vyhnat tyto zlé duchy, zbavit je moci nad člověkem. V babylonské literatuře najdeme různé formule modliteb, které k tomu měly sloužit. Léčení nemocí bylo proto především svěřeno kněžím. Dnešním lidem je toto pojetí cizí, připadá jim nevědecké, pověřivé. A přece je i v něm základní prvek pravdivý. I my věříme, že mají nemoci a bolesti kořen mravní a náboženský. Bible nás učí, že svět, který vyšel z rukou Stvořitele, byl dokonalý, neporušený. Nemoci jsou odlesk našeho narušeného poměru k Bohu, odcizení od prvního zdroje života. Tu je tedy potřeba sjednat nápravu na prvním místě.

Nemoc a hřích. Všeobecný náboženský cit hledá souvislost nemoci s hříchem, zla fyzického se zlem morálním. Proto se i v Bibli považuje nemohoucnost člověka za Boží trest. U Židů to byla především nevěrnost v zachovávaní smlouvy s Hospodinem, je to tedy trest. Ale tresty Boží, jak říkají teologové, jsou i v tomto světě „medicinální“, slouží jako lék. Ten pak je především duchovní. Nemoc má vést na prvním místě k poznání hříchu. Nemocný si má položit především otázku: „V čem chybují, že mně Bůh omezuje plnost života?“ Často se skutečně dostaví uzdravení až po rozhodnutí, že vynaložíme své síly užitečněji a poctivěji. Z druhé strany však nás Písmo varuje, abychom nebrali souvislost nemoci s hříchem příliš mechanicky. Není totiž jenom trestem za vlastní chyby. Jsme součástí hříšného světa, který se od počátku od Boha vzdálil. Naše vlastní slabost se má pak stát příležitostí obnoveného sblížení.



Evangelista sv. Lukáš, "Pěvec milosrdné Boží lásky" - jak o něm napsal Dante, nám v evangeliu vypráví o četných uzdraveních, která Pán na nemocných vykonal. My se však ptáme: co je příčinou nemoci vůbec nebo nemoci mé? Z Bible víme, že svět vyšel z rukou Stvořitele dokonalý. nemoc, bolest a smrt přišla až skrze hřích prvních lidí. Mohli bychom říci, že nemoc je skutečně trestem za hřích. Musíme ji však chápat ve smyslu léčebném - tedy, Bůh nám skrze naše nemoci a bolesti chce pomoci, abychom lépe naplňovali své poslání, dospěli k rozhodnutí, že chceme své síly vynakládat užitečněji a poctivěji. Nesmíme to brát však příliš mechanicky, že

bychom si řekli: "co jsem udělal tak hrozného, že mě tak trestá? Nejsme totiž individualisté, ale jsme součástí hříšného světa. Tedy i naše utrpení je velkou příležitostí, jak pomáhat třeba svým nejbližším duchovně. Jinak hledejme svou sílu v modlitbě. Bůh nám dá buď uzdravení, a pokud ne, tak vždycky nás uzdraví duchovně, abychom lépe chápali smysl svého života. Tak jako železo se taví a stává se z něho ušlechtilý kov, tak i utrpení je takovou očištnou výhni, v níž se zušlechťuje naše duše.



ČTVRTEK 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 1. ZÁŘÍ 2022

(Jednou) stál Ježíš u Genezaretského jezera, lidé se na něho tlačili, aby slyšeli Boží slovo. Tu spatřil u břehu stát dvě lodě. Rybáři z nich vystoupili a prali sítě. Vstoupil na jednu z těch lodí, která patřila Šimonovi, a požádal ho, aby trochu odrazil od břehu. Posadil se a z lodi učil zástupy. Když přestal mluvit, řekl Šimonovi: „Zajeď na hlubinu a spusťte síť k lovení!“ Šimon mu odpověděl: „Mistře, celou noc jsme se lopotili, a nic jsme nechytili. Ale na tvé slovo spusťm síť.“ Když to udělali, zahrnuli veliké množství ryb, že se jim síť téměř trhaly. Dali znamení společníkům v druhé lodi, aby jim přišli na pomoc, a ti přijeli. Naplnili obě lodě, až se potápěly. Když to Šimon Petr viděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: „Pane, odejdi ode mě: jsem člověk hříšný!“ Zmocnil se ho totiž úžas – a také všech jeho společníků – nad tím lovem ryb, které chytili; stejně i Zebedeových synů Jakuba a Jana, kteří byli Šimonovými druhy. Ježíš řekl Šimonovi: „Neboj se! Od nynějška budeš lovit lidi.“ Přirazili s loďmi k zemi, nechali všeho a šli za ním. (Lk 5,1-11)



Na tvé slovo spusťm síť. Povolání sv. Petra zapadá do prostředí, ve kterém vyrostl. Stalo se to uprostřed jeho povolání, při normální práci. Ale nebylo to v nejpříhodnějším okamžiku. Při každé práci jsou chvíle, kdy se nedaří, kdy neúspěch působí rozmrzelost a nechuť. Rybáři žijí z lovu. Tu noc však nic do sítí nechytili. Když se díváme nazpět do Starého zákona, zjistíme, že všechna velká Boží povolání se stala v podobné situaci při práci, ale obvykle v době poroby, pohromy. Tehdy nějaký obyčejný člověk uslyší hlas Boží, uvěří mu a zjistí, že to, co nešlo, najednou má úspěch. Vypadá to někdy i docela všedně. Petr uvěřil Ježíšovu slovu a síť se najednou naplnila rybami. Je to velký zázrak? To mohl lépe posoudit on sám než my. Ale v tom okamžiku Petr pochopil základní pravdu: za vším, co se děje, je Boží slovo, a to řídí svět. Obrátí-li se Bůh svým slovem ke mně, nemohu udělat nic lepšího a důležitějšího, než to slovo přijmout a jít za tím hlasem. Vzápětí se potvrdí, že to bylo správné.

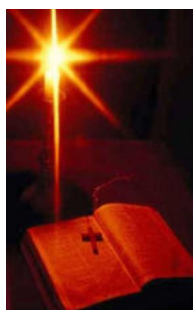
Neboj se! Od nynějška budeš lovit lidi. To, k čemu Kristus Petra volal, bylo na počátku velmi banální. Týkalo se to rybolovu. Ale vzápětí přichází povolání nesrovnatelně vyšší. Bůh zkouší naši poslušnost nejdříve v malých věcech. Ten, kdo je věrný v malém, časem je ustanoven k tomu, aby vykonal něco velkého (srv. Mt 25,23). U těch, kdo usilují o světskou kariéru, tomu bývá často obráceně. Mají veliké plány, organizují kolosální

podniky a končí nepatrným úspěchem. Zachytit Boží slovo neznamená rozvíjet obdivuhodné teorie. Je to malé seménko, které pak roste samo do výše. Velcí světci, kteří založili hnutí a řeholní společnosti, obvykle neměli plán něco založit. Sv. František z Assisi začal jenom tím, že opravoval rozpadlý kostelík. Nakonec restauroval celou církev. Nejlepší metoda, jak sledovat Boží plány, je tedy dělat dobře to, co mi dnes Bůh ukládá. Je to malé a bezvýznamné? Jistě to bude časem velká věc.

Pane, odejdi ode mne, jsem člověk hříšný! I tato věta je charakteristická pro všechny, kdo si uvědomili, že je Bůh volá. Když dá Bůh úkoly veliké, člověk si uvědomuje, že k tomu nestačí. Ale i tu se časem pochopí, že má Bůh zvláštní metodu, odlišnou od lidského postupu. My začínáme totiž jinak. Má-li se něco dělat, hledá se ten, kdo má k tomu nejlepší vlohy. I pro malé práce je nejlepší řemeslník ten, který to nejlíp umí. Pro zpěv volíme toho, kdo má nejzvučnější hlas. Volba povolání je tedy až na druhém místě. Na prvním jsou schopnosti. Bůh postupuje jinak. Nejdříve někoho povolá a pak mu zaručí, že s ním bude a dá to, co k tomu bude nutné. Kdyby si byl Bůh vyvolil k obrácení římské říše velkého filosofa, píše sv. Augustin, mysleli bychom, že jsme se stali křesťany pro moudrá slova filosofa. Ale vyvolil si rybáře. Proto víme, že nás skrze jednoduchého nevzdělaného člověka povolal ke spáse sám Bůh.



Říká se, že z maličností jsou velké věci. Také Písmo svaté to potvrzuje větou, kdo je věrný v maličkosti, bude věrný i ve velké věci. Šimon Petr dal na Ježíšovo slovo. Spustil síť do moře, i když si asi on sám i jeho společníci mysleli, že nemají šanci nic chytit. A stalo se něco nečekaného. Obrovský úlovek na jedné straně a duchovní povolání na straně druhé, a můžeme říci zrod Církve, která stojí na apoštolu Petrovi a trvá dodnes. Svátý František z Assisi začal tím, že opravoval rozpadlý kostelík a nakonec restauroval celou Církev a jeho duch žije ve františkánských společenstvích dodnes. A tak i my snažme se dělat dobře, co mi dnes Bůh ukládá. Může to být malé a bezvýznamné, ale časem to bude velká věc.



PÁTEK 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 2. ZÁŘÍ 2022

Farizeové a učitelé Zákona řekli Ježíšovi: „Janovi učedníci se často postí a konají modlitby, stejně i učedníci farizeů, ale tvoji jedí a pijí.“ Ježíš jim odpověděl: „Můžete nutit hosty na svatbě, aby se postili, dokud je ženich mezi nimi? Přijdou však dny, kdy jim ženicha vezmou, a v těch dnech se potom budou postit.“ Pověděl jim také toto přirovnání: „Nikdo neustříhne na záplatu kus z nových šatů a nevsadí na staré šaty, jinak rozstříhne nové šaty a na staré se záplata z nových nehodí. A nikdo nenalévá mladé víno do starých měchů, jinak mladé víno měchy roztrhne, vyteče a měchy přijdou nazmar. Ale mladé víno se musí nalévat do nových měchů. A žádný, kdo pije staré, nechce nové. Řekne totiž: To staré je lepší.“ (Lk 5,33-39)



Můžete nutit hosty na svatbě, aby se postili? Když čteme o starých mniších, jak se dokázali postit, obvykle si klademe dvě otázky: Je to vůbec možné? A je-li to možné, jaký to má smysl? Vždyť přece Bůh stvořil svět jako prostřený stůl k našemu dobru. Máme tedy vděčně přijímat jeho dary. Máme-li na tu námitku odpovědět, musíme se vžít do situace těch, kteří se postili jako křesťané, a slyšet motivy, které oni uváděli. První a hlavní důvod křesťanského postu je láska. Při pohledu na ty, kdo hladoví, si rád odepře sousto ten, kdo má víc než dost. A protože někteří tvrdili, že to není možné, že my sami potřebujeme mnoho, světci chtěli ukázat světu, že opravdové potřeby nejsou velké a že stačí málo. Vybízí-li nás k postu láska, stává se i opak. Z lásky se zasedá ke stolu s přáteli, když slaví hostinu. Tak to dělal Ježíš. Znal obojí. Postil se čtyřicet dní a dával se pozvat ke stolu, protože i tam mohl pronést slova k dobru všech.

Mladé víno je třeba nalévat do nových měchů. Často slyšíme slova, že se doba mění. Mnoho se tou frází dá ospravedlnit, omluvit nebo zaretušovat. Svět je ovšem ve stálém vývoji. Někdy je to zřejmé více, jindy méně. Ale co se vlastně mění? Šaty, do kterých se oblékáme, přístroje, kterých užíváme, domy, ve kterých bydlíme. Daleko důležitější však jsou změny v myšlení lidí, v hodnocení života a jeho smyslu. Je-li ten převrat velký, dostává latinské jméno „revoluce“. Znamená to doslova „převrat“. Ježíšovo kázání začíná právě takovým zásadním přehodnocením názorů na chudobu, na bohatství, na náboženský postoj k Bohu. Když s tím vyšel navenek, zástupy se k němu hrnuly. Lidé rádi slyší nové programy, zvláště takové, po kterých v srdci touží. Ale přes to všechno mají staré návyky v jednání i v myšlení. Chtějí přijat nové a starého se nedotknou. Nalévají nové víno do starých měchů. Tak tomu bylo za dob Kristových a tak je tomu dodnes. Křesťanské poselství se zablýskne, ale pak se stává neúspěšným.

Nikdo neustříhne na záplatu starých šatů kus z nových šatů. Toto přirovnání doplňuje předcházející. Žijeme postaru a cítíme, že tu něco chybí, že nemůžeme být spokojeni. Je tu jakoby trhlina v šatu, která odhaluje a studí. Hledá se záplata. Bere se tedy z nového jenom to, co poslouží k tomu, by se udrželo staré. V ignaciánských exerciciích se tento postoj vysvětluje konkrétním příkladem. Dva žijí pospolu, ale z peněz, které jsou pravděpodobně ukradené. Chtějí se smířit s Bohem. Udělají to tedy tak, že se začnou za to modlit, třeba i často a horlivě. Ale ukradené peníze vrátit nemíní. Jejich modlitby jsou takovou novou záplatou, která staré šaty nezachrání, budou se trhat dál. Česky se říká, že musí říci B, kdo už řekl A. Obrácení ke Kristu může být těžko částečné. Vůz se nepohne, dokud se kola doopravdy neotočí. Těmi koly je naše jednání i myšlení.



Pán Ježíš měl ve svém okruhu hodně přátel ze všech vrstev. Jednak to byli lidé z vyšších vrstev, jako třeba Nikodém nebo Josef z Arimatie, dále lidé společenského středu - Lazar, Marie a Marta, ale i lidé na okraji společnosti jako byla Maří Magdaléna nebo celník Matouš. Právě poslední zmíněný celník Matouš hostil Pána Ježíše v den svého obrácení, když farizeové a učitelé zákona se začali opět navážet do Ježíše a chtěli po něm vysvětlení, proč se on a jeho

uředníci nepostí, na rozdíl od Jana Křtitele a jeho učedníků. Pán Ježíš na obraze svatby ukazuje, že není možné se postit na svatbě, dokud je ženich přítomen. Pán Ježíš je ten ženich a svatební hosté jsou ti, kteří jdou za ním. Tedy i my. Ježíš říká, že nás považuje za přátele. A učí i nás, abychom navazovali přátelství. Byli otevřeni vůči druhým, neuzavírali se ve svém sobectví z jakési "opatrnosti", abychom někomu nenaletěli, ale je třeba pěstovat otevřenost ke všem lidem s nimiž se každodenně setkávám na pracovišti, ve škole, kdekoli jinde. 'Kdo našel přítele, našel poklad', píše Sirach. Jeho hodnota se nedá vyvážit zlatem ani stříbrem. Tak si Písmo svaté cení dobrého přítele. K tomu, abychom to dokázali, je však zapotřebí pěstovat přátelství s Bohem, protože bez něho jen těžko budeme schopni přijímat své bližní.



SOBOTA 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 3. ZÁŘÍ 2022

(Jednou) v sobotu procházel (Ježíš) obilím. Jeho učedníci trhali klasy, rukama je vydrolovali a jedli. Několik farizeů namítalo: „Proč děláte, co se v sobotu nesmí?“ Ježíš jim odpověděl: „Nikdy jste nečetli, co udělal David, když měl hlad on i jeho družina? Jak vešel do Božího domu, vzal posvátné chleby, jedl sám a dal i své družině? A ty přece smějí jíst jenom kněží!“ A řekl jim: „Syn člověka je pánem nad sobotou.“ (Lk 6,1-5)



Uředníci vydrobovaly klasy a jedli v sobotu. Těžko si dnes dovedeme představit, že by takovou nevinnou pastvu dnes někdo považoval za těžkou práci, která ruší sváteční klid. Ale víme, že farizeové byli v zachovávaní předpisů a tradic úzkostliví. Je v tom něco zlého? I dnes chválíme úředníka, který má všechny dokumenty ve vzorném pořádku, účetního, kterému všechny účty souhlasí. Ale chvála těmto lidem patří jenom z pohledu dobré a spravedlivé veřejné správy. Je tak obdivuhodný i úředník, který za války vedl v pořádku archivy gestapa? Smysl všech zákonů je ochrana života a proto je v nich stupnice hodnot. V životě nižší ustupuje vyššímu. Ruka se nastaví ráně, aby chránila oko, matka se vydá v nebezpečí pro dítě. Toto hodnocení musí proniknout i do rozumného zachovávaní předpisů a tradic. Bez rozvážnosti, prohlásil už sv. Antonín Poustevník, se ctnosti zvrhnou v neřesti.

David jedl posvátné chleby v domě Božím, když měl hlad. Dala by se proti této zásadě pozvednout námitka, že tato rozvážnost se dá aplikovat jenom na předpisy lidské, ne na zákony Boží. Židé pak byli pevně přesvědčeni, že všechno, co je v Písmě předepsáno, je původu Božího. Není radno si slova Boží přizpůsobovat podle svých vlastních požadavků. Už velký židovský filosof Filón z Alexandrie a první Otcové církve se touto otázkou zabývali. Setkali se totiž s řeckou filosofií a tam platila jako první zákon zásada: „Žij podle požadavků přirozenosti!“ Slyšíme to ostatně i dnes velmi často. Otcové církve tu však nevidí rozpor. I přirozenost je od Boha a její požadavky, jsou-li opravdové, jsou Boží. Kristus o tom nespekuluje, ale ukazuje to názorně na příkladu Davidově. Ten neváhal přestoupit zákony liturgické proto, aby si zachoval život, jak k tomu vede zákon přirozený.

Syn člověka je pánem i nad sobotou. „Zákony jsou pro nás a ne my pro zákony.“ Tato zásada, jak se zdá, plyne z předcházejícího. Ale víme ze zkušenosti, že se jí ohánějí všichni podvodníci, kteří se vyznají v umění obcházet zákony k vlastnímu zisku. Je tedy člověk opravdu pánem nad zákonem? Je, ale v podobném smyslu, v jakém je i pánem nad přírodou. Smí ji užívat k svému dobru, ale nemá právo jí zneužívat tak, aby ji ničil a pustošil. Lékař, který v neděli operuje nemocného, aby mu zachránil život, jistě neruší sváteční klid. Ví, že ten musí ustoupit před vyššími požadavky lásky. Kdo má těžkou námahu před sebou, neruší půst tím, že se posílí tak, aby úkol zvládl. Je pánem lodi, kdo ji dovede bezpečně do přístavu, ne ten, komu se zvrátila. Tak je i člověk pánem zákonů, když je používá tak, aby se dospělo k tomu cíli, ke kterému jsou dány. Pro křesťany pak je smysl všech zákonů život s Kristem a v Kristu.



PONDĚLÍ 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 5. ZÁŘÍ 2022

Ježíš vešel v sobotu do synagogy a učil. Byl tam člověk s ochrnutou pravou rukou. Učitelé Zákona a farizeové si na (Ježíše) dávali pozor, zdali uzdravuje v sobotu, aby ho měli z čeho obžalovat. On však znal jejich myšlenky a řekl tomu muži s ochrnutou rukou: „Vstaň a postav se doprostřed.“ On vstal a postavil se tam. Ježíš jim řekl: „Ptám se vás: Smí se v sobotu jednat dobře, anebo zle: život zachránit, anebo zahubit?“ Rozhlédl se po všech kolem a řekl mu: „Vztáhni tu ruku!“ On to udělal, a ruka byla zase v pořádku. Oni však byli plní zuřivosti a umlouvali se, co by mohli Ježíšovi udělat. (Lk 6,6-11)



Uzdravení odumřelé ruky. „Dívám se na ruku z hlediska čistě technického,“ prohlásil jeden strojní inženýr, „je to nejdokonalejší stroj, s jakým jsem se kdy setkal a jaký bych se odvážil vymyslet. Kolik možností pohybu a přizpůsobení tu je! To převyšuje všecku fantazii.“ Je tedy ruka nejdůležitější orgán pro práci. Poranění ruky nás činí dočasně invalidy, odumřelá ruka vede k invaliditě trvalé. Ale člověk, který nemůže pracovat, je zbaven své důstojnosti být tvůrce k obrazu Boha Stvořitele. Kristus uzdravil nemocnému ruku. Je to symbol jeho působení v dějinách. Těm, kdo se rozhodli, že ho budou následovat, otvírá široké pole možnosti pracovat pro Boží království. Ve službě Ježíšově neexistují nezaměstnaní nebo invalidi, všechny zaměstná, všem svěří důležitý úkol. Stávají se proto lidmi v plném slova smyslu, našli místo na zemi, které jim patří.

Uzdravení ruky v sobotu. Sobota je pro Židy den, kdy se má práce zastavit, kdy se činnost lidských rukou omezí na nejdůležitější životní funkce. Ježíš uzdravuje uschlou ruku právě v sobotu. Jistě to není náhodné. Ale jaký to mělo smysl? Jistě se nedá vyjádřit jednou větou. Jeden z vícera nastínil on sám na jiném místě, když řekl: „Můj Otec je až dosud činný, i já jsem činný“ (Jan 5,17). Sobota je den klidu. Může být i dnem odpočinku od práce hmotné a třeba i duševní. Ale Duch Boží, který je v našem srdci, odpočinku nezná. Právě sváteční dny jsou k tomu, abychom prospívali v duchovním růstu, aby se

probudilo odumřelé srdce, aby se ruce Ducha chopily těch zaměstnání, která všední dny vylučovaly za okraj pozornosti: účast na liturgii, duchovní četba, klidná modlitba, ale i návštěvy bližních, jejichž cílem je láska. To všechno je práce v nejkrásnějším slova smyslu, a ta sváteční klid neruší, ale naplňuje.

Smí se v sobotu konat dobro nebo páchat zlo? Židé se pohoršili nad tím, že Ježíš nezachoval sobotní klid. Těžko by to ovšem mohli dokázat. Uzdravil nemocného pouhým slovem. Žádný starozákonní předpis nebo zvyk nezakazoval pronést slova nahlas. Kromě toho on sám vyhlásil, že je „pánem soboty“. Povrchně by se to vyložilo asi takto: Předpisy soboty platí pro jiné, ale ne pro mne. Dal je Bůh a já jsem Boží syn. Tak si vysvětlují zákony v autoritativních společnostech. Král ukládal břemena poddaným, ale sám se cítil svobodným. V demokracii se naopak tvrdí, že zákon platí pro všechny stejně. I Kristus jako syn svého národa uznával, že ho vážou předpisy Zákona. Nepřišel je zrušit, ale naplnit (Mt 5,17), tj. užívat je k tomu, k čemu je. Policie, která stíhá přestupky zákona, se neptá, jaký je jejich cíl. I soudci se tuze neptají, proč zákony jsou. Musí jenom chránit jejich vnější platnost. Boží zákony naopak žádají, abychom se vždy snažili pochopit cíl, ke kterému slouží, aby všechno vedlo k dobrému.



ÚTERÝ 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 6. ZÁŘÍ 2022

Ježíš vyšel na horu, aby se modlil; a celou noc strávil v modlitbě s Bohem. Když se rozednilo, zavolal k sobě své učedníky a vyvolil z nich dvanáct, které nazval apoštoly: Šimona, kterého pojmenoval Petr, jeho bratra Ondřeje, dále Jakuba, Jana, Filipa, Bartoloměje, Matouše, Tomáše, Jakuba Alfeova, Šimona, kterému říkali Horlivec, Judu Jakubova a Jidáše Iškariotského, který se stal zrádcem. (Ježíš) sestoupil (s hory) a zastavil se na rovině. A s ním velký zástup jeho učedníků a velké množství lidu z celého Judska, z Jeruzaléma i z tyrského a sidónského pobřeží. Přišli, aby ho uslyšeli a byli uzdraveni ze svých nemocí. Uzdravováni byli také ti, které trápili nečistí duchové. Každý z toho množství (lidí) se ho snažil dotknout, protože z něho vycházela síla a uzdravovala všechny. (Lk 6,12-19)



Vyvolení dvanácti apoštolů. Když čteme povrchně evangelium, nepřipadne nám zpráva o vyvolení apoštolů důležitou událostí. Vždyť Ježíš i potom pokračoval ve své činnosti jako učitel a divotvůrce. Apoštolové ho prostě provázeli. Vystoupí do popředí až po jeho smrti. Jinak se ovšem jeví tato scéna v souvislosti biblické. Dvanáct izraelských kmenů, které odvozovaly původ od dvanácti Jakubových synů, tvořilo celek vyvoleného národa Božího. Byli to Abrahámovi potomci a pojil je přirozený svazek těla a krve. Nyní však nastává nový přelom v dějinách. Ježíš zakládá nový Boží lid, církve, a i ta je jako chrám postavena na základě dvanácti apoštolů (srv. Ef 2,20). Co je pojí? Už to není jednota pokrevní příbuznosti ve smyslu profánním. Je to jednota učení, které slyší od svého Mistra, jednota mystické krve, kterou dostanou ustanovením eucharistie při poslední večeři, a jednota Ducha, který na ně sestoupí. K této jednotě pak mají přivést celý svět, do kterého budou brzy posláni.

Vyvolení dvanácti apoštolů je tedy jeden ze stěžejních momentů historie. Kdo si toho v té době všiml? Ale taková jsou obyčejně díla Boží, jsou jako jiskry, kterým se nepřikládá důležitost, když padají, ale které pak zapálí krajinu.

Vyšel na horu, aby se modlil. I nás naučili modlit se před každou důležitou prací. Odůvodňuje se to tím, že je „bez Božího požehnání marné lidské namáhání“. Žádáme tedy v modlitbě pomoc, podporu a posilu shůry. Je velmi staré přirovnání vši křesťanské činnosti k práci zeměděle. On vynaloží všechnu námahu k tomu, aby obdělával půdu. Ale bez deště, bez slunce, bez příhodných klimatických podmínek by nic nesklidil. Někdy jsou ty dva prvky v rozporu. Rolník mnoho pracoval, ale nic se neurodilo, protože nepřišla vláha. Jindy zase byl rok tak příznivý, že přinesla úrodu i půda špatně obdělaná. Ale normálně si přece jen obojí odpovídá. Proto říkáme, že pole vynese podle toho, jak pracujeme. Ale hned nato se bojíme, že jsme řekli mnoho, proto dodáme: „Bude-li nám příznivé počasí...“ Přeneseno na pohodu milosti, kterou dává Bůh všemu lidskému snažení, vyjadřujeme svou zkušenost touto zásadou: „Pracujme, jako by všechno záleželo na nás, ale modleme se, jako by všechno záleželo jenom na Bohu.“

Celou noc strávil v modlitbě s Bohem. Slova, která jsme uvedli, pocházejí od sv. Ignáce z Loyoly. Ale vyslovilo se podobně i mnoho jiných světců. A dobře jejich pravdivost cítí všichni, kdo se před prací modlí. Obyčejně to bývá modlitba krátká, někdy jenom pouhé znamení kříže. Vždyť přece jenom prosíme o požehnání pro to, co začínáme. Ale sv. Ignác se podobně jako Ježíš před vyvoláním apoštolů modlival před každým rozhodnutím velmi dlouho, někdy i celé měsíce. Jak si to máme vysvětlit? Není to snad nedostatek důvěry v Boha? Světec viděl problém i z jiné stránky. Bůh rád požehná a podporuje dobré dílo lidí. Ale víme my vždycky a neomylně, co je opravdu dobré a co ne? Bůh posvěcuje jenom tu lidskou práci, která zapadá do jeho vlastního velkého díla spasení a posvěcení světa. Proto se světcí před každou prací dlouho modlili, aby je Bůh osvětil, aby zvolili tu práci, která je podle Boží vůle, aby se stala článkem řetězu, který spojuje zemi s nebem.



STŘEDA 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 7. ZÁŘÍ 2022

Ježíš se zahleděl na učedníky a řekl: „Blahoslavení, vy chudí, neboť vaše je Boží království. Blahoslavení, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni. Blahoslavení, kdo nyní pláčete, neboť se budete smát. Blahoslavení jste, když vás budou lidé nenávidět, když vás vyloučí (ze svého středu), potupí a vaše jméno vyškrtnou jako prokleté kvůli Synu člověka. Radujte se v ten den a jásejte, máte totiž v nebi velkou odměnu; vždyť stejně se chovali jejich předkové k prorokům! Ale běda vám, boháči, neboť (už) máte své potěšení. Běda vám, kdo jste nyní nasyceni, neboť budete hladovět. Běda vám, kdo se nyní smějete, neboť budete naříkat a plakat. Běda, když vás budou všichni lidé chválit; vždyť stejně se chovali jejich předkové k falešným prorokům!“ (Lk 6,20-26)

Blahoslavení chudí .. a kdo nyní hladovíte. Ve starých literárních památkách se málo mluví o chudých. Pozornost se soustřeďuje na hrdiny, na krále, na bohatství. Naopak v Bibli mají chudí zvláštní místo. Starý zákon ovšem nechválí jejich situaci. Vždyť nedostatek, bída, hlad jsou něco, co se neshoduje se světem, jak vyšel ze stvořitelské ruky

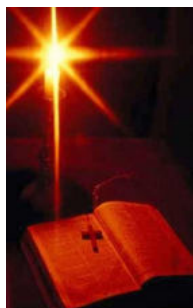
Boží. Bůh přece dal každému tvoru hojnost. Otvírá svou štědrú ruku pro všechno, co žije. Má-li v tomto Božím světě někdo bídu, je to následek hříchú: buď jeho vlastního, nebo druhých lidí, kteří ho připravují o to, co mu před Bohem patří. Zákon Mojžíšův tedy žádal, aby se Židé chudých ujímali, aby na ně měli ohled, pomáhali jim (Dt 15,1-15). Zkušénost ovšem učí, že to nestačí. Nepřemůže se bída a hlad ve světě jenom dobročinností. Musí tu zasáhnout sám Bůh. On pak na mnoha místech Starého zákona slibuje, že to učiní, že jim jejich chudobu vynahradí zvláštní přízní. Proto tedy jsou blahoslavení, tj. ne proto, že nemají dary země, ale že je s nimi Bůh.



Blahoslavení, kdo nyní pláčete. V nedostatku jsou lidé smutní a ve smutku pláčou. Smutek podlamuje chuť k životu na zemi, ale škodí i při zbožnosti. Známy je výrok sv. Filipa Neri: „Smutný svatý by byl opravdu smutným svatým.“ Proto má ve starých katalozích neřestí smutek zvláštní místo. Přirovnávají smutného k člověku, který si na cestě nahoru podlomil nohy. Daleko nedojde. Ale pláčou opravdu lidé jenom ze smutku? Když se po skončené válce vojáci vrátí domů, v rodině se pláče. Přestálé nebezpečí dojmá. Daleko hlubším dojmem však působí, když se smíří dva, kteří si jsou blízcí, ale žili v nepřátelství. Otcové církve myslí především na tuto okolnost, když vysvětlují text evangelia o blahoslavených plačících.

Nejšťastnější je ten, kdo se smířil s Bohem po dlouhé době odcizení. Je to marnotratný syn, který ví, co ztratil, ale je šťastný, že to dostal zpět.

Blahoslavení, když vás budou lidé nenávidět. Pláč při smíření je radostným. Ale co když se smíření nedostaví, když pronásledují nevinného a bez důvodu ho nenávidí. Nenávist je pocit vražedný. Přejeme si, aby neexistovalo to, co nenávidíme. Jestli nás lidé nenávidějí, přejí si, abychom zmizeli z povrchu země. Jak tedy může být v takové situaci někdo blaženým? Opakuje se tu stejná logika jako v případě blahoslavených chudých. Ti mají někoho, kdo jim v jejich bídě pomůže. Křesťané jsou blažení, když ztratí sympatie světa pro Krista, protože on jim to vynahradí láskou věčnou. Husitská píseň to vyjadřuje všechno jadrnou větou: „Kristus vám za škodu stojí.“ Toto vědomí osvobozuje. Normálně nás totiž nesympatie druhých tísní, připravují o chuť do života. Evangelium nás chce naučit mužnosti, nezávislosti na lidském mínění. To pak přináší radost.



ČTVRTEK - 8. ZÁŘÍ 2022 - SVÁTEK NAROZENÍ PANNY MARIE

Rodokmen Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abraháмова. Abrahám byl otec Izákův, Izák otec Jakubův, Jakub otec Judy a jeho bratří. Juda byl otec Fáresa a Záry – jejich matka byla Tamar. Fáres byl otec Chesronův, Chesron otec Aramův, Aram otec Aminadabův, Aminadab otec Násónův, Násón otec Salmónův, Salmón otec Boazův – jeho matka byla Rachab. Boaz byl otec Obédův – jeho matka byla Rút. Obéd byl otec Jesseův, Jesse otec krále Davida. David byl otec Šalomounův – jeho matka byla žena Uriášova. Šalomoun byl otec Rechabeamův, Rechabeam otec Abijáhův, Abijáh otec Asafův, Asaf otec Josafatův, Josafat otec Jorámův, Jorám otec Uzijáhův, Uzijáh otec Jotamův, Jotam otec Achazův, Achaz otec Ezechiášův, Ezechiáš otec Manasesův, Manases otec Ámonův, Ámon otec

Jošijáhův, Jošijáh otec Jechonjáhův a jeho bratři za babylonského vyhnanství. Po babylonském vyhnanství Jechonjáh byl otec Šealtielův, Šealtiel byl otec Zorobábelův, Zorobábel byl otec Abiudův, Abiud Eliakimův, Eliakim Azórův, Azór Sádókův, Sádók Achimův, Achim Eliudův, Eliud Eleazarův, Eleazar Matanův, Matan Jakubův, Jakub byl otec Josefa, muže Marie, z které se narodil Ježíš, nazývaný Kristus. S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem. Ale dříve než spolu začali bydlet, ukázalo se, že počala z Ducha Svatého. Protože její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně, rozhodl se tajně se s ní rozejít. Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzít svou manželku Marii. Vždyť dítě, které počala, je z Ducha Svatého. Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ To všechno se stalo, aby se naplnilo, co řekl Pán ústy proroka: ‘Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emanuel’, to znamená ‘Bůh s námi’. (Mt 1,1-16.18-23)



Rodokmen Ježíše. Podle Starého zákona pokračuje historie člověka v jeho potomstvu. Tam se naplní smysl jeho života a jeho práce. Proto Matouš představuje Ježíšovo narození jako zakončení svatých dějin, plnost času (Gal 4,4). Podle apokalyptické Knihy Henochovy přišel Mesiáš v sedmém týdnu od povolání Abraháмова. Tato myšlenka možná inspirovala i Matouše k tomu, aby vyjmenoval třikrát čtrnáct praotců Ježíšových, tj. šestkrát sedm, tedy šest „týdnů“ před započítáním sedmého, svatého. Celé dějiny Izraele tedy tvoří jednotu, je to jakoby jeden organismus, který pozvolna roste do koruny, do květu a do plodu; tím je Kristus, „výhonek z Jesseova kořene“ (srv. Řím 15,12). Tuto živou jednotu měl na mysli sv. Pavel, když zdůrazňuje křesťanům, že jsou s Kristem „jedno tělo“ (Kol 1,18). Bohužel rozumíme tomuto přirovnání obvykle jen horizontálně: dnes my, kteří současně žijeme, tvoříme nadpřirozenou i přirozenou jednotu. Semité mysleli víc dynamicky, dějinně: jsme jedno tělo s těmi, co byli před námi a co budou po nás. Ježíš vyšel z rodokmenu Abraháмова, my zase z rodokmenu Krista. Platí tu tedy jakési nadpřirozené duchovní zákony dědičnosti: vychází do světa z nás a my z něho.

Rodokmen duchovní. Důležitost rodokmenů v Písmu plyne ze samého pojetí stvoření. Biblický Bůh je živý, stvořil tedy i člověka živého, nositele a dárce života. To se vyjadřuje v Genesi Božím požehnáním: „Bůh stvořil člověka jako svůj obraz, jak obraz Boží ho stvořil, stvořil je jako muže a ženu. Bůh jim požehnal slovy: ‚Plodte a množte se, naplňte zemi a podmaňte si ji‘“ (Gn 1,27-28). Starý zákon rozuměl tomuto příkazu především hmotně. Proto se od samého počátku slaví plodnost žen, úloha matky k zachování národa. Už Eva se raduje, že z vůle Boží porodila prvního syna (srv. Gn 4,1). Bezdětné matky ve Starém zákoně pláčou, že byly vyloučeny z Božího požehnání. Ale mnohé z nich, od Anny, matky proroka Samuela (1 Sam 1), až po Alžbětu, matku Jana Křtitele (Lk 1), jsou předzvěstí nové duchovní plodnosti, kterou uskutečňuje Kristus v církvi. I tu je neustálá řada otců a matek, těch, kteří duchovně působí na druhé, aby vyrostli v plnost Božích dětí. Druhý vatikánský koncil upozorňuje rodiče na tuto povinnost být svým dětem rodiči i ve smyslu duchovního růstu.

Hledání identity. Jde o moderní termín, ale vyjadřuje program zdravého životního vývoje: proces posilování těch prvků, které k organismu patří, a vylučování škodlivých a

oslabujících. Velcí malíři se vyznačují tím, že nanesou na plátno všechny črty, které k obrazu patří, a vyloučí to, co s ideou a její formou vyjádření neharmonizuje. I člověk tak dělá v životě. Bohužel může ten princip uplatnit egoisticky a materialisticky. Vybírá si např. jenom to, z čeho má peněžní zisk, nebo to, co ho osobně těší, co se mu самому líbí. Křesťanství nás učí, že jsme jedno tělo v Kristu. Naše vlastní identita je tedy v souvislosti s ostatními a ve vztahu k nim. V církvi se to projevuje tím, že žije s tradicí. „Jako katolík mám zkušenost dvou tisíc let,“ říkal jeden křesťanský myslitel, „chci prožívat v sobě všecku duchovní krásu, kterou přede mnou prožili světci a géniové křesťanství.“ Je známé, že příslušníci velkých národů mívají zvláštní sebevědomí, cítí oporu těch, z nichž pocházejí. Ale je to jen náznak. Pravou oporu, sílu a sebevědomí čerpáme ze spojení všech v Kristu.

Josef - muž spravedlivý. Všichni čestní lidé milují spravedlnost. Nemají však o ní všichni stejný pojem. Český výraz naznačuje, že je spravedlivý ten, kdo miluje právo. Ale kde je právo? V naší společnosti je většinou už psané, stanovené v zákonech. Proto je spravedlivý soudce ten, který správně aplikuje zákony. Soukromé právo mezi dvěma nebo několika osobami se specifikuje smlouvou. I ta bývá psaná. Obyčejně jsou tam podmínky z obou stran. Vy se zavazujete, že ... A proto budu já povinen k tomu a k tomu. U kočovníků ovšem listiny zřídka existovaly. Smlouva se uzavírala prostým příslibem. Já vám slibuji. Vy slibujete mně ... V této situaci byl spravedlivý ten, kdo svůj příslib dodržel. Podvodník jej zapřel, necítil se zavázán. Tak tomu bylo mezi lidem. Ale izraelský národ měl něco zvláštního: uzavřel smlouvu se samým Bohem. Slíbil zachovávat jeho příkazy a Bůh slíbil ochranu a v budoucnu Mesiáše. Spravedliví Židé byli ti, kdo tuto smlouvu zachovávali. Bylo jich mnoho? Josef byl jeden z mála. A proto se on dostal tak blízko k uskutečnění velkého příslibu, k příchodu Mesiáše. Věrnost Bohu má velkou odměnu.

Spravedlnost Boží a lidská. Smlouva je mezi dvěma stranami. Nedodrží-li podmínky jedni, jsou osvobozeni od povinnosti druhí. Platí to i ve smlouvě mezi Bohem a lidmi? Tento problém se stal hlavním tématem kázání proroka Ozeáše. Židé nedodrží Boží zákon, tedy ani Bůh je nebude už nadále ochraňovat. Kdyby to měl rozhodnout spravedlivý soudce, dal by za pravdu Bohu. „Slyšte slovo Hospodinovo, synové izraelští! Hospodin vede při s obyvateli země, protože není věrnost ani milosrdenství ani poznání Boha na zemi“ (Oz 4,1). Výsledek? „Můj lid zajde, protože odmítá poznání. Ty jsi zavrhl poznání a já zavrhnou tebe; nebudeš mým knězem. Zapomněls na zákon svého Boha, i já zapomenu na tvé syny“ (Oz 4,6). A přece to nejsou poslední prorokova slova. Bůh není spravedlivý jenom lidsky, ale svým zvláštním způsobem. On ze své strany slib dodrží, i když k tomu není povinen. Důvod: „Neboť jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svatý uprostřed tebe, a nevzplanu hněvem“ (Oz 11,9). Milosrdenství je tedy vyšší druh spravedlnosti, je věrností svému vlastnímu slibu, své lásce.

Josef muž spravedlivý chce potají propustit Marii. Na první pohled se nám zdá, že slova spolu nesouvisí. Maria se zdá být nevěrnou. Josef neužívá svého práva, aby ji potrestal, ale zachovává se milosrdně. Jeho spravedlnost tedy je vyšší než lidská, je podobná spravedlnosti Boží. A dostane se mu za to velké odměny. Je první uveden do tajemství vykoupení, vtělení, vrcholného skutku Božího milosrdenství. Všimněme si i zvláštní okolnosti. Izraelský lid jako dav je Bohu nevěrný, a přesto jeho hlavní představitel, farizeové a zákoníci, se považují za spravedlivé. Maria je naopak nejčistší a Bohu nejoddanější, a padne na ni podezření z nevěrnosti. I tento protiklad je zvláštní znamením.

Nový zákon bude skrytý v srdcích lidí. Navenek budou věřící posuzováni, nepochopeni. Bůh odhalí skrytou pravdu jenom těm, kdo toho budou hodni.



PÁTEK 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 9. ZÁŘÍ 2022

Ježíš pověděl učedníkům (toto) přirovnání: „Může slepý vést slepého? Nespadnou oba do jámy? Není žák nad učitele; když se dokonale vyučí, bude jako jeho učitel. Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? Jak můžeš říkat svému bratru: `Bratře, dovol, ať ti vyndám z oka třísku', a sám nevidíš ve svém oku trám? Pokrytče! Napřed vyndej ze svého oka trám, a teprve potom budeš dobře vidět, abys mohl vyndat třísku z oka svého bratra.“ (Lk 6,39-42)



Může slepý vodit slepého? Existuje známý Bruegelův obraz Slepý vede slepé. Vlámského umělce takové bizarní scény lákaly. Ale nešlo zde jenom o líbivost motivů. Víme, že i on sám viděl svět hluboce tragicky. Zobrazil nesmyslnost lidských cest humoristicky, ale není přítom do smíchu. Na jeho obrazech vidíme osoby udýchané, stále někam pospíchající, ale jejich cesty se křížují, navzájem si překážejí, vrážejí do sebe. Je tu zmatek. Lidové slovo „brajgl“ právě pochází ze jména tohoto malíře, který takto zachytil nesmyslnost lidského počínání. Na těch obrazech jsou však také malé scény, které snadno uniknou oku. Byla to doba společnosti v úpadku. Na okrajích obrazu jsou postavy sektářských kazatelů, kteří se zapálenýma očima hovoří potají ke skupinkám sedláků. Ale každý z nich hlásá své poslání do jiného směru. Jsou to nadšenci, ale i oni nevidí cestu. Ani si neuvědomujeme, jak jsou tyto Bruegelovy obrazy aktuální a jak se doby opakují.

Odstraň napřed trám ze svého oka a teprve potom budeš dobře vidět, abys mohl vyjmout třísku, kterou má v oku tvůj bratr. Slepota má různé příčiny. Není-li od narození, bývá z neštěstí: něco padlo do oka a silně je zranilo. I v morálním obrazném smyslu se něco takového může přihodit. Spadne podle slov evangelia do oka trám. Naše mysl je vnitřní oko a má se zabývat starostmi o spásu duše a poznáním Boha. Tvůrce nám k tomu dal zvláštní jasnozřivost. Ale jistou jasnozřivost, jak upozorňují duchovní autoři, nám dává i Ďábel. Upoutává naši pozornost na věci, které se nás netýkají a které nemůžeme napravit, zvláště chyby druhých lidí. Jsou to často maličkosti, jakoby jenom malé třísky, ale dovedou nás tak dozlobit a tak zaměstnat, že už nemáme na nic jiného čas. I světcům tomu pokušení často podléhali, ale opakovali si větu, kterou řekl Kristus sv. Petrovi, když se zajímal o osobu s. Jana: „Proč se o to staráš? Ty mě následuj!“ (Jan 21,22).

Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra a trám ve vlastním oku nepozoruješ? Často však slyšíme námitku: Nemáme se snad starat o spásu bližního? Proč bychom měli sobecky upoutávat pozornost na sebe? Je tedy křesťanské víc myslet na bližního než jenom na svou vlastní dokonalost. Tak, jak zní, se zdá, že je zásada správná. Máme se opravdu křesťansky starat o druhé. Ale k tomu je potřebujeme znát. Jak se poznává bližní?

Psychologové říkají, že se to děje „mostem analogie“, tj. „podle sebe poznávám tebe“. Aby člověk posoudil zpěv druhého, musí mít sám hudební sluch, aby ocenil obraz malíře, musí mít umělecký cit. Abychom věděli, jak posuzovat chyby bližního, musíme nejdříve znát chyby vlastní a mít zkušenost s jejich nápravou.



SOBOTA 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ - 10. ZÁŘÍ 2022

Ježíš řekl svým učedníkům: „Není dobrý strom, který dává špatné ovoce, ani zase špatný strom, který dává dobré ovoce. Každý strom se pozná po vlastním ovoci. Z trní nesbírají figy ani z bodláčí nesklízejí hrozny. Dobrý člověk vydává z dobré pokladnice svého srdce dobro, ale zlý ze zlého vydává zlo. Jeho ústa mluví to, čím (přetéká) srdce. Proč mě oslovujete 'Pane, Pane', když neděláte, co říkám? Ukážu vám, komu se podobá každý, kdo ke mně přichází a moje slova slyší a podle nich jedná. Je jako člověk, který stavěl dům: kopal do hloubky a položil základy na skálu. Když přišla povodeň a příval narazil na ten dům, nemohl jím otrást, protože byl dobře vystavěn. Kdo je však slyšel, a (podle nich) nejednal, podobá se člověku, který vystavěl dům na zemi bez základů; když na něj narazil příval, hned se zřítíl – a zkáza toho domu byla úplná.“ (Lk 6,43-49)



Žádný dobrý strom nenese špatné ovoce a žádný špatný dobrý!

této větě prohlásil jeden specialista, že je krásným vyznáním hloubkové psychologie proti planému moralismu. A má dost pravdy. Planým moralismem nazývají povrchní kázání, jako by se člověk kdykoli a kdekoli mohl hned rozhodnout pro dobrý nebo špatný skutek. Síla svobody je skutečně veliká. Ale normálně vychází naše jednání z životní struktury a její kořeny sahají hluboko do minulosti. Člověk je opravdu jako strom a jeho identita pomalu roste. Vytváří se jeho srdce, tj. všeobecný sklon hodnot a přání. Proto právem duchovní autoři vybízejí, abychom se starali o převýchovu vlastního srdce. Je to možné? Přece strom se předělat nedá! A přece se dá. Tzv. štěpováním se planá jabloň přemění v ušlechtilý druh. Už sv. Pavel užívá tohoto přirovnání o našem spojení s Kristem. Naše životní kmeny jako by srostly s ním v jedno (Řím 11,17n), a pak se opravdu naše planá jabloň stane rajským stromem.

Dobrý člověk vynáší z pokladnice svého srdce dobro. I tato věta odpovídá moderní psychologii. Srdce se tu jmenuje pokladnicí. Dětem se kupují pokladničky, aby se naučily strádat peníze. Říká se jim: „Halěř po halěřku, časem to bude pěkná suma!“ Podobně je tomu s pokladnicí srdce. Malá služba bližnímu znamená málo. Svět se nezmění tím, že pomůžeme náhodou někomu s těžkým zavazadlem k vlaku. Ale když to budeme opakovat často, navykne si posloužit všude, kde vidíme, že je to potřeba. Zvyk se pak stane druhou přirozeností. Dobří lidé někdy chválí těmito slovy: „Jak vám závidím, že máte takovou šťastnou povahu, všude vidíte dobro, zatímco mě všechno rozčiluje a dráždí.“ Světcí by s takovou pochvalou nesouhlasili. Mnoho z nich mělo povahu tvrdou, nesnášenlivou nebo povrchní. Ale dobrými skutky vytrvale konanými se srdce naplnilo dobrem, které pak přetévalo.

Ústa mluví to, čím přetéká srdce. Zpovědníci často slyší tento hřích: Mluvil nebo mluvila jsem špatně o druhých. Víím, že by to nemělo být, ale nemohu se ovládnout. Slova vyletí sama z úst.“ Co k tomu máme říci? Dají se ovládat slova? Nepochybujeme o tom, že se ovládat dají. Tvrdíme, že to není ani tak těžké, že stačí napočítat do deseti, než něco řekneme. Jde to opravdu, ale na dlouho je to přece jenom těžké. Kdo se musí v řeči stále kontrolovat, stává se málomluvným, ztrácí přirozenou líbivost jazyka. Závidí pak těm, kdo mohou všechno říci, co si myslí, že to co mají na srdci, mají i na jazyku. Taková upřímnost je ovšem milá jenom v tom případě, že je na srdci něco tak pěkného, že se tomu jazyk může propůjčit. Chceme-li si odvyknout, abychom nemluvili špatně o druhých, musíme si nejdřív navyknout o každém dobře myslet. Dobré myšlenky jsou dobré penízky do střádanky srdce.



Tomáš kardinál Špidlík, S.J., první čestný občan Pustiměře, při žehnání ZŠ Pustiměř, 6. srpna 2005.

ŘÍMSKOKATOLICKÉ NÁBOŽENSTVÍ NA ZŠ PUSTIMĚŘ

VÝUKA ZAČÍNÁ V ÚTERÝ, 6. ZÁŘÍ 2022, DLE ROZVRHU:

1.+2. třída: 11.35 – 12.20

3.+4.+5. třída: 12.35 – 13.20

6.-9. třída: 13.30 – 14.10

Děti, které navštěvovaly náboženství v minulých letech, jsou považovány za přihlášené. **Všichni prvňáčci dostanou přihlášky od svých třídních učitelek.** Pokud se někdo chce přidat, klidně může přijít se svými spolužáky do náboženství podle rozvrhu, přihlášku dostane individuálně od paní katechety. Rozvrh žáků 2. stupně je přizpůsoben tak, aby i tito mohli bez obav chodit do náboženství a nekrylo se s vyučováním.

Náboženství není kroužek, má status nepovinného předmětu.

KATECHEZE O STÁŘÍ

„Odcházím vám připravit místo“ (Jan 14,2)

Stáří - čas, zaměřený na završení

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 10. srpna 2022)

„Ať se vaše srdce nechvěje! Věříte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby nebylo, řekl bych vám, že odcházím vám připravit místo? A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já“.

Jan 14,1-3

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Dospěli jsme k posledním katechezím věnovaným stáří. Dnes vstoupíme do pohnuté důvěrnosti, již se vyznačuje Ježíšovo rozloučení s učedníky, které široce podává Janovo evangelium. Tato promluva na rozloučenou začíná slovy útěchy a příslibu: „Ať se vaše srdce nechvěje!“ (14,1); „A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já“ (14,3). Tato Pánova slova jsou krásná.

Nedlouho předtím Ježíš řekl Petrovi: „Půjdeš za mnou později“ (13,36), čímž mu připomenul, že bude muset projít skrze svou slabou víru. Životní čas, který ještě učedníkům zbývá, se bude nevyhnutelně ubírat skrze křehkost jejich svědectví a výzvy, kladené bratrstvím. Nicméně bude také procházet strhujícím požehnáním plynoucím z víry: „Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože já odcházím k Otci“ (Jan 14,12). Pomyslete, co je to za příslib! Nevím, jestli si ho až do hloubi uvědomujeme a věříme mu. Nevím, mnohdy mám pocit, že nikoli.

Stáří je příhodným časem k pohnutému a radostnému svědectví o tomto očekávání. Skutky víry, která nás i druhé přibližují k Božímu království, již překročily onu mohutnost síly, slova a vzepětí, vlastních mládí a zralému věku. Avšak právě takto ještě více zprůzračňují příslib pravého životního cíle. Jaké je toto pravé životní určení? Je to místo u Božího stolu a v Božím světě. Bylo by zajímavé sledovat, zda v místních církvích existuje



nějaký zvláštní poukaz, určený k oživení této výjimečné služby starého člověka, jíž je čekání na Pána – protože se jedná o službu, službu očekávání Pána, a zda místní církve v tomto ohledu podporují osobní charismata seniorů a jejich hodnotu v rámci společenství.

Stáří, které se stravuje ve sklíčenosti z ušlých příležitostí, vede ke skleslosti samo sebe i své okolí. Naopak v laskavě prožívaném stáří, ctícím životní realitu, se definitivně rozplývá klamně nazíraní života jako síly, která si musí vystačit sama se sebou a svým zdarem. Rozptyluje se tak dokonce zdání o církvi, která se přizpůsobuje světským okolnostem za domněnky, že tak definitivně ovládne jejich zdokonalení a dovršení. Když se vysvobodíme z této domýšlivosti, zjišťujeme, že již samo stárnutí, které nám Bůh dopřává, je jedním z oněch „ještě větších“ skutků, o kterých Ježíš promlouvá. Jedná se totiž o dílo, jehož dokonání nebylo Ježíšovi dáno: pro nás je umožnily jeho smrt, vzkříšení a zmrtvýchvstání! Pamatujme, že „čas je nadřazen prostoru“, takový je zákon iniciace. Náš život není učiněn k tomu, aby se sám v sobě uzavřel v jakési pomyslné pozemské dokonalosti, ale je určen k přesahu, k němuž se dospívá skrze smrt, která značí přechod. Naše stálé místo a cílový bod totiž nejdou zde, nýbrž vedle Pána tam, kde navždy přebývá

Zde na zemi se zahajuje proces našeho „noviciátu“, učňovského osvojování života. Vprostřed tisící obtíží se učíme oceňovat tento Boží dar, dostát odpovědnosti při jeho sdílení a zúročení pro všechny lidi. Pozemský čas života je omilostněn tímto přechodem. Povýšenecká snaha o zastavení času, věčné mládí, neomezený blahobyť a absolutní moc nejenom není možná, ale je pouhým blouzněním.

Naše pozemské bytí je časem, který nás uvádí do života. Je to život, avšak život uvádějící do životní plnosti, která se uskutečňuje výlučně v Bohu. Od samého začátku nás poznamenává nedokončenost, kterou si uchováváme až do konce. Při naplnění Božího příslibu se však tento poměr obrací a Boží prostor, který pro nás Ježíš pečlivě připravuje, je nadřazený času našeho smrtelného života. Stáří nás tedy přibližuje k naději na toto dovršení. Stáří již natrvalo poznalo smysl času a prostorového omezení místa, v němž prožíváme svou iniciaci. Z toho důvodu jsou staří lidé moudří a věrohodní, když vybízejí k radosti nad míjením času, který nepředstavuje hrozbu, ale příslib. Stáří je ušlechtilé a nepotřebuje líčidel, aby tuto velkomyslnost projevilo. Stáří je věrohodné, když zve k radosti nad plynutím času. Ubíhající čas není hrozbou, nýbrž příslibem. Stáří, které opětovně dospívá k hlubokému pohledu víry, není ze své povahy konzervativní, jak se o něm říká! Boží svět je nekonečným prostorem, nezatíženým tokem času. Při poslední večeři se Ježíš vcítil do tohoto cíle právě tehdy, když pravil učedníkům: „Od této chvíle už nikdy nebudu pít z tohoto plodu révy až do toho dne, kdy z nového (plodu) budu pít s vámi v království svého Otce.“ (Mt 26,29). Zašel dále. V našich kázáních totiž ráj oprávněně popisujeme jako plnost blaženosti, světla a lásky, ale možná mu poněkud chybí život. Ježíš v podobenstvích hovořil o Božím království a zahrnoval do něj více života. My už toho nejsme schopni, nemluvíme o životě, který pokračuje.

Drazí bratři a sestry, když se stáří prožívá v očekávání Pána, může se stát hotovou „apologií“ víry, která přede všemi obhájuje důvody naší naděje (srov. 1 Pt 3,15). Stáří totiž ozřejmuje Ježíšův příslib tím, že se upíná ke svatému městu, o němž hovoří Kniha Zjevení (kap. 21-22). Stáří je nejvhodnějším životním údobím k tomu, abychom šířili radostnou zvěst o životě, který nás uvádí ke konečnému naplnění. Staří lidé jsou příslibem, svědčí o tomto příslibu. *A to nejlepší teprve přijde. A to nejlepší teprve přijde: zní to jako poselství*

věřícího starce či stařenky: to nejlepší teprve přijde. Kéž nám Bůh všem dopřeje takové stáří, které by toho bylo schopno!



Stařec velikého věku. Stáří ujišťuje o určení k životu, který už neumírá

(katecheze papeže Františka při generální audienci, Aula Pavla VI., Vatikán, 17. srpna 2022)

„Viděl jsem, že byly postaveny trůny a stařec velikého věku usedl. Jeho roucho bylo bílé jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho trůn plápolal ohněm, jeho kola – žhoucí oheň. Ohnivý proud vytékal a vycházel od něho, tisíce tisíců mu sloužily, desetitisíce desetitisíců stály před ním, usadil se soudní dvůr a byly otevřeny knihy“.

Daniel 7,9-10

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Po vyslechnutí Danielova snu se vybavuje tajemné a zároveň zářící vidění Boha, které přejímá rovněž úvod do Knihy Zjevení a vztahuje jej na Zmrtvýchvstalého Krista, který se Vidoucím zjevuje jako věčný, vševědoucí a neměnný Mesiáš, Kněz a Král (1,12-15). Klade ruku na rámě Vidoucího a ujišťuje ho: „Nic se neboj. Já jsem První i Poslední“ (vv. 17-18). Vytrácí se tak poslední hranice strachu a úzkosti, které zjevení Božství (teofanie) odjakživa vyvolávalo: Živý nás uklidňuje, dodává nám jistotu. Také on byl mrtev, avšak nyní zaujímá místo, které mu bylo určeno – místo Prvního i Posledního.

V této spleti symbolů – a je jich zde hodně – najdeme jeden poukaz, který nám možná napomůže k lepšímu pochopení vazby mezi touto teofanií – zjevením Boha – stvořenému světu, a životním cyklem, historickým časem a Božím panstvím. Toto hledisko se týká právě stáří. Podívejme se, oč se jedná.

Danielovo vidění Boha působí dojmem síly a moci, ušlechtilosti a uchvacující krásy. Starcův šat, oči, hlas a nohy v tomto vidění žhnou, ale vlasy má bělostné jako vlna či sníh. Jako vlasy starého člověka, pro něhož Bible ponejvíce užívá označení „*zaqen*“, odvozené od „*zaqan*“, což znamená „plnovous“. Běloskvoucí kadeře jsou starobylým symbolem velice dlouhého času, minulosti sahající do nepaměti, věčného bytí. Není nutno vše odmytizovat jako cosi dětinského: obraz Boha jako kmeta se sněhobílou kšticí není jakýsi pošetilý symbol, ale biblický, ušlechtilý a také vlídný výjev. Postava, která v Apokalypse stojí uprostřed zlatých svícňů, překrývá „starce velikého věku“ z Danielova proroctví. Je stará jako celé lidstvo, ba ještě více. Je starobylá a nová jako Boží věčnost, neboť taková je Boží věčnost: stará a nová. Bůh nás totiž ustavičně překvapuje svou novostí, trvale nám vychází vstříc, a to každodenně, v dané chvíli a zvláštním způsobem. Bůh se neustále obnovuje, avšak je věčný, je zde odjakživa. Dalo by se mluvit o Božím stáří, ale to není výstižné, protože Bůh je věčný, avšak obnovuje se.

Svátek Setkání s Pánem, který se ve východní církvi slaví 2. února, je jedním z dvanácti velkých svátků liturgického roku. Zvýrazňuje Ježíšovo setkání v chrámu se starcem Simeonem, setkání mezi lidstvem, zastoupeným starými Simeonem a Annou,

s dítětem Kristem Pánem, věčným Synem Boha učiněného člověkem. Krásnou ikonu tohoto setkání lze obdivovat v římské bazilice Panny Marie v Zátiběří.

Byzantská liturgie se modlí se Simeonem: „To je Ten, který se narodil z Panny, On je Slovem, Bohem z Boha, který se pro nás vtělil a spasil člověka“. A pokračuje: „Kéž se dnes otevře nebeská brána: věčné Otcovo Slovo na sebe přijalo princip času, aniž by opustilo své božství, a ze své vůle bylo Pannou Marií představeno v chrámu Zákona, kde ho stařec vzal do svých rukou“. Tato slova vyjadřují vyznání víry prvních čtyř ekumenických koncilů, které jsou posvátné pro všechny církve. Simeonovo gesto je ovšem také nejkrásnějším obrazem onoho zcela výjimečného poslání, které bylo stáří přisouzeno a které v něm spatřujeme, totiž představovat děti, přicházející na svět, jako nepřetržitý Boží dar, za vědomí, že jedno z nich je Syn, zplozený na počátku věků v samém lůně Boha.

Stáří, krácející směrem ke světu, v němž se konečně bez zábran bude šířit láska, již Bůh vložil do stvoření, má předtím, než se rozloučí, vykonat toto gesto Simeona a Anny. Stáří má dosvědčit dětem, že na nich spočinulo požehnání, které tkví v – krásném a obtížném – uvedení do tajemství takového životního určení, které nic nemůže zničit, ani smrt. Toto je podle mého názoru ústředním jádrem stáří. Svědčit před dětmi o víře znamená zasévat život, vydávat svědectví o lidskosti a víře je povoláním starých lidí, kteří mají dětem předat prožitou realitu jako svědectví, předat jim štafetový kolík. My, starci, jsme povoláni k předání štafety, aby v ní (děti) pokračovaly.

Svědectví starých lidí je pro děti věrohodné. Mladí a dospělí nejsou schopni toto svědectví naplnit takovou ryzostí, něhou a vroucností, jako to mohou učinit staří, prarodiče. Když stařec odkládá veškeré roztrpčení nad odcházejícím žitím a žehná životu, který mu přichází v ústřety, je neodolatelný. Nezahořkl, protože čas pomíjí a on odchází, avšak překypuje radostí dobrého vína, které léty dozrálo. Svědectví starých lidí propojuje různá životní údobí a časové dimenze – minulost, přítomnost a budoucnost – neboť starci ztělesňují nejenom paměť, ale též přítomnost a příslib. Je bolestné a škodlivé, když se životní období vnímají odděleně, ve vztahu vzájemné soutěživosti, kdy se jedno snaží žít na úkor druhého. To není dobré. Lidstvo je staré, prastaré, jestliže je poměrujeme chronologickým časem. Ovšem Boží Syn, narozený z ženy, je První i Poslední každého času. To znamená, že neupustí nikoho ze svého věčného tvoření, nádherné síly a láskyplné blízkosti.

Spojenectví mezi starci a dětmi – a zdůrazňuji slovo spojenectví – zachrání lidskou rodinu. Budoucnost je tam, kde děti a mladí lidé hovoří se starými, pokud tento dialog chybí, budoucnost je nejasná. Spojenectví mezi starci a dětmi zachrání lidskou rodinu. Mohli bychom, prosím pěkně, dětem, které se musí naučit zrození, navrátit vlídné svědectví starých lidí, kteří ovládli moudrost umírání? Dostane se tomuto lidstvu, které se navzdory veškerému svému pokroku jeví jako včera narozený adolescent, milosti stáří, pevně upřeného k obzoru našeho cíle? Smrt je zajisté pro všechny z nás náročným životním přechodem: všichni se tam musíme odebrat, ale není to snadné. Avšak je také přechodem, který uzavírá čas nejistoty a odhazuje hodinky, neboť zde začíná to krásné ze života, co už nepomíjí. Odvíjí se však od moudrosti onoho starého muže či ženy, kteří jsou schopni předat štafetový kolík mladým. Pomysleme na dialog, spojenectví kmetů a dětí, starých a mladých, a snažme se nepřetnout tyto vazby. Kéž mají staří lidé radost z toho, že mohou promlouvat k mladým, vyjádřit se před nimi, a kéž mladí vyhledávají staré, aby od nich načerpali životní moudrost.

KARDINÁL JOZEF TOMKO

11. března 1924 - 8. srpna 2022



Jozef Tomko sa narodil 11. marca 1924 v Udavskom, v dnešnej Košickej arcidiecéze. Na Teologickej fakulte v Bratislave začal teologické štúdiá v roku 1943, v ktorých od r. 1945 pokračoval v Ríme na Pápežskej Lateránskej univerzite. Kňazskú vysviacku prijal 12. marca 1949 v Lateránskej bazilike.

Pätnásť rokov (1950-1965) bol Jozef Tomko vicerektorom Pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme. Na Pápežskej lateránskej univerzite a Pápežskej Gregorovej univerzite postupne získal doktoráty z teológie, kánonického práva a sociálnych vied. Od roku 1962 pracoval na Kongregácii pre náuku viery, najprv ako študijný asistent a od roku 1966 ako vedúci Doktrinálneho oddelenia. V tom čase bol vybraný za jedného z osobitných tajomníkov prvého synodálneho zhromaždenia v roku 1967. V decembri 1974 bol vymenovaný za podsekretára Kongregácie pre biskupov. Dňa 12. júla 1979 bol vymenovaný za generálneho sekretára Biskupskej synody a za titulárneho arcibiskupa doklejského. Pápež Ján Pavol II. mu udelil biskupské svätenie 15. septembra toho roku, na sviatok Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska.

Počas svojho šesťročného pôsobenia vo funkcii generálneho sekretára Biskupskej synody Mons. Tomko pripravil a dohliadal na konanie dvoch riadnych generálnych zasadnutí synody (1980 a 1983) a jednej špeciálnej synody biskupov Holandska (1980). Podieľal sa tiež na príprave mimoriadnej synody zvolanej na jeseň 1985 pri príležitosti 20. výročia ukončenia Druhého vatikánskeho koncilu a riadnej synody v roku 1987 o povolani a poslaní laikov, pričom zverejnením dokumentu „Lineamenta“ inicioval širokú

konzultáciu v Cirkvi. Vydal zborník „Biskupská synoda, povaha, metóda, perspektívy“. Posilnil aj Generálny sekretariát synody a dodal mu novú dynamiku.

V rámci rôznych úloh svojej cirkevnej služby spolupracoval ako člen, poradca alebo účastník medzinárodných aktivít v oblasti ekumenizmu. Okrem iného bol členom delegácie Svätej stolice pri návšteve Luteránskej svetovej federácie a Svetovej rady cirkví v Ženeve v roku 1972. Bol tiež členom spoločnej katolícko-luteránsko-reformovanej komisie pre teológiu manželstva. Viedol tiež delegáciu Svätej stolice na stretnutí európskych ministrov pre záležitosti rodiny, ktoré sa konalo v Ríme v roku 1981. Bol členom Najvyššej rady Pápežských misijných diel a podieľal sa na štúdiu otázok týkajúcich sa zasväteného života, spravodlivosti a pokoja a úlohy laikov.

Istý čas Mons. Tomko vyučoval na Medzinárodnej univerzite Pro Deo (1955-1956) a neskôr prednášal v rokoch 1970-1978 na doplnkových kurzoch kánonického práva na Gregorovej univerzite. Napriek všetkým týmto záväzkom nikdy nezanedbal svoju priamu pastoračnú službu v mnohých farnostiach v Ríme a v diecéze Porto-Santa Rufina. Jeho aktivita vo vzťahu k náročnej situácii Slovákov v dobe náboženskej neslobody v socialistickom Československu priniesla hmatateľné ovocie. Bol spoluzakladateľom náboženského časopisu a podieľal sa na založení Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Opakovane navštívil slovenské komunity v USA, Kanade a rôznych európskych krajinách.

Intenzívne sa venoval aj kultúrnej činnosti, vydal viacero publikácií na rôzne témy od teológie cez právo, históriu až po spiritualitu. Svätá stolica ho viackrát vyslala na stretnutia biskupov: v roku 1970 na Celoázijskú konferenciu biskupov v Manile; v roku 1973 na plenárne zhromaždenie štyroch biskupstiev Oceánie v Sydney; v roku 1979 na konferenciu v mexickej Pueble; v roku 1980 na oslavy 25. výročia založenia Latinskoamerickej biskupskej rady CELAM v Riu de Janeiro; v roku 1981 na stretnutie Sympózia biskupských konferencií Afriky a Madagaskaru SECAM v kamerunskom Yaoundé.

S pápežom Františkom pri d'akovnej púti zo Slovenska (30. apríla 2022)



Tieto stretnutia a početné návštevy rôznych krajín, ktoré absolvoval spolu so synodálnymi zhromaždeniami, mu umožnili hlboko poznať realitu mnohých miestnych cirkví, ako aj nadobudnúť skúsenosť

s prežívaním a uplatňovaním biskupskej kolegiality. Takto ho Prozreteľnosť pripravila, aby rozšíril svoje srdce na rozmer univerzálnej Cirkvi a viedol Kongregáciu pre evanjelizáciu národov, ktorú mu zveril Ján Pavol II. 24. apríla 1985, keď ho vymenoval najprv za jej proprefekta a 25. mája 1985 za prefekta súčasne s kreovaním na kardinála. Prefektom Kongregácie pre evanjelizáciu národov bol 16 rokov, do 9. apríla 2001. Zároveň bol rektorom Pápežskej Urbanovej univerzity a vedúcim delegátom Osobitného zhromaždenia Synody biskupov pre Áziu (1998). Od 15. októbra 2001 do 1. októbra 2007 bol predsedom Pápežského výboru pre medzinárodné eucharistické kongresy.

Počas celého svojho pôsobenia v Ríme, takmer 75 rokov a prakticky až do svojej smrti, kardinál Jozef Tomko autorsky spolupracoval so Slovenskou redakciou Vatikánskeho rozhlasu. Aj prostredníctvom svojich rozhlasových príhovorov, vysielaných pravidelne v poslednú nedeľu mesiaca, bol v kontakte s tisíckami veriacich na Slovensku. Osobitnú pozornosť a rodinnú srdečnosť venoval pútnikom prichádzajúcim do Večného mesta.



Titulárnym chrámom Jozefa Tomka na stupni kardinála-presbytera bola Bazilika sv. Sabíny, v ktorej pravidelne udeľoval pápežom kajúci znak popola pri vstupe do Veľkého pôstu (foto 2020). V poslednej dobe bol Jozef Tomko najstarším členom Kardinálskeho kolégia, ktoré má po jeho dnešnom úmrtí 206 kardinálov, z toho 116 elektorov.



Pápež František zaslal kondolenciu košickému arcibiskupovi metropolitovi Mons. Bernardovi Boberovi v súvislosti s úmrtím kardinála Jozefa Tomka, emeritného prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov a emeritného predsedu Pápežského výboru pre medzinárodné eucharistické kongresy, ktorého titulárnym chrámom bola Bazilika sv. Sabíny.

Jeho Excelencii, najdôstojnejšiemu Mons. Bernardovi Boberovi, košickému arcibiskupovi

Keď som sa dozvedel správu o úmrtí kardinála Jozefa Tomka, významného syna tamjšej zeme, chcem vyjadriť jeho príbuzným, Vám, kňazskému zboru a všetkým veriacim svoju blízkosť a svoju sústrasť so žiaľom, ktorý zasiahol celé cirkevné spoločenstvo a slovenský národ.

Pri spomienke na tohto váženého a múdreho brata, ktorý s oporou v hlbokej viere a s prezieravým pohľadom slúžil s pokorou a sebazriekaním evanjeliu a Cirkvi, myslím s vd'ačnosťou na jeho dlhú a plodnú prácu v rámci Svätej stolice, ako usilovný a rozvážny spolupracovník mojich predchodcov.

Myslím tiež na jeho ducha modlitby, ktorý ho viedol aj v pokročilom veku k vytrvalému odriekaniu večernej modlitby ruženca na Námestí sv. Petra, čím dával pútnikom i turistom pekné a verejné svedectvo lásky k Panne Márii.

Prosím Pána, aby prijal tohto svojho verného služobníka do nebeského Jeruzalema, a zo srdca udeľujem svoje požehnanie všetkým, ktorí plačú nad jeho odchodom, s vd'ačnosťou voči Milosrdným sestrám sv. Vincenta de Paul – satmárkam, ktoré ho opatrovali so všetkou starostlivosťou.

Pápež František

„S oporou v hlbokaj viere a s prezieravým pohľadom slúžil s pokorou a sebazriekaním evanjeliu a Cirkvi“

Arcibiskup Joseph Nguyen Chi Linh, predseda Vietnamské biskupskej konferencie, zaslal 9. srpna arcibiskupu Bernardu Boberovi kondolenční dopis. Kondolenční dopis:

“Đức Hồng y Jozef Tomko đã phục vụ Giáo Hội cách tận tình và nhiệt thành qua nhiều trách vụ nặng nề trong Giáo triều, chúng con tin rằng những công hiến của ngài sẽ được Chúa thưởng công xứng đáng. Ngài làm Tổng trưởng Bộ Truyền giáo từ 1985 đến 2001, giai đoạn mà Giáo hội và Dân tộc Việt Nam gặp rất nhiều thử thách, chính Đức Hồng y đã giúp chúng con vượt qua khó khăn một cách kỳ diệu.”

„Kardinál Jozef Tomko sloužil církvi s oddaností a nadšením, mnoha těžkými povinnostmi v kúrii a věříme, že jeho plody budou Bohem odměněny. Byl prefektem Kongregace pro evangelizaci národů v letech 1985 až 2001, v době, kdy církev a vietnamský lid čelili mnoha výzvám, a byl to právě kardinál, kdo nám zázračně pomohl překonat obtíže.“



V pietnej atmosfére sa v utorok 9. augusta o 9. hodine ráno konala v byte zosnulého kardinála Jozefa Tomka modlitba pri otvorenej rakve, spojená s prečítaním úradnej listiny a jej vložení do rakvy v zapečatenom tubuse. Za účasti najbližších osôb a zástupcov cirkevných inštitúcií ceremoniu viedol pápežský ceremoniár Mons. Ján Dubina. Slovenské rehoľné sestry satmárky (Milosrdné sestry sv. Vincenta de Paul) na čele so sr. Júliou Kolumberovou, ktoré sa roky starali o domácnosť a o zdravie kardinála Jozefa Tomka, privítali v byte kardinála na Via della Conciliazione 44 neďaleko Vatikánu tri desiatky prítomných. Boli medzi nimi biskup diecézy Frosinone Mons. Ambrogio Spreafico - niekdajší rektor Pápežskej Urbanovej univerzity, veľvyslanec SR pri Svätej stolici Marek Lisánsky, rektor Pápežského slovenského kolégia sv. Cyrila a Metoda Pavol Zvara,

vicerektor Pápežského kolégia Nepomucenum Vojtěch Novotný spolu so sestrami boromejkami, gréckokatolícky kňaz Marko Durlák z Kongregácie pre východné cirkvi, farár v Čičmanoch Štefan Maják, skupinka indických rehoľných sestier z Urbanovho kolégia a ďalšie osoby. Pri obrade asistovali členovia tímu pápežských ceremoniarov a prítomný bol aj vedúci Slovenskej redakcie Vatikánskeho rozhlasu.

Tradičný rítus predpísaný pre rozlúčku v dome zosnulého člena Kardinálskeho zboru pozostával z modlitieb, prečítania listiny „Rogito“ so životopisom zosnulého a uvedením jeho kardinálskeho titulu. Listinu v taliančine prečítal pápežský ceremoniar a apoštolský protonotár «ex officio rogatus» Mons. Ján Dubina a po jej podpísaní prítomnými a zapečatení v kovovom tubuse ju vložil



do rakvy. Na záver modlitby piatich tajomstiev bolestného ruženca, striedavo v slovenčine i v taliančine, záverečné požehnanie udelil karmelitánsky diakon Matteo Antolini z neďalekého rehoľného kolégia.

Vatikán, cirkvi i svet se loučí s významným synom slovenského národa s dosud najvyšším postavením ve vatikánské církevní hierarchii



Vo Vatikánskej bazilike sa vo štvrtok 11. augusta Cirkev lúčila so zosnulým kardinálom Jozefom Tomkom za účasti pápeža Františka, čelných predstaviteľov Svätej stolice, slovenského biskupského zboru a diplomatických predstaviteľov. Svätý Otec prejavil mimoriadne gesto tým, že sa zúčastnil na celej slávnosti a osobne viedol záverečný obrad posledného odporúčania a rozlúčky. Slávenie sa začalo o 11. hodine v zadnej lodi Baziliky sv. Petra procesiou koncelebrantov v tmavočervených rúchach, s bielymi mitrami na hlavách. Rakva s otvorenou knihou evanjeliára bola umiestnená pred Oltárom katedry na rozprestretom koberci, v blízkosti veľkonočnej sviece. V evanjeliovom čítaní zazneli Ježišove slová z Jánovej 14. kapitoly: «Ja som cesta, pravda a život».

Pápež František, ktorý sa zvyčajne na pohreboch kardinálov zúčastňuje až v závere svätej omše, prišiel tentoraz už od začiatku a na slávnosti bol účastný sediac v kresle, čelom k obetnému stolu. V apside baziliky pod vitrážovým oknom so symbolom Ducha Svätého bol hlavným celebrantom dekan Kardinálskeho zboru kardinál Giovanni Battista Re.



Homílie při Requiem v bazilice sv. Petra v Římě

Zhromaždili sme sa okolo Pánovho oltára, aby sme sa modlili a vyjadrili posledný bratský pozdrav kardinálovi Jozefovi Tomkovi, ktorého si Pán povolal k sebe vo veku 98 rokov. Bol najstarším z kardinálov.

Konáme to pohnutí a podporovaní tou vierou, ktorá nás uisťuje, ako nám povedal svätý Pavol v prvom čítaní svätej omše, že pri strate tohto pozemského príbytku dostaneme od Boha príbytok nie ľudskou rukou zhotovený, večný dom v nebi (porov. 2 Kor 5,1), v jednote s Bohom a v nesmiernosti jeho lásky.

Celý dlhý a intenzívny život kardinála Tomka bol zasvätený službe Bohu a bratom a, takmer celý, venovaný službe tu v Rímskej kúrii.

V priebehu rokov zastával množstvo úradov, ktoré vždy považoval za „povolanie slúžiť“.

Spolu s ním odchádza postava, ktorá robila česť Rímskej kúrii pevnou vierou, ktorá ho charakterizovala, opravdivou spiritualitou, živým cirkevným cítením - „sensus Ecclesiae“, veľkou rovnováhou v úsudku, umiernenosťou, zdravým rozumom, prívetivosťou a jemnosťou vo vystupovaní.

Veľmi mladý vstúpil do seminára za Košickú diecézu. Len čo sa v roku 1945 skončila Druhá svetová vojna, Jozef Tomko bol vyslaný svojím biskupom do Ríma, aby dokončil štúdiá na Pápežskej lateránskej univerzite, kde získal doktorát z kánonického práva, a potom si urobil doktorát z teológie a sociálnych vied na Gregoriánskej univerzite.

Po ukončení štúdií mu historické udalosti v jeho krajine, v dôsledku nástupu Československej socialistickej republiky a odporu komunistickej vlády voči Katolíckej cirkvi, zabránili v návrate do vlasti. Tak bol 12. marca 1949 vysvätený za kňaza tu v Ríme

a inkardinovaný (začlenený) do Rímskej diecézy. Spočiatku mu bola zverená úloha vicerektora Pápežského kolégia Nepomucenum.

V roku 1962 bol prijatý na vtedajšiu Kongregáciu Svätého oficia, kde sa vďaka svojej zjavnej teologickej príprave, stal čoskoro vedúcim úradu pre vierouku. V tých rokoch publikoval rad článkov a textov, ktoré upúťali pozornosť pre svoju vieroučnú kompetentnosť a jasnosť výkladu.

V decembri 1974 ho pápež Pavol VI. vymenoval za podsekretára Kongregácie pre biskupov.

Dňa 12. júla 1979 mu pápež Ján Pavol II. zveril úrad generálneho sekretára Biskupskej synody a prijal si osobne mu udeliť biskupskú vysviacku. Keďže iba veľmi málo ľudí mohlo dostať povolenie od česko-slovenskej vlády prísť zo Slovenska do Ríma, biskupská vysviacka sa



neuskutočnila vo Vatikánskej bazilike, ale v Sixtínskej kaplnke, a z vôle pápeža bola osobitne slávnostná, pretože pápež chcel zdôrazniť svoju blízkosť Slovensku a celej umlčanej Cirkvi v tej tak tvrdej a ťažkej situácii pre katolíkov žijúcich na druhej strane toho, čo Churchill nazval „železnou oponou“.

Ako motto pre biskupský erb si zvolil slová svätého Pavla: „Ut Ecclesia aedificetur“ (Aby sa Cirkev vzťahovala). A budovať Cirkev a slúžiť jej bolo úsilím, či lepšie povedané celoživotnou vášňou kardinála Tomka.

Ako generálny sekretár sa arcibiskup Tomko usiloval rozvinúť činnosť Biskupskej synody, ktorá bola inštitúciou vo svojich počiatkoch, pretože ju pár rokov predtým vytvoril Pavol VI. Arcibiskup Tomko sa jej snažil vtlačiť silný dynamizmus, konajúc v úzkej spolupráci s pápežom Jánom Pavlom II., s ktorým cítil vždy hlboký súzvuk a priateľstvo. V tých rokoch vydal monografiu s názvom „Biskupská synoda, povaha, metóda, perspektívy“, ktorá bola veľmi oceňovaná.

Počas šiestich rokov ako sekretár Synody mal kardinál Tomko viackrát za úlohu zastupovať pápeža a Svätú stolicu na stretnutiach biskupov v rôznych častiach sveta. Mal tak možnosť nadobudnúť hlboké poznanie reality mnohých miestnych cirkví a zakúsiť kolegiálnu v citení i v činoch.

Týmto spôsobom ho Prozreteľnosť pripravila na rozšírenie srdca v dimenzii univerzálnej Cirkvi. A tak bol v roku 1985 menovaný za prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov a hneď nato kreovaný za kardinála.

Presvedčený, že „Boh otvára Cirkvi horizonty ľudstva, ktoré je pre semeno evanjelia pripravenejšie“ (*Redemptoris missio*, 3), kardinál dal príklad veľkého misionárskeho a apoštolského nasadenia.

Okamžite sa postaral o priame kontakty s tými, čo pôsobili na misijných územiach. S duchom otvorenosti voči národom a zmyslom pre univerzálnosť vynaložil všetku svoju

energiu na stovku ciest na územia zverené jeho dikastériu, pričom vždy kládol do centra svojich príhovorov Krista a prejavoval veľkého ducha otvorenosti voči národom, ich kultúram, a zmysel pre univerzálnosť.

Monografia „Na misijných cestách“, vydaná v roku 2008, dokumentuje veľký misionársky nepokoj, ktorý ho podnecoval, a to, čo kardinál Tomko urobil v prospech misijného rozvoja a posilnenia miestnych cirkví: vytvorenie mnohých nových diecéz, reformu seminárov, vybudovanie nových kostolov, vzdelávacích centier, sociálnych centier, vylepšenie misijnej spolupráce organizovanej Pápežskými misijnými dielami v mnohých krajinách.

V duchovnom testamente, napísanom 26. februára 2007, kardinál Tomko potvrdzuje, že služba vykonávaná na čele Kongregácie pre evanjelizáciu národov ho „chytila za srdce“, a upresňuje: „túto službu som vnímal ako príspevok k budovaniu a rastu mystického tela Cirkvi a miloval som mladé misijné cirkvi v celej ich kráse a krehkosti: slávnosti, biskupov a misionárov, seminaristov, rehoľné sestry, ľud, často chudobný. Bolo pekné namáhať sa a trpieť pre túto živú misionársku Cirkev“! (*Z duchovného testamentu*)

Ukončiac z dôvodu dosiahnutia kánonického veku úlohu prefekta Dikastéria pre evanjelizáciu národov, bol menovaný za predsedu Pápežského výboru pre medzinárodné eucharistické kongresy.

Viac krát ho poveril či už Ján Pavol II. alebo Benedikt XVI., aby zastupoval pápeža na mimoriadnych sláveniach. Spomeniem aspoň to, keď bol osobitným vyslancom Benedikta XVI. na storočnici posviacky kostola Nepoškvrneného počatia v Moskve v roku 2011. Pri tej príležitosti, hovoriac po rusky, kardinál Tomko spomenul slávnú, hoci veľmi bolestnú minulosť, a prejavil uznanie novému náboženskému prebudeniu v ruskej spoločnosti po udalostiach roku 1989.



Teraz v modlitbe zverujeme tohto nášho spolubrata Bohu, aby mu vo svojej nesmiernej láske dal tú radosť a ten pokoj, ktoré si zaslúžil svojou vernou a veľkodušnou službou Cirkvi, pápežovi a Svätej stolici.

V evanjeliu sme počuli: „*Veríte v Boha, verte aj vo mňa. ... Idem vám pripraviť miesto. ... [Potom] zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja*“ (Jn 14,1.2.3).

Sú to slová vyslovené počas Poslednej večere, keď apoštoli smerovali k stretu so zdanlivým zlyhaním Ježiša v jeho smrti na kríži. „*Veríte v Boha, verte aj vo mňa*“. Aj my sa pridáme týchto slov, keď slúžime svätú omšu za zosnulého kardinála, a prosíme Boha, aby aj nám doprial zakončiť náš pozemský beh v bezvýhradnej vernosti a s neustálym nasadením v službe Cirkvi a bratom, o čom nám kardinál Tomko zanechal poučné svedectvo.



Po obrade poslednej rozlúčky vo štvrtok 11. augusta vo Vatikáne prepravili pozostatky zosnulého kardinála Jozefa Tomka slovenským vládym špeciálom z hlavného rímskeho letiska Fiumicino do Bratislavy, kde ich niečo po 17. hodine s poctami privítali na ploche letiska. Rakvu niesla čestná stráž za zvukov štátnej hymny pred zoradenou delegáciou biskupov, kňazov a rehoľných sestier, ktorá bola v Ríme, spolu s veľvyslancom pri Svätej stolici Marekom Lisánskym, predsedom Národnej rady Borisom Kollárom a vedúcim Úradu vlády Júliusom Jakabom.



V piatok 12. augusta si telesné pozostatky kardinála prišli uctiť v bratislavskej Katedrále sv. Martina tisícky ľudí. Zúčastnili sa aj najvyšší ústavní činitelia – prezidentka republiky Zuzana Čaputová, predseda parlamentu Boris Kollár a predseda vlády Eduard Heger.

„Kardinál počas svojho života viackrát navštívil túto katedrálu. Bola to vždy radosť, česť, povzbudenie. Dnes máme tiež česť, že si



môžeme uctiť jeho telesné pozostatky po skončení pozemského života. Robíme to s myšlienkami vďačnosti za dar jeho života a zároveň aj so slovami modlitby, prosíme o večné šťastie preňho,“ povedal bratislavský arcibiskup metropolita a predseda Konferencie biskupov Slovenska Mons. Stanislav Zvolenský, ktorý viedol úvodnú pobožnosť a na



poludnie celebroidal v zaplnenej katedrále svätú omšu za dušu zosnulého. Koncelebrovali trnavský arcibiskup Ján Orosch, bratislavský pomocný biskup Jozef Haľko a emeritný trnavský arcibiskup Ján Sokol, spolu s viacerými kňazmi.

„Otec kardinál Jozef Tomko prichádzal veľmi rád medzi nás na Slovensko. Miloval svoju rodnú krajinu. ... Jeho úcta a láska k

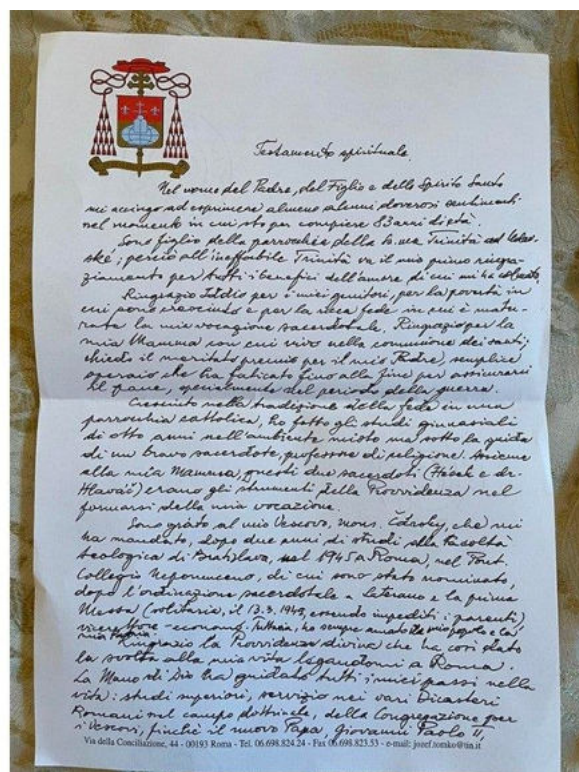
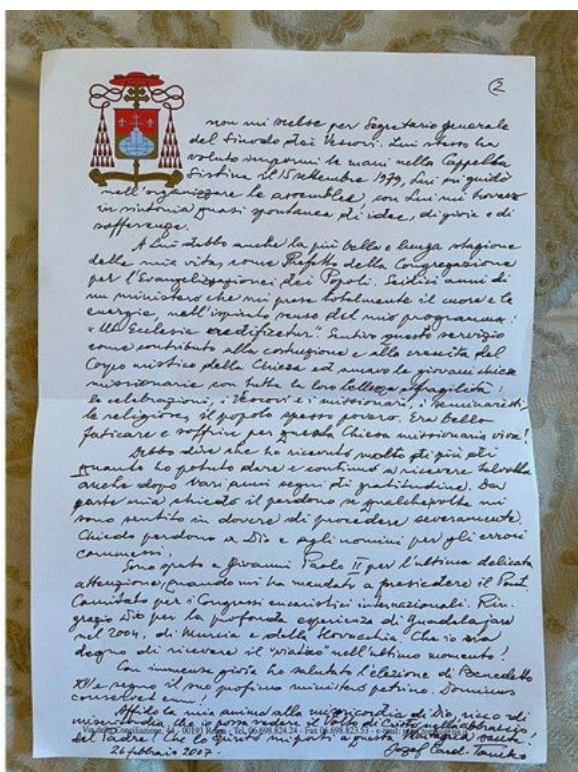
ľud'om z krajiny, z ktorej pochádzal, bola vyjadrovaná vtedy, keď medzi nás prichádzal a keď sme my mohli, možno aj pri náhodných stretnutiach, cítiť jeho ľudskosť alebo keď pred nás predstúpil pri slávnostných príležitostiach, pri svätých omšiach a keď vydával svedectvo svojej viery,“ povedal v homílii arcibiskup Zvolenský.

Bratislavský arcibiskup citoval poslednú vetu, ktorú už slabnúci kardinál zreteľne povedal rehoľným sestrám satmárkam, ktoré boli pri ňom: „Vďaka Bohu za všetko“. Mons. Zvolenský k tomu dodal: „Jeho veta vyjadruje a potvrdzuje, že aj na neho sa dajú vzťahovať slová apoštola, svätého Pavla, ktorý hovorí „Dobrý boj som bojoval, vieru som zachoval, dokončujem pozemský život, prosím o večné šťastie, veniec večnej slávy. A to vlastne my všetci teraz prosíme o veniec večnej slávy pre otca kardinála Jozefa“.

Vedľa rakvy, pri ktorej stojí čestná stráž Ozbrojených síl SR, je umiestnená kondolenčná kniha, v ktorej pribúdajú ďalšie a ďalšie podpisy. Súčasťou duchovného programu boli aj modlitby pri zomrelom z pohrebných obradov. Jednu z nich viedol bratislavský pomocný biskup Mons. Jozef Haľko.



Duchovný testament kardinála Jozefa Tomka



V mene Otca i Syna i Ducha Svätého idem vyjadriť aspoň niekoľko pocitov, ako sa mi to patrí v čase, keď dovršujem 83 rokov.

Som synom farnosti Najsvätejšej Trojice v Udavskom, a tak neopísateľnej Trojici patrí moja prvá vďaka za všetky dobrodenia lásky, ktorými ma naplnila.

Ďakujem Pánu Bohu za mojich rodičov, za chudobu, v ktorej som vyrastal, a za bohatú vieru, v ktorej dozrelo moje kňazské povolanie. Ďakujem za moju mamu, s ktorou žijem v spoločenstve svätých, a prosím o zaslúženú odmenu pre môjho otca, jednoduchého robotníka, ktorý sa až do konca namáhal, aby si zabezpečil chlieb, najmä počas vojny.

Vyrastajúc v tradícii viery v katolíckej farnosti, som absolvoval osemročné gymnaziálne štúdiá v zmiešanom prostredí, ale pod vedením skvelého kňaza, profesora náboženstva. Spolu s mojou mamou boli títo dvaja kňazi (Hések a Dr. Hlaváč) nástrojmi Prozreteľnosti pri formovaní môjho povolania.

Som vďačný svojmu biskupovi Mons. Čárskemu, ktorý ma po dvoch rokoch štúdií na Teologickej fakulte v Bratislave poslal v roku 1945 do Ríma, do Pápežského kolégia Nepomucenum, ktorého som bol po kňazskej vysviacke v Lateráne a prvej svätej omši (len osamote, 13. 3. 1949, keďže bolo príbuzným zabránené prísť) vymenovaný za vicerektora - ekonóma. Predsa však, vždy som miloval svoj národ a svoju vlasť.

Ďakujem Božej prozreteľnosti, že takto dala môjmu životu zvrat tým, že ma pripútala k Rímu. Božia ruka viedla všetky moje životné kroky: vyššie štúdiá, službu v rôznych rímskych dikastériách v oblasti vierouky, na Kongregácii pre biskupov, až kým si ma nový pápež, Ján Pavol II., nevybral za generálneho sekretára Biskupskej synody. On sám si prial osobne na mňa vložiť ruky 15. septembra 1979 v Sixtínskej kaplnke, on ma viedol pri organizovaní zhromaždenia, bol som s ním v takmer spontánnom súzvuku myšlienok, radostí a utrpení.

Jemu vďačím aj za najkrajšie a najdlhšie obdobie svojho života, ako prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Šestnásť rokov služby, ktorá ma naplno chytila za srdce a venoval som jej všetku energiu, v inšpirovanom zmysle môjho programu: „*Ut Ecclesia aedificetur*“ (Aby sa Cirkev vzťahovala). Vnímal som túto službu ako príspevok k budovaniu a rastu mystického tela Cirkvi a miloval som mladé misijné cirkvi v celej ich kráse a krehkosti: slávnosti, biskupov a misionárov, seminaristov, rehoľné sestry, ľud, často chudobný. Bolo pekné namáhať sa a trpieť pre túto živú misionársku Cirkev!

Musím povedať, že som dostal oveľa viac, ako som bol schopný dať, a neustále aj po niekoľkých rokoch dostávam prejavy vďačnosti. Zo svojej strany prosím o odpustenie, ak som sa niekedy cítil, že musím postupovať tvrdo. Prosím o odpustenie Boha i ľudí za chyby, ktorých som sa dopustil.

Som vďačný Jánovi Pavlovi II. za jeho poslednú delikátnu pozornosť, keď ma poslal predsedáť Pápežskému výboru pre medzinárodné eucharistické kongresy. Ďakujem Bohu za hlbokú skúsenosť z Guadalajary v roku 2004, z Murcie a zo Slovenska. Kiež by som bol hoden prijať „viatikum“ v poslednej chvíli!

S nesmiernou radosťou som privítal zvolenie Benedikta XVI. a sledujem jeho plodnú petrovskú službu. *Dominus conservet eum!* (Nech ho Pán zachová!)

Zverujem svoju dušu milosrdenstvu Boha, bohatého na milosrdenstvo, aby som mohol vidieť Kristovu tvár v Otcovom objatí! Nech ma Duch privedie na tento Svätý vrch!

26. februára 2007

Jozef kardinál Tomko

POHREB KARDINÁLA JOZEFA TOMKA



Pri svätej omši o 11. hodine v Košickej katedrále bol hlavným celebrantom pražský emeritný arcibiskup kardinál Dominik Duka, po boku s emeritným krakovským arcibiskupom kardinálom Stanisławom Dziwiszom a maďarským prímasom, ostrihomsko-budapeštianskym arcibiskupom Pétrom Erdő. Pohrebný obrad v závere slávnosti viedol



miestny arcibiskup metropolita Bernard Bober. Uprostred gotickej krásy Dómu sv. Alžbety zazneli modlitby a spevy, ako aj svedectvá o vzore, aký kardinál Tomko zanechal pre budúce generácie. Do dejín Slovenska i celej Cirkvi sa zapísal vierou, ľudskosťou, významnou službou pápežom a univerzálnej Cirkvi, vernosťou slovenským a cyrilometodským koreňom i bratským vzťahom voči iným národom.

Koncelebrujúci kňazi v počte 350 zaplnili takmer polovicu katedrály. Mnohí veriaci sledovali slávnosť v okolí chrámu. Pri pohrebnej omši vo fialových rúchach bola rakva umiestnená pred oltárom, so zapálenou veľkonočnou sviecou. Tvár zosnulého sprítomňoval jeho veľký portrét s biskupskou mitrou na hlave. Cirkevných i štátnych

predstavitel'ov, medzi ktorými boli aj prezidentka Zuzana Čaputová, predseda Národnej rady Boris Kollár a predseda vlády Eduard Heger, na slávnosti privítal košický pomocný biskup Marek Forgáč. Spolu s biskupmi z okolia, vrátane Ukrajiny, privítal aj ekumenických hostí a zástupcov Židovskej náboženskej obce. V zhromaždení nechýbali bývalí prezidenti Andrej Kiska a Rudolf Schuster.

Homília kardinála Duku na pohrebe kardinála Jozefa Tomka v Košiciach

Vaša Excelencia, otcovia arcibiskupi, biskupi, oltárni spolubratia, diakoni, ctihodné sestry a bratia, milí priatelia, bratia a sestry v Kristovi,



lúčime sa tu v Košiciach na východnom Slovensku, v Dóme svätej Alžbety s otcom kardinálom Jozefom Tomkom, mužom Cirkvi, mali by sme asi písať s veľkým "M". Jeho život a smrť nám to potvrdzujú, ale potvrdzuje nám to aj veľkosť Cirkvi. Lúčime sa s veľkým synom Slovenska, Východniarom, Udavčanom,

ktorý až do konca svojho života hutoril. Tak sa predsa s vami lúčil pri vašej poslednej púti do Ríma. Lúčime sa s kardinálom rímskej cirkvi, ktorý počas svojho života zohrával nielen slovenskú úlohu. To je istým spôsobom dôvod, prečo chcem aj ja na tomto mieste s vami poďakovať. Bol oporou našej cirkvi v bývalom Československu, o čom svedčia aj materiály Štátnej bezpečnosti a československých spravodajských služieb. Ich záznamy slúžia ku cti mužovi, ktorý nezradil a nepoškvnil svoju hrud', ako hovorí básnik.

Naposledy som sa s otcom kardinálom stretol tu v Košiciach počas minuloročnej návštevy Svätého Otca Františka. Zamyslenie sa nad celým jeho životom, ktorý sa začína v Udavskom až po jeho koniec, je v súčasnej dobe nielen výzvou, ale aj ozvenou nádeje pre vás najmladších, možno aj pre najmenších. Nie je potrebné sa obávať o svoju budúcnosť, pretože Boh je a bude s vami, ako bol s ním. Vaše kroky, prekonané prekážky, niekedy odreté kolená a lakty, myslené nielen doslovne, ale aj metaforicky, sa zapíšu do vašej identity a stanú sa formačnými prvkami vášho života, ktorý môže byť vždy jedinečný a veľkolepý, aj keď nemusíte byť kardinálom.

Sledoval som študijnú a, dá sa povedať, vedeckú kariéru otca kardinála. Jeho prvé magisterské a doktorandské práce sa týkajú štruktúry cirkvi, zakladania biskupstiev na Slovensku v 18. storočí. Uvedomme si, že pri vytváraní nových cirkevných provincií a diecéz bol skutočne dôležitým poradcom s kompetenciami a skúsenosťami. Narodil sa tu na východnom Slovensku, kde v každej dedine nájdeme minimálne tri alebo štyri svätyne - rímskokatolícku, gréckokatolícku, pravoslávnu, protestantskú teda kalvínsku alebo luteránsku. Môžeme si všimnúť jeho významné diela a aktivity v rámci ekumény. To

nebola ekuména akademicky a cirkevne-politicky ladeného preláta, ale bola to ekuména života, životnej praxe.

Je to on, ktorý je postavený do čela novovznikajúcej inštitúcie v živote Cirkvi po Druhom vatikánskom koncile, a tou je úrad generálneho sekretára Synody biskupov. Nie, dnes nezačínáme od nuly, ale môžeme povedať, že pokračujeme v tom diele, ku ktorému ho pozval Pavol VI, pápež koncilu, muž veľkého dialógu, ktorý začal naplňať faktický svetový rozmer Cirkvi. Otec kardinál Jozef Tomko mohol na konci vidieť, ako sa rozrástlo toto dielo, na ktorom sa nepochybne plne podieľal. Úvahy o tom, že poľský pápež vytvorí slovanský tandem, poľsko-slovenský alebo poľsko-československý tandem, s kardinálom Tomkom ako štátnym sekretárom, neboli v pláne Božej Prozreteľnosti. Politika kardinála štátneho sekretára Casaroliho, založená na politike uvoľňovania, nebola v krajinách sovietskeho impéria Cirkvou a biskupmi celkom prijatá. Do čela tejto cirkevnej politiky sa postavil sám pápež Wojtyła, svätý Ján Pavol II., veľký pápež tisícročia. Čo mali spoločné? Poznanie dvoch diktatúr, ktoré sa snažili zvrátiť Boží poriadok, zbaviť človeka, národy a štáty ich slobody a utvoriť z nich poslušnú masu novodobých otrokov ideológie. Otcovi kardinálovi pripadla iná úloha, a dovoľm si povedať, úloha druhého muža Cirkvi. Je vymenovaný za prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Bol synom národa, ktorý nielenže nevlastnil kolónie, ale vedel, čo znamená strata suverenity a nedostatok národnej a politickej slobody. To boli najhlavnejšie témy, ktoré hýbali dvoma tretinami sveta, a tu kardinál Jozef Tomko zastával úrad ľudovo nazývaný "červený pápež". Áno, on mal hlavné slovo pri výbere a menovaní biskupov, pri zriaďovaní nových diecéz a pri určovaní základných podmienok a vzťahov medzi Svätou stolicou a miestnymi cirkvami v Afrike, Ázii a iných regiónoch. Bola to veľká príprava na rozvoj Cirkvi v tých oblastiach, ktoré dnes plne reprezentujú našu Cirkev.

Vieme, že jeho talent rozpoznal už zosnulý biskup Jozef Čársky, ktorý ho poslal na štúdium do Ríma. Za kňaza bol vysvätený v Lateránskej bazilike. V tej, kde bol schválený slovanský liturgický jazyk, preklady Písma a liturgia, získava účasť na poslaní Ježiša Krista, jediného kňaza Nového zákona. Jeho porozumenie a pochopenie bohatstva Cirkvi, ku ktorému patrí aj dielo svätých Cyrila a Metoda, ktorí preniesli naše stredoeurópske kraje do vtedajšieho sveta kultúry a civilizácie. Vtedy vedľa Východorímskej a Západorímskej ríše, povstáva Veľká Morava, ktorá je istým spôsobom základom našej existencie. Po vzniku nového štátu po prvej svetovej vojne, na ktorom sa podieľal pápežský legát Achille Ratti, neskôr Pius XI., mohol minister zahraničných vecí ČSR v roku 1928 napísať svojmu prezidentovi, že to bola Svätá stolica, ktorá určením hraníc diecéz zabezpečila naše štátne hranice. Bolo to po rokovaní v Locarne v roku 1925, keď už západné mocnosti naznačili, že nás opúšťajú. Pamätajme si tieto skutočnosti aj dnes a pochopíme aj kroky mladého kňaza Jozefa Tomka, ktorý sa stáva vicerektorom a ekonómom československého pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme. To mohlo existovať aj vďaka nemu a slovenskej emigrácii, jej veľkolepej hospodárskej a finančnej podpore. Tak ako by náš spoločný štát v roku 1918 nevznikol, keby nebolo Clevelandskej, Chicagskej a Pittsburskej deklarácie, keď nemožno poprieť významnú a rozhodujúcu pomoc slovenských kňazov v USA. Vieme, že práve východ Slovenska, rodisko otca kardinála, má veľké spojenie s rodákmi spoza oceánu. To ho viedlo aj k založeniu Ústavu svätých Cyrila a Metoda v Ríme v roku 1959, keď tento ústav znamenal pre slovenský katolicizmus veľkú podporu aj v príprave a formácii kňazského dorastu. To sú skutočnosti, ktoré nemôžem vynechať a musím ich s úžasom obdivovať.

Myslím si, že najmä pre nás, ktorí sme prijali sviatostný podiel na kňazstve Ježiša Krista, je potrebné pripomenúť kázeň otca kardinála pri príležitosti zlatého jubilea jeho kňazstva. Rád by som zacitoval pani Dagmar Halasovú, manželku nášho prvého spoločného veľvyslanca pri Svätej stolici po roku 1989, ktorá už takmer tridsať rokov s obdivom hovorí: "Áno, je to Kristov kňaz." A keď pochválila homíliu otca kardinála, povedal: "Ale, pani Dagmar, keby som neveril tomu, čo konám, nemohol by som žiť." Myslím si, že práve prežívanie Kristovho kňazstva, prežívanie krásy a veľkosti Kristovho kňazstva je jedným z najdôležitejších nie odkazov, ale najdôležitejšou výzvou pre vás, chlapci, mladí muži, a to nielen na území Košickej diecézy, ale je to výzva pre celú Európu. Jeho slová patria vám: "Vy mladí potrebujete ideály. Kristus vám ich dáva, nasledujte ich! Je to ťažké? Ale On je s vami a bude vo vás pôsobiť a bude vašou silou pre vás, pre blížnych."

Na sviatok svätého Dominika sa ma jeden muž strednej generácie opýtal, čo dnes Cirkev potrebuje. Bez rozmýšľania som odpovedal - chýba viera. K tomu nám napovedá sám otec kardinál: "Pestujte túto vieru tak, aby nielen Košice, Košická diecéza, aby celé naše Slovensko znovu ožilo v krstnom kúpeli, aby sa obnovilo v Kristovi, v línii našej cyrilometodskej tradície."

Otec arcibiskup Alojz Tkáč vyhovel prosbe zosnulého otca kardinála, aby mohol byť pochovaný v košickej katedrále. Splnil túto prosbu a všetko nechal pripraviť pre prípad smrti. Dnes je deň, keď sa tohto úkonu ujímame. Identita človeka, a teda aj kardinála Jozefa Tomka, nám ukazuje nie plynúcu, neukotvenú existenciu človeka, ale vedomie totožnosti vyrastajúcej z rodinného krbu, z rodnej dediny, z rodného kraja a vlasti. Príslušnosť k miestnej cirkvi je určujúcim faktorom pre každého katolíckeho kresťana, ale najmä pre kňaza. Citujem z homílie otca kardinála počas Missa Chrismatis na Zelený štvrtok 23. marca 1989 tu v košickej katedrále: "A ja vás môžem uistiť, že aj ja som takto túžil, preveľmi túžil sláviť raz eucharistickú obeť s vami v tomto historickom Dóme, poslednej katedrále Západu, ktorá aj pre mňa je ako rodná mať. V košickom Dóme, uprostred veriacich tejto diecézy, ku ktorej ma viaže nielen pôvod, ale aj láska. ... Košická cirkev, tá partikulárna Cirkev, tá čiastka tajomného tela Kristovho, ktorá žije na území Košického biskupstva a tak veru aj tam nájdete tri ľalie, znak Košickej diecézy." Z týchto ľalií vyrástla aj ľalia blahoslavenej Anny Kolesárovej. Dovoľte mi, aby som sa na



záver poďakoval ako nástupcovi kardinála Jozefa Berana, ktorý svojho času s otcom kardinálom Jozefom Tomkom zdieľal rímsky exil, ako nástupcovi kardinála Františka Tomáška, ktorý, ako zaznamenávajú kroniky spravodajských služieb, sa mnohokrát radil s kardinálom Tomkom o postupe, ako ďalej pracovať pre slobodu Cirkvi a našich národov. Sám by som chcel poďakovať za všetky stretnutia, za jeho otcovské, ale veľmi hlboké rady a ponaučenia, a dovoľím si povedať, za jeho priateľstvo. Medzi nami bola nielen nerovnosť veku, ale aj skúsenosť, a preto môžem povedať, že žiak zostane svojmu učiteľovi vždy

vd'ačný. Otec kardinál Jozef, Pán Boh zaplať za všetko, čo si vykonal pre Kristovu cirkev, pre naše cyrilometodské zeme. Právom nesieš spolu so sv. Jánom Pavlom II. podiel na návrate slobody, za ktorú vd'ačíme všemohúcemu a milosrdnému Bohu, príhovoru Matky nášho Pána Ježiša Krista Sedembolestnej a našim svätým ochrancom, svätým Cyrilovi a Metodovi. Pán Boh zaplať!

V závere svätej omše spomínali na kardinála viacerí rečníci. Prihovorila sa prezidentka SR Zuzana Čaputová. Za rodákov vystúpil starosta rodnej obce kardinála Tomka z Udavského Peter Hudák. Kondolenčný telegram Svätého Otca Františka prečítal Mons. Andryi Yevchuk, chargé d'affaires Apoštolskej nuciatúry na Slovensku.

„Hlas srdca, viery a svedomia“

ZUZANA ČAPUTOVÁ, PREZIDENTKA SR

Kondolenčný prejav počas pohrebnej svätej omši za zosnulého kardinála Jozefa Tomka



Vážená smútiaca rodina, vážené smútočné zhromaždenie, odchodom kardinála Jozefa Tomka strácame charizmatického človeka, významnú duchovnú osobnosť a rešpektovaného predstaviteľa katolíckej cirkvi. Ale strácame srdcu blízkeho človeka, ktorý bol súčasťou našich myšlienok a našej viery.

Znamenal pre nás veľmi veľa a my sme veľa znamenali preňho. O to bolestnejšia je chvíľa rozlúčky. Na druhej strane nám dodáva nádej poznanie, že jeho pozemská púť sa síce uzavrela – no jeho odkaz, jeho celoživotné dielo tu ostáva s nami.

Väčšinu života prežil mimo svojej vlasti, bol s ňou však úzko spojený. Sám o sebe hovoril: „Hoci som nežil na Slovensku, žil som pre Slovensko.“ Získal si úctu niekoľkých generácií svojich krajanov. Rád a pravidelne sa vracal do Udavského, ktoré nikdy

neprestalo byť jeho domovom, nezabudol dokonca ani na ľubozvučné nárečie svojich rodákov.

Do jeho života, tak ako do osudov mnohých duchovných či veriacich, nemilosrdne zasiahol komunistický režim. Jeho nástup zastihol Jozefa Tomka počas štúdií v Ríme. Podobne ako mnohí jeho rovesníci, rozhodol sa nevrátiť do vlasti, kde by ho nepochybne čakali perzekúcie a útlak. Nikdy mu však neprestalo záležať na tom, aby sa myšlienky viery a slobody šírili aj v neprajnej atmosfére.

Pomáhal utekajúcim pred svojvôľou komunistického režimu, aj slovenským kňazom, ktorí nemohli doma slobodne vykonávať kňazskú službu. Vydobyl si uznanie cirkevných autorít, požíval dôveru štyroch pápežov. Jeho rady a skúsenosti využívali aj Ján Pavol II. a Benedikt XVI.

Zapísal sa do dejín ako Slovak s doteraz najvyšším postavením vo vatikánskej cirkevnej hierarchii. Ale zároveň je zapísaný v našich srdciach ako ten, kto nám dodával optimizmus a nádej. Napriek vysokému veku pôsobil povzbudzujúco a odhodlane – mala som možnosť presvedčiť sa o tom na našom stretnutí v decembri roku 2020 počas mojej návštevy Vatikánu.

Vkladal do viery srdce, dával jej skutočný ľudský rozmer. Považoval za jej poslanie ľudí posilňovať a zbližovať. Viera v jeho chápaní vychádzala predovšetkým z dôvery a lásky – a bolo v nej miesto aj pre ateistov, či stúpenčov iných náboženstiev. Potvrdzujú to aj jeho slová: „Ekumenizmus je pre nás veriacich povinnosť viery. Je prianím Ježiša Krista, aby všetci jedno boli.“

Dovoľte mi pri rozlúčke s kardinálom Tomkom adresovať mu naposledy slová úcty a obdivu.

Vaša Eminencia, ďakujem Vám za všetko, čo ste urobili. Verím, že Váš odkaz a Váš duch, ktorým ste nás obdarovali, nám pomôže prejsť aj dnešnými ťažkými časmi. Pomôže nám spájať sa, rozumieť si, správať sa k sebe ohľaduplne a ľudsky. Oživí v nás i medzi nami vzájomný rešpekt, súcitu a lásku k blížnemu. Vaše posolstvo nás bude viesť ako hlas srdca, viery a svedomia.

Udavčania boli na kardinála Jozefa Tomka hrdí. „Rástli sme, keď zvony oznamovali, že naša obec dala svetu kardinála. Ďakujeme mu za každú návštevu, každú svätú omšu, láskavé slovo i slovo napomenutia. Bol, je a zostane našim kardinálom,” povedal v príhovore starosta obce Udavské Peter Hudák.

Kardinál Jozef Tomko si podľa košického arcibiskupa metropolitu Bernarda Bobera zaslúži našu pozornosť a vďačnosť, ktorú mu vyslovil v mene Konferencie biskupov Slovenska. „Jeho odchodom na večnosť sa uzatvára jedna etapa miestnej cirkvi. Hoci celý život pracoval pre cirkev na celom svete, posunul veľa vecí dopredu i v miestnej cirkvi na Slovensku,” povedal v kondolenčnom príhovore Mons. Bober.

Košický arcibiskup metropolita Bernard Bober si zaspomínal na to, keď kardinál Tomko mohol prísť na pohreb mamy v roku 1989, zostal slúžiť svätú omšu na Zelený štvrtok v katedrále, bola to jeho prvá svätá omša v katedrále. “Dnes do útrov tejto katedrály uložíme pozostatky nášho milovaného kardinála, lebo je to miesto, ktoré miloval,” zdôraznil.

V závere Mons. Bober, ktorý viedol i záverečné pohrebné obrady, poďakoval sestram satmárkam, ktoré sa o kardinála Tomka prikladne roky starali.



Po pohrebe boli pozostatky kardinála Tomka prenesené čestnou strážou na miesto, odkiaľ bola rakva uložená bez verejnosti do krypty. Krypta je sprístupnená každý deň od 8:00 do 19:00. Po zamurovaní a zapečatení osadili na miesto mramorovú pamätnú tabuľu s menom, dátumom narodenia a úmrtia kardinála Tomka.



ÚVAHA Z LETA DO JESENE

JOZEF KARDINÁL TOMKO

Letná dovolenka je vzácna príležitosť na telesné zotavenie aj na duchovné prehĺbenie. Pri pobyte v horách, v lese, pri vode, u príbuzných a priateľov, ale aj pri rozumne pripravenom cestovaní a turistike mali by sme si nájsť čas na odpoveď na otázky, ktoré nosíme v sebe bez odpovede. Takou základnou otázkou je, aký zmysel má môj život; život osobný, ale tiež ktorý naväzuje na ľudí, spoločnosť a spoločenstvá, na vek a podobne.

Pri ďalšom rozmýšľaní a hodnotení sa ihneď vynorí otázka veku, či ľudský vek má vplyv na zmysel nášho života. Starnutie a staroba sa nie v každej dobe a kultúre považuje za prínos. V minulosti sa v rodine starému človeku vzdávala veľká úcta. Aj podľa našich zvykov treba si šediny vážiť a vypočuť ich rady. Zaiste nie je to len pre ich peknú farbu, ale preto, že zväčša naznačujú nahromadenú skúsenosť a životnú múdrosť. Staroba má hodnoty, ktoré sú dôležité pre mladých ľudí a pre rodiny.

Z Afriky som si doniesol pekné spomienky na rozprávanie starých skupinám mladých v pastierskych kmeňoch. Tak si kmene a národy uchovávajú, ba utvárajú dejiny a spoločnú kultúru. Starší ľudia majú viac skúseností, ktoré zdedili po otcoch a praotcoch. Majú zväčša ucelenejší pohľad na život; ich citové, mravné a náboženské hodnoty sú dôležité pre rovnováhu v rodinách. Môžu ich doplniť a spresniť o nové výdobytky vedy, techniky

a kultúry, a tak pripraviť vzácne dedičstvo pre svojich potomkov, pre rodiny a národné spoločenstvá.

Nová sociológia rodiny a manželstva sa viac vracia k takému, azda staro-novému chápaniu rodiny, kde prechod do staroby nemusí značiť tragédiu. Niekedy k tomu núti hospodárska potreba, ba aj kríza. Môže to byť aj ohľad alebo ľudská starosť o chorých a menej vládných členov spoločenstva. Koľkí naši známi by nemali možnosť zarobiť si mimo rodiny na živobytie, keby nemohli zveriť vlastné deti alebo závislé osoby starším, ešte schopným pomocníkom.

Staroba má teda často svoju hodnotu a poslanie, len ho treba odkryť. Z ľudského ohľadu je dôležité, aby si starnúci utvorili a prehĺbili záujmovú sféru, aby mali, ako hovoríme, jedného alebo viac „koníčkov“. Dnes sa viac oceňuje úloha starých rodičov, lebo môžu byť užitoční ako pomocníci v mnohých veciach pri výchove, najmä keď sú rodičia v práci. Starí rodičia majú životné skúsenosti a zmysel pre život, majú ucelenejší pohľad na život, ich citové, mravné a náboženské hodnoty sú dôležité pre rovnováhu v rodinách, v spoločnosti i pre jednotlivcov. Hodnoty staroby sú dozaista obohajúce pre spoločnosť.

Z pohľadu viery má staroba ešte väčšiu hodnotu. Sama biblia nás vedie k úcte k starým osobám ako boli Abrahám a Sára, Mojžiš, Tobiáš, Alžbeta a Zachariáš. V Starom zákone bola taká úcta zákonom, ako to čítame v knihe Levitikus: „Pred šedivou hlavou vstaň, cti si staršiu osobu“ (Lv 19,32). Každý senior pozná vo svojom okolí ľudí, ktorí potrebujú pomoc: niekedy materiálnu, inokedy dobrým slovom, návštevou a podobne. Rodina ostáva najprirodzenejším prostredím pre činnosť starých rodičov. Od nich môžu vnúčatá dostať prvé základy viery a zdravej výchovy ducha i tela. Tie základy im ostanú navždy.

Náš ľudsky citlivý básnik Milan Rúfus vyjadril svoju i našu vďačnosť za tieto hodnoty v zbierke „Modlitbičky“, ktorú si aj ja zachovávam z mladosti. Z nej vyberám časť básničky s nadpisom „Modlitba za starkú“:

*„Matička Božia, Ty deťom dvakrát milá!... Nechaj nám starkú. Aby mi dlho žila...
Starká je vlúdna. Má Boží pokoj v duši. Starká sa o nás s nikým nedelí.
Má času ľúbiť nás. A nič ju nevyruší. Pri nej má týždeň sedem nedelí...“*



Kardinál Tomko slavil v rodném Udavském 95. narodeniny a 70 let kněžství, 17. března 2019.



„Násilí, které zplodilo Auschwitz, bohužel nepatří k tragické minulosti“



Vatikánský deník L'Ossevatore Romano v pátek 19. srpna otiskl výňatky z homilie prefekta Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji, kterou pronesl na slavnost Nanebevzetí Panny Marie v jezuitské rezidenci sv. Petra Canisia v Římě.

„Násilí, které zplodilo Auschwitz, bohužel nepatří k tragické minulosti: o to více je vhodné s nadějí připomenout svědectví svatého Maxmiliána Kolbeho. Právě v brutalitě systému onoho nechvalně proslulého lágru, „v nejtemnější hodině“, tento polský řeholník „neztratil ze zřetele cíl cesty, a přestože jeho tělo bylo ohroženo krutým násilím, jeho duch se nedal připravit o naději na dosažení nebe“. Kardinál Michael Czerny, prefekt Dikasteria pro službu integrálnímu lidskému rozvoji, se chtěl podělit o svou osobní zkušenost z nedávné návštěvy v Auschwitz při mši svaté, kterou slavil na slavnost Nanebevzetí Panny Marie v jezuitské rezidenci San Pietro Canisio v Římě.

„Mnozí z vás jistě vědí, že jsem nedávno navštívil koncentrační tábor Auschwitz, kde jsem prožil intenzivní zážitek, který uchovávám ve svém srdci jako dar milosti“, svěčil se kardinál Czerny ve své homilii. „Připomíná mi epizodu ze života svatého Maxmiliána Marie Kolbeho, která se odehrála 14. srpna 1941, v den jeho smrti, a jejíž svědkem byl při soudním procesu jeho katan. Poté, co Kolbe dobrovolně zaujal místo jiného vězně a čtrnáct dní trpěl hladem a žízní v bunkru bloku 11, který jsem také navštívil, se ve chvíli, kdy měl dostat injekci smrtícího jedu, obrátil na nacistického zdravotního poručíka a zeptal se ho: „Co je za den?“. Kvůli izolaci a strádání totiž ztratil pojem o čase. Když v odpovědi uslyšel, že je 14. srpna, sv. Maxmilián Kolbe s úsměvem zvolal: „Jak krásné! Je vigilie Nanebevzetí Panny Marie: zítra s ní budu slavit v nebi!“.

„V Marii Nanebevzaté“, prohlásil kardinál Czerny, „naše lidství směřuje k ráji a usiluje o něj, nachází sílu a odvahu kráčet k Otcovu domu. Pro ni se otevřelo nebe, které se už nikdy nezavře, aby všechny Boží děti mohly být vzaty za její ruku a doprovázeny do přítomnosti Nejvyššího 'v hodině smrti'. A také my bychom tedy měli pěstovat stejný duchovní postoj: žít každý den, jako bychom se ocitli v předvečer setkání s Kristem, na prahu věčnosti. Kromě toho“, zdůraznil prefekt vatikánského dikasteria, „již od prvních staletí Boží lid intuicí víry - sensus fidei fidelium - s průzračnou jasností vnímal, že v Marii byl předznamenán konečný cíl, který čeká každého živého člověka: vzkříšení těla, nový život v Kristu na těle i na duši. A tato pravda víry, kterou církve vždy uchovávala ve své věřící paměti a kterou slavíme o slavnosti Nanebevzetí Panny Marie, je připomínkou budoucnosti, předjímáním toho, co bude, je to naše budoucnost prožívaná v prvotinách“.



Důstojnost a naděje: *služba ukrajinské Charity vysídleným lidem*

SVITLANA DUCHOVYČ – VATICAN NEWS

Útěk ze strachu před smrtí, při němž za sebou vše zanechávají, ale pak setkání s lidmi, kteří dokáží pochopit a uzdravit. To je zkušenost mnoha uprchlíků, které vítají dobrovolníci Charity Doněck, jejichž práci stále více posiluje odborní pracovníci. Mění se však tváře prchajících, nyní jsou to většinou starší lidé. Přinášíme vyprávění ukrajinských operátorů Charity.

„Člověku trhá srdce, když vidí, jak lidé po třiceti dnech v azylových domovech poprvé s pláčem jedí chleba, poprvé se sprchují teplou vodou. Je těžké uvěřit, že se to všechno děje v 21. století“. Toto je svědectví MILY LEONOVÉ, mluvčí doněcké Charity, jejíž sídlo se po vypuknutí války v Donbasu před osmi



lety přestěhovalo do Dnipra, hlavního města Dněpropetrovské oblasti. Po 24. únoru začali dobrovolníci neúnavně pracovat na vyřešení potřeb tisíců lidí prchajících z regionů zasažených ruskou armádou, zejména z Charkova, Luhanska a Doněcka.

„Dnipro se stalo jakýmsi centrem pro přijímání vysídlených osob“, říká Mila. Od začátku rozsáhlé války přišlo do regionu asi 300 000 uprchlíků a do samotného města více než 100 000 uprchlíků. A to jsou oficiální čísla, myslím, že skutečná jsou dvakrát vyšší. Mluvčí Charity dodává, že odchod z domova není pro nikoho snadný a že toto rozhodnutí je podmíněno několika faktory. „Nejdříve přišli lidé s většími finančními možnostmi. Druhou vlnu tvořili ti, kteří strávili asi měsíc ve sklepích pod bombardováním, než dorazili

do Dnipra. Přicházejí k nám v hrozných podmínkách. Zde máme středisko, kde uprchlíky hostíme jeden až pět dní, během nichž jim nabízíme první pomoc, možnost odpočinku a zvážení rozhodnutí, co chtějí dále dělat. Pomáháme jim také získat zpět část jejich duchovní síly, aby se mohli posunout vpřed“.



Je tu ještě další uprchlická vlna. Mila vysvětluje, že jde většinou o starší lidi (nad 70 let). „Jsou to lidé s poměrně nízkým příjmem, celý jejich život se točil kolem jejich domu nebo čtvrti. Neměli chuť odejít a dobrovolníci je odvedli. Byli nuceni sem přijít a cítí se křehcí, dezorientovaní, je pro ně obtížné sžít se s okolím. A my se

snažíme pomáhat i jim“. Ani Dnipro ovšem není zcela bezpečné město: téměř každý den se ozývají sirény, ruské rakety pravidelně zasahují průmyslové podniky i civilní budovy. „V prvních dnech invaze, kdy tolik lidí odjíždělo na západ země nebo do zahraničí, bylo pro mě složité rozhodnout se, zda odjet, nebo zůstat“, sděluje manažerka komunikace doněcké Charity. „Částečně jsem se obávala o bezpečnost svého pětiletého syna. Slyšeli jsme výbuchy zblízka: ten zvuk je nezaměnitelný, nikdy na něj nezapomenete. Když jsem ale viděla, kolik lidí přijíždí do Dnipra a potřebuje naši podporu, rozhodla jsem se zůstat. V našem týmu je mnoho lidí, kteří z Donbasu utekli ještě v roce 2014, takže jsou velmi citliví na potřeby evakuovaných“.



Za těchto téměř šest měsíců obdrželo pomoc Caritas Doněck více než 60 tisíc lidí. Kromě poskytování základní pomoci se členové organizace snaží vytvořit prostředí, ve kterém se každý cítí respektován ve své důstojnosti. „Například na začátku k nám každý den přicházelo tolik lidí, že přicházeli ve čtyři hodiny ráno a stáli ve velmi dlouhé frontě. A nikoli všem

jsme mohli pomoci“, vzpomíná Mila Leonová. „Proto jsme okamžitě pozvali krizové specialisty, aby nám pomohli vyřešit problémy, které vznikaly v dlouhých frontách, a snížit napětí, aby se každý čekající necítil jako vysídlenec, ale prostě jako člověk, který přišel požádat o pomoc a dostal ji. Pro nás je to velmi důležité: nejen dát něco materiálního, ale také jim pomoci znovu získat víru a naději“.

Mila se svěřuje, že dříve slovo „důstojnost“ nebylo často slyšet, ale nyní ho lidé často používají, protože mnohdy zažívají její ztrátu, a tak



okamžitě vnímají, když je jim důstojnost navrácena. Mnoho projektů doněcké charity je zaměřeno právě na tento cíl. Jeden z programů zapojuje psychology, animátory a sociální pedagogy, kteří pomáhají uprchlíkům, a to jak dětem, tak dospělým, začlenit se do nového prostředí. „Zde je důležité pomoci lidem znovu získat důvěru ve vlastní síly a nezůstávat dlouho v roli oběti, která jim brání být aktivní a jít kupředu“, vysvětluje Mila.



Co to znamená být zbaven domova a důstojnosti, dobře ví OKSANA AKČEBAŠOVÁ, která pochází z města Rubižne v Luhanské oblasti, kde pracovala v místní Charitě a pomáhala lidem, kteří od roku 2014 žili v nárazníkových zónách. Po rozsáhlé invazi uprchla i ona ze svého města, které v květnu obsadila ruská armáda. Nyní žije v Dnipro a v doněcké

Charitě koordinuje projekt nazvaný příznačně „Lidská důstojnost“.

„Nemyslela jsem si, že budu muset opustit svůj domov. Před 24. únorem pro mě nebyly nebezpečné situace ničím novým: když jsme šli do nárazníkových zón, museli jsme nosit neprůstřelné vesty a helmy, několikrát se stalo, že stříleli z bezprostřední blízkosti. I když jsme v noci z 22. na 23. února slyšeli tanky projíždět pod naším domem, stále jsem nechtěla věřit, že rozsah války bude tak velký. Proto jsme se nejprve rozhodli zůstat. V polovině března už ale nebyl plyn, elektřina ani voda. Spali jsme v šatech. K odchodu nás přiměl můj nejmladší syn: v jednu chvíli, když uslyšel výstřely, zbledl jako vosk a nepřestával plakat. Vzali jsme si pár věcí a odešli z domu.



Cesty, které vedly do města, byly zaminované, takže jsme se synem a mým tatínkem šli pěšky po malé pěšince a manžel v autě musel jet přes hřbitov. Už si ani přesně nepamatuji, jak se to všechno stalo, ale díky Bohu jsme se odtamtud dostali“. Oksaně se stýská po domově. Když do Charity přicházejí lidé z její oblasti, vnímá je jako svou rodinu. „Doufáme“, uzavírá, „že vše brzy skončí, nastane mír a my se vrátíme domů a obnovíme svá města“.



PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA (7. 8. 2022)

PUSTIMĚŘ: 5.100,-Kč; DRYSICE: 2.450,-Kč; PODIVICE: 1.600,-Kč; TOPOLANY: 1.180,-Kč
Pán Bůh zaplať vám všem, kdo pamatujete na potřeby své farnosti

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božimu požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům**

dotovaná cena: 30,-Kč/ks Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.

Jan Pavel I.

Bylo 26. srpna 1978 něco před půl sedmou italského času. Nad Sixtinskou kaplí se objevil bílý kouř. Málokdo tomu chtěl věřit, vždyť teprve včera se 111 kardinálů uchýlilo do konkláve, aby po nečekané smrti Pavla VI. dali církvi nového papeže. Skoro hodinu trvala nejistota. Radostnému



tušení se dostalo potvrzení: »Máme papeže! Kardinála Albína Lucianiho, který přijal jméno Jan Pavel I.«, oznamoval z hlavního balkonu svatopetrské baziliky kard. protojáhen Felici. A krátce nato se na balkonu objevil v kruhu kardinálů sám svatý Otec. S úsměvem, s rozpačitým gestem rukou, s bílou čepičkou »šejdrem«, si hned napoprvé získal sympatie všech, i novinářů, které uvedl do velkých rozpaků - málokdo z nich totiž počítal, že bílé papežské roucho, a to hned první den konkláve, obleče zrovna on, horal odkudsi ze Zapadákov. »Papež, který se směje,« charakterizovali ho pak ve svých článcích. Hlasem chvějícím se dojetím a vědomím odpovědnosti úřadu, který mu byl vložen na bedra, udělal hned »Městu Římu a celému světu« své první papežské požehnání. Věřícím se blíže představil den na to, v neděli při poledním Anděl Páně. A svou prostotou, pokorou, radostí a sympatií, vyzařující z jeho osobnosti svůj dobrý dojem potvrdil u všech na náměstí. Bylo jich na 100 000. Sám jim řekl, jak byl zvolen:

Včera ráno jsem s velkým klidem šel do Sixtinské kaple volit. Nedovedl jsem si ani představit, co se na mne chystalo. Sotva se začalo rýsovat pro mne nebezpečí, dva kolegové kardináli mi dodávali odvalu. »Hlavu vzhůru! Dá-li Pán nějaké jho, dá i sílu je nést«. A druhý mi šeptal: »Nemějte strach, na celém světě je tolik lidí, kteří se modlí za nového svatého Otce«. A když nadešla rozhodující chvíle, tak jsem volbu přijal. Pak se jednalo, jaké jméno si zvolím, a já na to myslil velmi málo. Uvažoval jsem takto: Papež Jan mě posvětil na biskupa v této bazilice Sv. Petra, a pak, ačkoliv jsem toho nebyl hoden, stal jsem se jeho nástupcem u sv. Marka, a Benátky jsou dosud plné papeže Jana. Vzpomínají na něho gondoliéri, řeholnice, všichni. Avšak Pavel VI. mě nejen jmenoval kardinálem, ale několik měsíců předtím mne přivedl do takových rozpaků, že jsem zrudnul před zástupem 20 000 věřících ... sňal štolu a dal mi ji kolem krku ... nikdy v životě jsem se tak nezačervenal ... Z druhé strany 15 let pontifikátu Pavla VI. ukázalo nejen mně, ale i celému světu, jak se má milovat Kristova Církev, jak se jí má sloužit, pro ni pracovat i trpět. A tak jsem si řekl: Mé jméno bude Jan Pavel ... Abychom si rozuměli, já nemám ani moudrost srdce jako dobrý papež Jan, ani vzdělání a kulturu Pavla VI.; ale jsem na jejich místě a musím se snažit sloužit Církvi. Doufám, že mi budete pomáhat svými modlitbami ...

Kdo byl Jan Pavel I.? Pocházel z malé horské vesničky Forno di Canale, na jižní straně alpských Dolomit, blízko města Belluna, sídla nejchudší italské provincie, dějiště krvavých bojů za první světové války. Narodil se 17. října 1912. Jeho

otec byl dělník, za prací, a také aby utekl před nepříjemnostmi pro své socialistické a antiklerikální názory, neváhal jít do zahraničí: do Německa, Francie, Švýcarska i Argentiny. Nakonec dostal místo ve sklářských závodech na Ostrově Murano u Benátek. Doma zbožná matka vychovávala pět dětí, dvě byla z mužova prvního manželství. Albín, nazvaný tak po tragicky při práci zahynuvším otcově příteli, zaslechl Boží hlas, volající ho k službě oltáře, a tak šel nejdřív do malého semináře ve Feltre, pak na teologická studia do semináře v Bellunu a 7. července 1935 byl vysvěcen na kněze. Nejdříve působil jako kaplan ve své rodné vesničce a přitom vyučoval náboženství na odborné škole hornické, pak byl povolán za zástupce rektora a profesora na kněžském semináři v Bellunu, kde před lety sám studoval; tuto svou práci přerušil, aby v Římě na Papežské universitě Gregoriáně dosáhl doktorátu teologie. R. 1948 byl jmenován zástupcem generálního vikáře a pak přímo generálním vikářem diecéze bellunské. Vzal si na starost vedení diecézního katechetického úřadu a své zkušenosti shrnul v brožurce »Katechetické jiskry«, které dosáhly sedmi vydání. Už od té doby platí jako odborník na katechezi dětí. Roku 1958 ho papež Jan XXIII. jmenoval biskupem v nedalekém Vittorio Veneto - zase známém boji v první světové válce - a sám mu udělil 'biskupské svěcení. V roce 1969 byl poslán do Benátek jako arcibiskup-patriarchu - je tedy po Piu X. a Janu XXIII. třetí benátský patriarcha, který se ve XX. století stal papežem. V Benátkách přivítal v září 1972 papeže Pavla, který mu před očima všech dal kolem krku svou štólu, na znamení, že ho míní povýšit do kardinálského sboru. Učinil tak 5. března 1973 - tehdy bylo také zveřejněno jmenování kardinálem našeho biskupa Trochty. Všude kde byl biskupem, kardinál Luciani zaměřoval své úsilí na pole pastorační, charitativní a kulturní. Byl znám rozvážností a jasností v posuzování situace, jasnou linií a neochvějnou pevností v učení a hájení pravd víry. »Bude otevřený vůči všemu, co hýbe světem,« řekli o něm jeho spolupracovníci v Benátkách, »ale neustoupí ani o píď ve věcech víry.« A dokázal to několikrát; např. když se statečně postavil na obranu encykliky Humanae vitae o svatosti manželství, nebo když neváhal rozpustit mocí, kterou podle stanov má, odbočku sdružení vysokoškolských studentů a jednu skupinku mládeže - které na druhé straně dovoľoval velkou svobodu co do liturgie - když se proti rozhodnutí biskupů postavili při lidovém hlasování na obranu rozvodu. Současná kultura a její problémy mu nejsou cizí; jeho výpisky z knih a časopisů prý tvoří celou knihovnu. Už ve Vittorio Veneto si uvědomil vliv tisku, a proto pod různými pseudonymy psával články do katolických časopisů. Snad nejvíce proslul fingoanými dopisy významným osobnostem světových dějin, jako Voltairovi, Napoleonovi, Garibaldi, sv. Bernardu z Clairveaux, sv. Terezii od Ježíška atd. Jasností vynikal také jeho příspěvek k diskusi, vyvolané listem gen. tajemníka Italské komunistické strany Berlinguera, že i věřící mohou být Členy Italské komunistické strany - Berlinguer se odvolává na jeden článek stanov strany, ale přehlíží několik dalších, těch nejdůležitějších, odpověděl kard. Luciani. V Benátkách prodal arcibiskupskou gondolu a na svých cestách jezdil autem nebo si gondolu pro ten den pronajal. Nebylo řídkým jevem, vidět ho mezi lidmi bez jakýchkoliv biskupských odznaků v černé klerice. Ve prospěch ústavu dětí mrzáčků prodal své dva biskupské prsteny - dary to Jana XXIII. a Pavla VI. V mládí zakusil, co je to chudoba a práce rukou, a vždy si toho byl vědom. Několikrát zasáhl při sporech mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, ale zůstal přitom výhradně na poli pastoračním. Do Benátek vstoupil skromně - ne v tradičním průvodě gondol po Velkém kanále - a věřícím se představil jako Boží listonoš, který jim nese dopis od Boha.

Konkláve skončilo v neděli ráno společnou mší svatou nového papeže se všemi

kardinály v Sixtinské kapli. Při ní stanovil program svého pontifikátu; bylo to též jeho první poselství věřícím a světu:

Chceme tedy i nadále uplatňovat to, co nám zanechal II. vatikánský koncil, jehož moudré směrnice je třeba stále uplatňovat a přitom dbát, aby nějaký šlechetný sice, ale nepromyšlený vznět nepozměnil škodlivě jejich obsah a význam, a stejně tak aby brzdící a ustrašené síly nezpomalovaly jeho velkolepý rozmach obrody a života.

Chceme zachovat nedotčenu církevní kázeň v životě kněží i věřících, jak ji utvrdily bohaté zkušenosti dějin během staletí, příklady svatosti a hrdinství, a to jak v evangelních ctnostech, tak i ve službě chudým, ubohým a bezbranným.

Chceme pokračovat v ekumenickém úsilí, které považujeme za svrchovaný odkaz svých bezprostředních předchůdců. S nezměněnou vírou, nezlomnou nadějí a neochvějnou láskou budeme bdít nad uskutečňováním velkého Kristova přikázání: »Ať jsou všichni jedno«, v němž se zachvívá úzkost jeho srdce v předvečer oběti na Kalvárii. Vzájemné vztahy mezi různými církvemi zaznamenaly nepopiratelný a mimořádný pokrok, který mají všichni před očima. Přesto však rozdělení dosud stále zůstává důvodem nejistoty, rozporů a pohoršení v očích nekřesťanů a nevěřících; proto hodláme věnovat naši uváženou pozornost všemu, co může prospět jednotě, ovšem bez věroučných ústupků, ale také bez váhání.

Zvláštní pozdrav zasíláme těm, kdo v těchto chvílích trpí, tj. nemocným, vězňům, vyhnancům a pronásledovaným, nezaměstnaným a těm, kdo se těžko probíjejí životem, těm, kdo trpí omezováním svobody náboženství a nemohou svou víru svobodně vyznávat, leda snad na újmu svých základních práv svobodných lidí a věrných občanů. Obzvláště myslíme na zmučený Libanon, na poměry v Ježíšově zemi, na africkou oblast Sahel, na tak těžce zkoušenou Indii a na všechny dítky a bratry, kteří jsou postiženi buď tíživými sociálními a politickými poměry anebo následky přírodních pohrom.“

Celou řeč pak sv. Otec zakončil takto: „Nad světem již svítá naděje, třebaže husté temnoty neblahých záblesků záští, krvežíznivosti a války ji dosud hrozí zatemnit. Pokorný Kristův náměstek, jenž s bázní, ale i s důvěrou zahajuje své poslání, se staví zcela k službám církvi a celé lidské společnosti bez rozdílu ras a ideologií, aby zajistil světu úsvit jasně jšího a lepšího dne. Jen Kristus může dát vzejít světlu, jež nehasne, protože on je »sluncem spravedlnosti«. Očekává však i přispění nás všech. Naše osobní mu jistě chybět nebude. Žádáme všechny naše věřící, aby nám pomáhali modlitbou, poněvadž jen na ni spoléháme. Skládáme plnou důvěru v Boží pomoc, neboť Bůh, jenž nás povolal, abychom ho představovali zde na zemi, jistě nám neodepře ani svou všemohoucí milost. Nejsv. Panna Mana, královna apoštolů, bude zářící hvězdou našeho pontifikátu. Sv. Petr nás podpoří svou přímlovou a svým příkladem nezlomné víry a lidské velkodušnosti. Sv. Pavel nechť nás vede svým apoštolským nadšením obráceným ke všem národům země. Kéž nám pomohou i naši svatí patroni. Ve jménu Otce, i Syna i Ducha sv. udělujeme světu své první láskyplné apoštolské požehnání.“



PAPEŽ FRANTIŠEK O JANU PAVLU I.

Předmluva ke knize "Il Magistero. Testy a dokumenty pontifikátu" Jana Pavla I.

Jan Pavel I., Albino Luciani, byl římským biskupem 34 dní. Bůh našel způsob, jak nám v těchto rychlých týdnech pontifikátu ukázat, že jediným pokladem je víra, prostá víra apoštolů, kterou znovu představil Druhý vatikánský ekumenický koncil. Svědčí o tom i

stránky tohoto svazku, který shromažďuje jeho magisterium, všechny projevy napsané a pronesené během jeho pontifikátu. Papež Jan Pavel I. během svého krátkého působení ve funkci Petrova nástupce vyznával víru, naději a lásku jako ctnosti dané Bohem a věnoval jim své středeční katecheze. A zopakoval nám, že upřednostňování chudých je neomylně součástí apoštolské víry, když při liturgii sloužené u příležitosti jeho nástupu na římský stolec ve svatém Janu Lateránském citoval formule a modlitby, které se naučil jako dítě, aby potvrdil, že utlačování chudých a "okrádání dělníků o jejich spravedlivou mzdu" jsou hříchy, které "volají po spravedlnosti před Bohem".

A právě díky víře křesťanského lidu, k němuž patřil, dokázal vrhnout prorocký pohled na rány a zlo světa a ukázat, jak moc církvi záleží také na míru. Svědčí o tom například řada jeho veřejných projevů z těch dnů, o nichž se píše na těchto stránkách a v nichž vyjadřoval podporu mírovým rozhovorům, které se konaly od 5. do 17. září 1978 a jichž se v Camp Davidu účastnili americký prezident Jimmy Carter, egyptský prezident Anvar al-Sadat a izraelský premiér Menachem Begin. Nebo také slova adresovaná 4. září více než stovce zástupců mezinárodních misí, v nichž vyjádřil naději, že "církvev, pokorná hlasatelka evangelia všem národům Země, může přispět k vytvoření klimatu spravedlnosti, bratrství, solidarity a naděje, bez nichž svět nemůže žít". Papež Luciani tedy opakoval, že to nejnaléhavější, nejaktuálnější z naší doby, není výplodem jeho vlastní myšlenky nebo velkorysého projektu, ale prostým kráčením ve víře apoštolů. Víru dostal jako dar ve své rodině dělníků a emigrantů, kteří znali dřinu života, aby přinesli domů chléb. Lidé, kteří chodili po zemi, ne v oblacích. Součástí tohoto daru byla také pokora. Uznat se za malého ne ze snahy nebo pozérství, ale z vděčnosti. Člověk se totiž může stát pokorným pouze ve vděčnosti za to, že zakusil Ježíšovo nezměrné milosrdenství a odpuštění. A tak se může stát snadným i to, co žádá: "Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce" (Mt 11,29).

Když papež Luciani zemřel, sloužil Óscar Arnulfo Romero - arcibiskup ze San Salvadoru zavražděný u oltáře a dnes uctíváný Božím lidem jako světec - 3. října také mši na památku zesnulého papeže. Vzhledem ke krátkosti jeho pontifikátu - řekl Romero - měl Jan Pavel I. "pouze čas dát světu krátkou, ale hutnou odpověď, kterou Bůh dává dnešnímu světu". V tak krátké době, po smrti dvou papežů a dvou papežských volbách, "poznámenal umučený arcibiskup, "byla pozornost světa upřena "na vrchol hierarchie katolické církve", té hierarchie, která leží "na bedrech křehkých lidí", ale je povolána být "kanálem, jímž je církev vedena a řízena", a "svátostným znamením" "milosti, která je dána lidem". Je to tajemství, které svatý Ignác z Loyoly nazývá "Naše svatá Matka, hierarchická církev". V církvi není hierarchie izolovanou a soběstačnou jednotkou. Je uvnitř lidu, který Bůh spojil "ve službě Království a celému světu" - jak zdůraznil biskup Romero - protože církev "není cílem sama o sobě, tím méně hierarchie: hierarchie je pro církev a církev je pro svět". Za těchto okolností, za okolností smrti Jana Pavla I. - jak znovu poznámenal svatý mučedník - bylo snadné poznat, že církev nebuduje papež ani biskupové: Petrův nástupce je "kamenem soudržnosti", na němž církev, kterou buduje sám Kristus, darem své milosti nabývá jednoty. A pokud brány pekla a smrti nezměří, nestane se tak díky papežovým "křehkým ramenům", ale proto, že papež "je podpírán tím, který je věčný život, nesmrtelný, svatý, Boží: Ježíšem Kristem, naším Pánem". A právě toto tajemství se odráží i v příběhu a učení Jana Pavla I.



Dopisy slavným osobnostem

Albino Luciani - Jan Pavel I. (17. října 1912 - 28. září 1978)

V NEDĚLI, 4. ZÁŘÍ 2022, BUDE BEATIFIKOVÁN



"COR AD COR LOQUITUR" - u sarkofágu Jana Pavla I. v kryptách vatikánské baziliky, *Peregrinatio In Honorem Apostolorum Gentium Slavorum*, 9. července 2019, Řím, Itálie.

SEDMERO PRAVIDEL STUDENTŮM - sv. *Bernardinu ze Sieny*

Sv. Bernardin ze Sieny (1380 - 1444) byl význačný kazatel, napsal nesčetná díla latinsky a italsky. Studentům ze Sieny předložil pro jejich studium r. 1427 "sedmero pravidel".

Milý, usměvavý světče,

papež Jan XXIII. si tak cenil Tvých kázání, že Tě chtěl prohlásit Učitelem církve. Bohužel zemřel, a tak z toho sešlo. Dobrý papež si nevážil jen Tvých kázání latinských, dobře promyšlených, vyvážených a vypilovaných, ale především kázání, která jsi pronesl italsky a z nichž sršel vtip a humor, náboženský žár a praktická životní moudrost. Papež Jan by Tě jistě nazval "usměvavým učitelem" vedle "sladkomluvného" Bernarda, "andělského" Tomáše a "serafínského" Bonaventury.

Papež Jan se domníval, že v době, kdy se užívá nejsložitějších slovních obrátů k vyjádření těch nejobyčejnějších věcí, jistě by neškodilo vrátit se k učiteli, který

prohlašoval: "Mluv, jak ti zobák narostl, aby ten, kdo tě poslouchá, z toho něco měl a poučil se. Ne aby odcházel ještě zmatenější než dřív." Například studenti a profesori sienské univerzity nebyli ani trochu zmateni po Tvém kázání v červnu r. 1427. Mluvil jsi o tom, jak se má studovat. Přednesl jsi jim "sedmero pravidel" a k tomu jsi dodal: "Budete-li toto sedmero pravidel svědomitě zachovávat, dopracujete to tak daleko, že si vás budou ostatní vážit." - Jistě nebudeš mít nic proti tomu, když Tvoje "pravidla" trochu zkrátím a přizpůsobím dnešním studentům. Jsou to hodní a sympatičtí lidé, kteří se nedají jen tak snadno obalamutit, protože se chtějí o všem sami přesvědčit a nabýt vlastní zkušenosti. Ani Tobě, ani mně se nelíbí příklady dobrého chování, z nichž je cítit na kilometry moralizování. Je docela možné, že studenti nebudou tyto mé řádky ani číst, ale já je přece napíši aspoň pro Tebe.

PRVNÍM PRAVIDLEM je úcta a respekt. Nikdo nedokáže vážně studovat, nemá-li ke studiu úctu. Nemá-li respekt před vzděláním, nikdy z něho nebude vzdělaný člověk. Vezměme si takového studenta, který věčně dřepí v knihách. Podle Tvého názoru není na tom nic špatného: "Aspoň nemá čas myslet na hlouposti jako jiní studenti, kteří ve škole jen zahřívají lavice, ale studium je nezajímá!" A dodáváš: "Zamiluj si knihy a poznáš v nich velikány minulosti. Hovoř s nimi a oni budou hovořit s tebou. Budete si navzájem naslouchat a z toho ti vzejde velký užitek." Naproti tomu nedbalý a líný student je podle Tebe jako prasátko v chlévě, které jen žere, chlastá a spí. Bude z takového studenta "pan budižkničemu", který to v životě nikam nedotáhne.

Abychom si dobře rozuměli - skutečné vzdělání předpokládá kromě knih a diskusí také práci v kroužcích, výměnu zkušeností. Všechny tyto věci podněcují k aktivitě. Pomáhají naučit se studovat a vyjadřovat vlastní myšlenky osobitým způsobem. Podporují pozornost i taktnost vůči druhým. Nikdy však nesmíme ztrácet úctu k velkým "mistrům". Je lépe důkladně se seznámit s velkými ideály a nevynalézat podprůměrné ideály. Velký myslitel Pascal říkal: "Kdo stojí druhému na ramenou, vidí dál než on, třebaže je menší."

DRUHÝM PRAVIDLEM je soustředění na studium. Sportovci si musejí mnoho odřící, aby byli ve formě. Studenti jsou také jakýmsi sportovci. A Ty, milý bratře Bernardine, jsi pro ně sestavil celý seznam "zakázaných" věcí. Uvedu z nich dvě - špatnou společnost a špatnou četbu. Stačí jeden bezuzdný nemrava mezi studenty a zkazí všechny stejně jako jedno shnilé jablko nakazí dobrá, s nimiž je uskladněno. Varoval jsi před četbou Ovidia a jiných knih, které podávají recepty, jak milovat. Dnes bys musel varovat před pornografií, před neslušnými filmy a omamnými jedy. Beze změn bys mohl nechat větu: "Otče, máš-li synka na studiích a uslyšíš, že se zamiloval, přestaň mu posílat peníze a poruč mu, ať se hned vrátí domů, neboť mimo milostné písničky se ničemu nenaučí." - Tento poslední prostředek, totiž "odříznout přísun", byl v Tvé době účinný. Ale dnes se neosvědčuje. Přestane-li dávat peníze otec, bude je dávat stát. Zbývá však jedna naděje, že si student uvědomí, kam to s ním spěje a bude si hledět pomoci sám, jak to dělávali všelijací podvodníci na poutích, když prodávali zázračné léky. Vypravuje se o jednom, že prodával mast dokonce proti oslímu kopnutí. Nějaký zákazník si však otevřel krabičku s mastí hned před ním a našel v ní jen dva metry provázku. Rozčiloval se, že je to podvod. "Jaký podvod?! křičel šarlatán. "Stůjte od každého osla tak daleko, jak je dlouhý provázek a určitě vás žádný nekopne." To je klasický a radikální prostředek, který platí pro všechny, ale zvláště pro studenty vystavené tisícovým nástrahám - distancovat se od všech oslů, kteří udělují mravní kopance.

TŘETÍM PRAVIDLEM je vnitřní klid. "Naše duše je jako vodní hladina. Je-li klidná, je klid i v myšlení. Když však ji něco zakalí, je zakaleno i myšlení." Správně jsi to řekl. Není možné mít hlavu plnou všech možných filmových hvězd, sportovců a rekordmanů a chtít, aby se do ní vešlo ještě všechno, co je nezajímavé ve školních učebnicích. Při studiu má zůstat mysl klidná a čistá. Radíš, abychom o to prosili Boha krátkou střílnou modlitbou: "Bože, uklidni mou mysl." Dnešní studenti se tomu budou asi smát, protože si zvykli na docela jiné "povzdechy". Přesto však zůstává pravdou, že trochu ticha spojeného s krátkou modlitbou nemůže uprostřed denního shonu a hluku nijak uškodit.

ČTVRTÉ PRAVIDLO se týká pořádku. Jít střední cestou v záležitostech tělesných i duchovních. Např. píšeš, že nemáme jíst ani příliš mnoho, ani příliš málo, poněvadž všechny extrémy škodí. Studium nesnáší prázdný ani přeplněný žaludek, protože potom dostane student souchotiny, nebo mu otupí mozek. Stejně je tomu se spánkem. Ani moc, ani málo. Nejlepší je jít včas spát a včas vstávat s jasnou hlavou. I duch potřebuje pořádek. Proto doporučuješ: "Hleď se naučit méně a snaž se, abys to nezapomněl. Biflování ani povrchnost nevedou k ničemu." Také radíš, aby si student oblíbil víc autorů a předmětů: "Važ si jednoho učitele víc než druhého a jedné knížky víc než druhé, ale nikdy nepohrdej!"

PÁTÉ PRAVIDLO požaduje vytrvalost. Moucha např. je velmi přelétavá, sotva si sedne, už letí pryč. Čmelák vydrží na květu déle a rád si při tom bzučí. Ale ne zas tak dlouho jako klidná a pracovitá včelička, která vysaje z květu nektar do poslední kapky a odnáší ho do úlu, aby z něho připravila med. Jistě souhlasíš se sv. Františkem Saleským, který napsal, že student nemá být chvílkový jako moucha nebo čmelák, nýbrž houževnatý a pevně vůle, která se dovede prosadit. Ve škole ani v životě nestačí pouhé přání. Nestačí jen chtít a začít, je třeba i pokračovat. Ale ani to nestačí. Musíme umět i znovu začínat, když jsme nevytrvali, když se dostavil neúspěch. Horší než děravá paměť je slabá vůle. Šťěstí se spíš usměje na houževnaté a vytrvalé, než na ty, kdo jsou od přírody nadaní. Vůle však sílí v žáru Boží milosti a utvrzuje se velkými ideály a vzory.

ŠESTÉ PRAVIDLO vyzývá ke skromnosti. Umět správně odhadnout své možnosti a schopnosti. Kdo se dívá stále po příliš vysokých cílech, tomu se zatočí hlava. Nelze studovat mnoho věcí najednou a čekat, že výsledky se dostaví přes noc. Být prvním ve třídě je jistě lákavé, ale bez náležitého nadání nemožné. Raději se spokojím se čtvrtým nebo pátým místem, jen když si je poctivě a svědomitě zasloužím. A přestanu se učit hrát na kytaru, bude-li to na újmu mému studiu, aby se o mně nemuselo říci, že jsem honil současně dva zajíce - jeden mi utekl a druhého jsem nechtyl.

SEDMÉ PRAVIDLO nabádá k radosti. Kdo nemá ke studiu chuť a nenachází v něm radost, marně vyledává nad knihami. Chuť ke studiu nepřichází hned, ale obdobně asi jako u jídla. S jídlem roste chuť. Nejprve je nutno překonat sklon k lenosti, zábavám, které člověka přitahují víc než knihy. Sama učební látka jeví se studentu napoprvé tak obtížná a nesrozumitelná, že mu bere chuť pokračovat ve studiu k dosažení vytčeného cíle. Překonali tuto potíž úsilím a snaživostí, dostaví se dříve či později chuť i radost ze studia. Píšeš: "Chceš-li se něčemu naučit, nemusíš jít rovnou na univerzitu. Můžeš se naučit i od kravky správnému postupu. Ta se nejprve pase, potom klidně přežvykuje, aby dobře trávu strávila. Přežvykováním kravka trávu vychutnává, jako by chtěla užít všechno, co je v ní dobré a výživné. Právě tak postupuj i při studiu, které je pokrmem a stravou ducha."

Drahý sv. Bernardine, Tvůj krajan Eneáš Piccolomini, pozdější papež Pius II., napsal, že po Tvé smrti nejvlivnější italské panstvo si rozdělilo všechno, co po Tobě zůstalo. Na ubohé Sieňany, kteří Tě měli tolik rádi, nezůstalo z Tebe nic. Jen oslík, na němž si jezdíval v posledních letech, když Tě už dlouhé cesty zmáhaly. Sienské ženy jednou viděly ubohé zvíře pobíhat, chytly ho, zabily, sedřely z něho kůži a uchovaly si její chloupky jako památku na Tebe.

Já jsem místo oslíka "sedřel" jedno z Tvých nejkrásnějších kázání. Jsem zvědav, zda všechny ty "sedřené chloupky" neroznese vítr na všechny strany, zda přece jen někdo některý z nich zvedne, a tak si některé z Tvých pravidel vstíjí do paměti.



ÚKOLY VÝUKY - *Marcusi Fabiusi Quintiliánovi*

Marcus Fabius Quintilián, římský řečník a vychovatel (kolem r. 35 - 96), byl první veřejný učitel placený státem. Proslavil se svou knihou o řečnictví "Institutio oratoria".



Velectěný Quintiliáne,

byl jste vyhledávaným advokátem, mistrem rétoriky, především však vášnivým vychovatelem. Vaším žákem byl Plinius mladší. Císař Domitián Vás pověřil výchovou svých synovců. První z Vašich dvanácti knih pojednávajících o rétorice těšila se velké oblibě a vlivu ve středověku a ještě donedávna. Před časem jsem v ní pročetl některé Vaše zásady:

1. Učitel nemá žádat po dítěti, čeho je schopen mladík, a po něm zase, co se dá čekat od dospělého. Když se žák dobře učil, má ho pochválit, ale hned i připomenout, že mohl umět ještě lépe. Tím ho povzbudí a dodá mu naději.

2. Učitel by neměl mít jen jednoho žáka. Nemůže-li se žák srovnávat s druhými, je nebezpečí, že bude pyšný a domýšlivý. Také učitel jednoho žáka nemá možnost vydat ze sebe to poslední. Ve třídě vládne zdravé soutěžení, které podněcuje žáky k učení a které pomáhá víc než výzvy učitele a prosby rodičů.

3. Učitel má napomínat bez přísnosti, aby nebral ustrašeným snahu i odvalu. Na živější žáky zase přísnost působí opačně - stávají se divočejší nebo zahájí pasivní odpor. Učitel má být jako otec, nepropadat špatností, ale ani je netrpět. Má být přísný, ale ne tvrdohlavý, vlídný, ale i rozhodný. Musí si dát pozor, aby svou přísností nevyprovokoval

Při pročitání těchto zásad jsem vedle obdivu pocítil i smutek. Kdybyste se, milý Quintiliáne, vrátil po devatenácti stoletích, musel byste se hodně přičinit, abyste jako učitel mohl znovu nastoupit. Dnes se pokoušejí moderní pedagogové řešit otázky, které by se Vám snad nelíbily, které lze ale velmi dobře uvést v soulad s Vašimi zásadami.

Znamenitou věcí je např. tzv. pracovní tým, který jste ještě neznal. Pracuje-li nějaká skupina výtečně, znamená to, že inteligence každého z této skupiny přispívá k novým podnětům. Co pochopil druhý, snažím se pochopit i já, jeho světlo může i mně pomoci k novému poznání. Na druhé straně mě takový pracovní tým pobízí, abych byl víc aktivním, víc dárcem než příjemcem. Při učení nejsem sám, sdílím s jinými své myšlenky a to i jiné obohacuje. Dnes se klade velký důraz na správnost výměny zkušeností a na laskavou pozornost vůči druhým.

Od učitele se očekává, že výukou povede mladého člověka k samostatnosti. Rozum není původcem pravdy, ale musí se před pravdou sklonit. Ať pochází odkudkoliv. Nestaví-li jedna nauka na druhé, ztratí se mnoho času pátráním po pravdě, která zde už dávno byla. Nelze dělat stále nové objevy. Často stačí vzít kriticky pod lupu staré objevy, aby se dalo jistěji postupovat. Konec konců i učenlivost je užitečnou věcí.

Toho si byl vědom i onen universitní profesor, jehož hospodyně prosila, aby si mohla dát do žehličky trochu řeřavého uhlí z kamen. "Prosím Vás, kde vezmete nádobku, do které byste vložila uhlí?" zeptal se. "Tady," pravila a ukázala na holou dlaň. Dala si nejdříve na dlaň studené uhlí a na ně položila dva uhlíky žhavé a s díky odcházela. "Heleďme," řekl profesor, "při veškeré své učenosti bych na to nepřišel."

Nelze se domnívat, že žáci, kteří naslouchají učiteli, zůstanou nečinnými a pasivními. Hledají-li skutečnou pravdu, nebudou se nikdy podobat mísám, do kterých učitel nalévá filozofickou polévku, zatímco vařečkou pilně promíchává své poznatky. Dante, Leonardo, Galilei nezaložili ruce v klín, když se učili. Také sv. Tomáš žádal, aby žáci při vyučování byli aktivní. Říkával, že učitel má látku tak předkládat, aby žák chutnala. Když se žák při dobré vůli podvolí této pomocné metodě učitelově, dojde brzy k poznání pravdy. Na druhé straně se ptám, zda není lepší dát se uchvátit velkými myšlenkami než originálními autory s průměrnými myšlenkami.

Jistě se musí brát ohled na nejslabší žáky. Nesmí se však při tom zapomínat na jedno. Škola připravuje na život, který je u každého jiný. Co by to bylo za sport, který by mladým přinášel jen radosti, ale kdyby v něm nebylo soutěžení a vzájemného předhánění? Škola bez primuse a posledního žáka by nebyla realistická ani žádoucí. Podobala by se stádu ovcí.

Velký vychovatel Don Bosco napsal: "Domnívám se, že je povinností každého učitele, aby bral ohled na ty nejslabší ve třídě, častěji je vyvolával a věnoval jim víc času při výkladu látky. Musí s nimi stále opakovat, až látku pochopí. Úkoly a výuku musí přizpůsobit jejich schopnostem."

Názorné vyučování je dnes velkým pokrokem. Žákům se umožňuje zájmová činnost. Vedle slovníků se používá jazykových kurzů a magnetofonových pásek. V dějepise se dává přednost pokroku a sociálním poměrům. Fyzika a jiné přírodovědné disciplíny se vyučují názorně pomocí pokusů v laboratořích. Žáci se zajímají s rostoucí měrou o události ve své zemi a ve světě. Říkám "s rostoucí měrou", neboť jsem přesvědčen, že žáci mohou mezi sebou diskutovat, i když třeba nenacházejí ještě správný styl. Zásadně se mi však nelíbí, když se chovají k učiteli bez respektu a když si v jeho přítomnosti počínají hrubě a urážlivě. I když náš stát a druhý vatikánský koncil přiznává právo na stávkou, nelíbí se mi, když mladí právo uplatňují rozbíjením oken a ničivými akcemi, v nichž se mohou vyzuřit.

Velectěný Quintiliáne, dělí nás hodně staletí. Po Vás přišlo hodně filosofů a pedagogů. Humanismus, který jste zastával, je dnes překonán vědami, které ovládají atomový věk a

století techniky. A přece Vás Teodor Mommsen, protestantský romanista, považoval za muže správného vkusu a úsudku. Před padesáti lety komunista Concetto Marchesi označil pochvalně Vaši kulturu za duchovní kulturu.

Doufám, že Vaše mravní zásady ovlivní i vychovatele naší doby. Kéž by si zapamatovali aspoň jednu větu! "Non multa, sed multum". Nehovořit o mnoha věcech, ale mnoho o jedné. Což Don Bosco vyjádřil podobným způsobem: "Mnoho dělá, kdo sice málo dělá, ale dělá to, co dělat má. Nic nedělá, kdo sice mnoho dělá, ale nedělá, co dělat má". Tedy dělat hodně a pořádně a nepřehánět to na způsob Anatola France, který navrhoval, jak chuť olivy vychutnat do poslední kapky. Navrhoval tento postup: Olivu vložit do skřivana, toho do holuba, holuba do krůty, tu opět do prasátka, prasátko do telátka a to pak upéci na rožni. Nejlepší šťáva z telátka se slije se šťávou z prasátka, krůty, holuba a skřivana. Tím dostane oliva zvláštní - jemnou příchuť. Děkuji pěkně! Takové labužnictví by si vyžádalo masové zabíjení zvířat.

Vaše zásada: "Non multa, sed multum" jistě neměla na mysli masové ničení hodnot. To by si nikdo od dnešní školy ani nepřál.



K PROBLÉMU MLADŠÍ GENERACE - Figarovi

Figaro (1732 - 1799) , vtipný a upovídaný lazebník z Beaumarchaisových veseloher, vystupoval jako mluvčí při vzpouře Třetího stavu.

Světově byl proslaven operními dramaty "Lazebník sevillský" a "Figarova svatba".

Milý Figaro,

se zájmem jsem sledoval na obrazovce Vaši svatbu. Byl jste opravdu dítětem lidu, které si mohlo dovolit jednat a zacházet s privilegovanými stejně jako se sobě rovnými. Se svou Zuzanou jste reprezentoval mládež, která zápasila o právo na život, lásku, rodinu a absolutní svobodu. Na pozadí Vašeho umělecky vtipného vystupování, jemuž nechyběla mladistvá prozíravost, jevila se šlechta v žalostném stavu jako odstavená třída, která je na nejlepší cestě k úpadku.

Naslouchal jsem pozorně Vašemu slavnému monologu, v němž říkáte asi toto: "Kdo a co jsem vlastně já, Figaro, proti těmto zabeđeným šlechticům, těmto šosáckým advokátům? V podstatě nejsou ani lepší ani horší než já, lazebník, dohazovač nevěst, poradce vymyšlených diplomatů, člověk, který dovede všem přitakávat. Přece však jen cítím, že ve srovnání s nimi jsem něco velkého. Považují mě za jediného poctivce na tomto světě, v němž se to hemží podvodníky a uličníky. S tím ovšem nemohu souhlasit, to rozhodně popírám. Chci být konec konců jen správným občanem tohoto světa." Onoho večera v pařížském divadle to vřelo. Zatímco prostý lid bouřil potleskem, šlechta si zacpávala uši. Jednou Vás král dokonce umlčel a vsadil do vězení. Ale z vězení, stejně jako z divadelního jeviště, jste dobýval veřejné uznání, když jste volal: "Pánové, hra skončila a začala revoluce!" A opravdu začala Francouzská revoluce. Kdybyste se dnes vrátil, snadno byste shledal, že všude milióny mladých lidí dělají totéž, co jste dělal před dvěma sty lety. Staví si společnost pod lupu, mají ji za překonanou a bouří proti ní.

V Liverpoolu je na jednom lokále nápis: "Zde se zrodili Beatles. Zde všechno začalo". Pokud to nevíte, jedná se o čtyři zarostlé a rozčuchané hlavy, které se těšily velké oblibě. Byly to umělecké typy, stejně jako Vy. Anglická královna proti nim nezakročila, ale dokonce je vyznamenala státním řádem. Tito čtyři mládenci prodali milióny gramofonových desek a inkasovali spoustu peněz. Dali se oslavovat na jevištích, která byla významnější a větší než ta Vaše. Jejich zásluhou se vyrojily na světě nesčetné skupiny mladých zpěváků, kteří v ostré záři reflektorů a v doprovodu bicích nástrojů a elektrofonických kytar si mohli na pódiu vymknout údy a bičovali posluchače k záchvatům přímo extatickým.

Jen se rozhlédněte! Mnozí dnešní chlapečci nosí vlasy jako Vy. Svou frizuru si pěstují přímo s ženskou pečlivostí, používají šampony a vodičky všeho druhu a dávají si u dámských kadeřníků čechrat vlny a kudrlinky. K tomu to pestré oblečení, opravdu slátanina starého s novým, ženského s mužským, východního se západním. Na nohou někdy punčochy jako z doby renesanční, vzdušné bundičky připomínají Napoleonovy oficíry s krajkami ze 17. století a boty jako biskupské sandály. Nosí kalhoty a košile křiklavých barev a oblékají široké cikánské kabáty. Často mívají šaty schválně roztrhané nebo nápadně zalátané. Děvčata si zase libují v minisukních, šortkách, v maxi i minipláštích a jiných výstřednostech.

Jak byste posuzoval tyto jevy? Osobně nejsem kompetentní odborně posoudit tyto výstřelky, které mi skýtají sice zábavnou podívanou, ale zde jsem trochu skeptický. Pozoruji, že obchod s gramofonovými deskami, na nichž je oblíbená hudba dnešních mladých, vynáší milióny starým mazaným obchodníkům. Mladí si činí nárok na originalitu. Ve skutečnosti jsou vypočítavě využíváni rafinovanými výrobci oděvů.

Mladí lidé jsou bouřliváci, sympatizují s revolučními změnami, od nichž očekávají vymýcení jakéhokoliv vykořisťování člověka člověkem. V revoluci vidí jedinou cestu k sociální spravedlnosti. Ve zcela výjimečných případech hází všechny skrupule přes palubu a souhlasí i s násilím.

Milý Figaro, tito mladí bouřliváci jsou dál než Vy a Vaši nástupci. Chtějí se v dobrém úmyslu za každou cenu proslavit a prosadit. Jsou však ovládáni druhými a nepozorují, že je utopíí radikálně a spravedlivě oddělit dobro od zla, právo od bezpráví, pokrokové od konzervativního.

A přece je možné v něčem se přiučit od nich stejně jako od Vás. Musím dodat, že např. rodiče, vychovatelé, zaměstnavatelé i kněží nezacházeli vždy dobře s mladými lidmi. Práce s nimi je namáhavá a zdlouhavá a obyčejně se za ni nesklidí vavříny.

Jakýsi pomatenec kdysi rozbil okna a zdemoloval vnitřní zařízení jednoho obchodu. Hned se kolem něho sběhlo plno zvědavců, kteří nešetřili poznámkami a radami. Později vešel do obchodu muž s lepidlem pod paží. Svlékl kabát a trpělivě slepoval střepiny. Lidé se rozešli. O jeho práci nikdo nejevil zájem. Podobně je tomu s mládeží. Tropí povyk, pořádá demonstrace a všichni na ni civí i láteří. Když pak rodiče a vychovatelé se snaží spojenými silami dát všechno do pořádku, nikdo to už nevidí a netleská tomu. Vůči mladým a jejich chybám je třeba se chovat rozvážně a upřímně a nic nepřikrášlovat ani nepřikrývat. "Běda vám, budou-li vás všichni lidé chválit, neboť právě tak jednali proroci s vašimi předky," pravil Kristus. Mladí lidé chtějí slyšet pravdu. Vycítí lásku ze slov, která jsou vyslovována laskavě, shovívavě, ale někdy i výstražně a káravě. Přiznejme, že mladí jsou jiní než my starší. Soudí jinak, chovají se jinak, modlí se jinak. Stejně jako Vy, Figaro,

mají i oni co říci světu. A jejich slovu by mělo být nasloucháno, měli bychom je respektovat. Na zlepšení života musí svorně pracovat staří i mladí. Na jedno však nesmíme zapomenout. Mladí šlapou víc na plyn než na brzdu. V žádném případě však nelze oddělit problém mladých od problému společnosti. Jejich krize bývá z části i krizí společnosti.

Figaro, měl jste velice ostrý jazyk, když se jednalo o pranýřování zlovyků a chyb Vaší doby. Ale nebyl jste už tak úspěšný v předpisování léků, jak chyby odstranit. Vaše diagnóza společnosti - i když trochu přehnaná - minula se účinkem. Mladí lidé dneška, stejně jako včerejška, touží po bratrství. Kristus řekl: "Vy všichni jste bratři." Mladí lidé požadují upřímnost. Kristus odsuzoval jakékoliv pokrytectví. Mladí se staví proti svévolnému prosazení autority. Kristu byla autorita službou. Odmítají každý formalismus. Kristus se bránil mechanickému mumlání modliteb, bránil dobročinnosti stavěné na odív, skutkům s postranními úmysly. Chtěl, aby se všichni domáhali pravdy, ale nevynucoval nic násilím. Dopustil zbabělost apoštolů, zapření Petrovo, pochybnosti Tomášovy. Jistě si přál, aby ho lidé uznali jako člověka a Boha, ale nikoliv ukvapeně, bez svobodného rozhodnutí. Co soudíš, milý Figaro? Je nemyslitelné, aby se dal spojit protest Figarův s odpovědí Kristovou? Neprospělo by to mladší jako starší generaci? Osobně jsem o tom přesvědčen ..



PROVŽDY VĚRNÍ - Penelopě, královně Ithaky

Penelopa, manželka bájného Odyssea, královna, bývá uváděna jako vzor manželské věrnosti. Za dvacetileté válečné nepřítomnosti manželovy odmítala podat ruku kterémukoliv z mnoha nápadníků. Vymlouvala se, že se rozhodne, až dokončí práci na vzácné tkanině. Co však ve dne utkala, v noci rozpárala, jen aby rozhodnutí oddálila.

Ctěná královno,

šťastné a vzorné bylo Vaše manželství s Odysseem, králem kamenné Ithaky. Ale ani ono nebylo ušetřeno tvrdé zkoušky. Váš manžel se musel vypravit do dlouhodobé trojské války. Díky proslavenému trojskému koni, kterého rafinovaně sestrojil, válka skončila a Váš manžel pak dlouhá léta bloudil po světových mořích. Po nesčetných dobrodružných příhodách podařilo se mu vrátit se na rodnou Ithaku, k Vaší lásce, kterou jste za jeho nepřítomnosti bezúhonně střežila.

Dotěrní a podlézaví nápadníci trůnu, kteří sedávali ve Vašem domě a vesele hýřili na Váš účet, naléhali na Vás, abyste si někoho z nich zvolila za královského manžela, ale Vy jste vytrvale odmítala. Nápadníci pobývali v dolních komnatách královského paláce, zatím co Vy jste se svými služebnými v hořejším



poschodí tkala denně vzácné tkaniny. Co jste ve dne utkala, v noci jste rozpárala, abyste tak oddalovala slíbené rozhodnutí a uchránila lásku a věrnost Odysseovi. Srdce i sny Vám napovídaly, že se manžel jistě vrátí. Kdo by si také mohl činit nárok na podušky, na nichž spával Odysseus, kdo by se opovážil pít ze šálku, z něhož pil on, kdo poroučet jeho dospívajícímu synu, kdo by se mohl odvážit sednout na jeho koně, kdo zavolat jeho psa?

Odysseus se vrátil a dolézavé nápadníky dal popravit. Vaše věrnost byla po zásluze odměněna. Nic nestálo v cestě, aby manželská láska znovu vzkvétala. Tato láska, vzácná královno, která Vám byla tak svatá, je nám křesťanům ještě svatější. Bolí nás, když ji někdo zlehčuje nebo ji zesměšňuje.

Druhý vatikánský koncil s uspokojením konstatoval, že mnoho lidí v naší době "přisuzuje pravé lásce mezi mužem a ženou velkou cenu". V biblických textech, které v této souvislosti koncil cituje, najdeme i taková místa, která jako by byla psána pro vracejícího se Odyssea. "Těš se z ženy svého mládí, z půvabné laně, gazely rozmilé... její láska ať stále tě blaží." (Př 5,18 - 19).

O vaší manželské lásce platí slova koncilu, že "se projevuje v nerozlučné věrnosti, která ve štěstí i neštěstí zavazuje tělo i duši a je neslučitelná s jakoukoliv nevěrou a rozlukou". Tohoto cíle jste dosáhli oba tím, že jste se cvičili "v ctnosti, věrnosti a v duševní velikosti a obětavosti", jak doporučuje koncil. Tím se vám podařilo překonat mnohé překážky, které se staví do cesty lásce manželské.

První překážkou je malé lidské srdce, které je nestálé a nevypočitatelné. Jen prozíravý manžel je může udržet pod kontrolou. Stačí malá nepozornost a už pokušení láká a vábí pod známou výmluvou: "Nechci opustit svou ohradu, jen bych se tak rád na chvíli podíval přes plot, co se děje venku." Když se jednou v plotě objeví otvor, pak může být z chvíle hodina, z hodiny zrada. Sv. František Saleský varuje: "Toužíš po lásce? Dej si pozor, abys přitom nepřišel o svobodu, neboť při této hře stává se zajatcem ten, kdo bere. Možná namítneš, že by sis chtěl vzít jen trochu, ne moc. Nezapomeň, že oheň lásky je příliš živelný a nebezpečný. Chceš jen jiskru a tvé srdce se náhle octne v žáru, v němž shoří tvá pověst a z tvých předsevzetí zůstane jen hrstka popela."

Druhou překážkou bývá nuda. Oba manželé denně vyčerpává starost o domácnost nebo jednotvárná práce v zaměstnání. Manžel se obává, že by ho přátelé považovali za slabocha, kdyby si s nimi nezahrál karty a místo toho se věnoval manželce. Ona se zase domnívá, že by zbytečně ztrácela čas, kdyby na chvíli odložila práci a bavila se s manželem. Nakonec oba zjistí, že už k sobě nic vzájemně necítí. Jejich láska se omezuje jen na vzpomínky z minulosti. To je nebezpečné údobí čtyřicátníků, kteří mají dojem, že si lépe rozumějí s kolegou nebo kolegyní než se svým životním partnerem.

Jiného zase napadne zvědavost. Rád by zkusil, je-li ještě dnes tak vábný a atraktivní jako za mladých let. Na takovou zvědavou zkušenost obyčejně doplatí. Kdo nemá zdravou a pevnou vůli, snadno se dá ovlivnit běžnými názory: "Vždyť to všichni tak dělají. Že podvádím manželku? Copak se tomu hned musí říkat podvádění? Vždyť je to jen malé "odskočení". Proto ještě nebudete lásky k mé ženě a matce mých dětí, když si dám jednou dostaveníčko se známou."

Je nějaký prostředek proti tomuto nebezpečí? Domnívám se, že jen silným vědomím vlastní závislosti na Bohu a vytrvalou modlitbou dosáhneme toho, co ve své slabosti postrádáme.

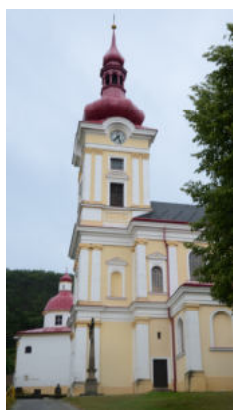
Třetí překážkou je žárlivost. Není ničím šlechetným, jak se dřív soudilo, nýbrž lásku ponižuje a kazí. Je dobré si připomenout slova sv. Františka Saleského: "Bylo by pošetilé chlubit se, že muž je žárlivý. Žárlivost sice prozrazuje velikost a sílu lásky, ale ne její hloubku, čistotu, dokonalost. Kdo má dokonalou lásku, pevně důvěřuje, že milovaná osoba je čestná a věrná." Žárlivost, která soustavně vyvolává rozpory a názorové rozdíly, v podstatě lásku ničí.

Rozpory a nesrovnalosti jsou čtvrtou překážkou manželské lásky. I u sebelepších manželů dostaví se chvíle únavy, zevšednění a špatné nálady. Aby se zajistil klid a pokoj, musí se povahy vyrovnávat. Když se manžel rozzlobí a mračí se na celý svět, musí manželka zůstat ohleduplná. Je-li ona nervózní a unavená, musí manžel zachovat klid a čekat, až zas vyjde sluníčko. Důležité je, aby oba nepropadli nervozitě současně. Jinak to skončí zkratem, létají jiskry, jedno slovo vyprovokuje druhé a je zle. Nekontrolovatelná slova často vysloví krutou pravdu a zanechají pak zklamání, hněv a skryté rány. Aby byl dán průchod spravedlnosti, měli by se manželé ve své špatné náladě "střídat", když se jí už nedovedou vyhnout. Možná, že jeden z nich má na špatnou náladu výlučný monopol. Pak nezbývá, než aby si druhá strana si osvojila monopol trpělivosti.

Vážená princezno, snažil jsem se spojit lásku a věrnost, kterou jste se, ač nekřesťanka, z vrozeného citu tak vyznamenala, že jste vešla do dějin. Pomohou aspoň trochu tyto řádky dnešním manželům, kteří nesporně musí zápolit s velkými potížemi, aby udrželi manželské soužití? Tolik bych si přál, aby jim pomohly!



FARNOST EUCHARISTII, MODLITBOU, DOBROČINNOSTÍ ŽIJE. PROSÍM S VDĚČNOSTÍ - PAMATUJTE DAREM NA RODINU SVÉ FARNOSTI:



**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PUSTIMĚŘ:
číslo účtu: 1560129309/0800**



**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST DRYSICE:
číslo účtu: 1560130369/0800**



**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST PODIVICE:
číslo účtu: 1560131329/0800**

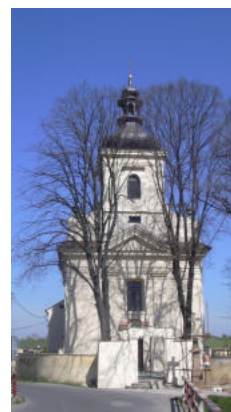
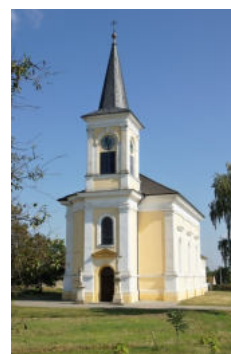


**ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST TOPOLANY:
číslo účtu: 1560196309/0800**



**SVŮJ DAR NAVÍC MŮŽETE ODEPSAT Z DANÍ!
POŽADAVEK NA POTVRZENÍ PRO ODPIS ZAŠLETE NA EMAIL:
josef.benicek@seznam.cz**

PÁN BŮH ZAPLAŤ ZA VÁŠ DAR A ŽEHNEJ VÁM.





"Když jsem šel k Janu Pavlu II., vždy jsem musel mít připraveny aspoň dva vtipy

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK, S.J.,
čestný občan Pustiměře

I.

Našinec, jemuž Svědkové Jehovovi už druhou neděli zvoní ráno u domu, vyhlédne z okna a spustí na nevítané návštěvníky: „Ještě jednou zazvoníte v neděli v 7 hodin ráno na můj zvonek, a přísahám, že Jehova zůstane beze svědků!!!“

II.

Muž se při zpovědi ptá faráře, co má dělat, když v kostele něco vzal a teď toho lituje... Kněz mu odpověděl, že rozhřešení dostane až potom, co vrátí, co v kostele sebral a svého činu upřímně olituje. Nato "hříšník": „Před lety jsem si tady v kostele vzal manželku a teď toho upřímně lituji. Jen nevím, jak ji mám vrátit, aby mi bylo odpuštěno?“

III.

Při nedělních ohláškách sděluje pan farář věřícím: "Drazí věřící! Mám pro vás jednu dobrou a jednu špatnou zprávu. Ta dobrá je, že na novou střechu našeho kostela máme peněz dost. Ta špatná je, že ty peníze jsou zatím ve vašich kapsách..."

IV.

V Moskvě se uvolnilo místo hlavního rabína, které však nebylo možné obsadit, protože se do konkurzu přihlásili jen tři lidé. První byl sice dobrým znalcem talmudu, ale neznal nic z marxismu-leninismu. Druhý byl dobrým znalcem marxismu-leninismu, ale neznal talmud. Třetí ovládal jak talmud, tak i marxismus-leninismus, ale byl Žid.

V.

Jede Putin po Sibíři a vidí mužika s jednou botou, na druhé noze má omotané hadry. Zastaví a ptá se: „Copak, soudruhu, ztratil jsi botu?“ Mužik udiveně odvětlí: „Ne, našel!“

VI.

Skupina kanadských lovců se vydala do Ruska na Sibiř na lov medvěda. Když v tajze vystoupili z vrtulníku, spatřili dva mužiky, jak na klacku přes rameno nesou obrovského medvěda. Jeden z kanadských lovců se nadšeně zeptal: „Grizzly?“ Ruští mužici odpověděli: „Nět, strel'ali...“

VII.

Dcera má v žákovské knížce poznámku: „Je drzá a hubatá!“ Druhý den čte paní učitelka odpověď: „To má po matce. Vyčinil jsem oběma! Otec.“

POŘAD BOHOSLUŽEB: 27. srpna - 4. září 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 27. srpna	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 18.00	za farnosti Topolany, Pustiměř, Drysice a Podivice
NEDĚLE 28. srpna	22. NEDĚLE V MEZIDOBÍ ŽEHNÁNÍ ŽÁKŮM A STUDENTŮM SV. AUGUSTIN, BISKUP A UČITEL CÍRKVE	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana SMEJKALA, s prosbou o pomoc Panny Marie Svatohostýnské pro živou rodinu SMEJKALOVU, CIGÁNKOVU a MICHÁLKOVU
		DRYSICE 9.30	ke cti sv. Augustina, za žáky, studenty a učňovskou mládež
		PODIVICE 11.00	za +Marii a Ludvíka FRÉLICHOVY, syna, dceru, tři zetě a Boží požehnání pro rodinu
PONDĚLÍ 29. srpna	UMUČENÍ SV. JANA KŘTITELE	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Josefa SUMCE, duše v očistci a Boží požehnání pro živou rodinu
ÚTERÝ 30. srpna	ÚTERÝ 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	na poděkování Pánu Bohu za přijatá dobrodiní s prosbou o ochranu Panny Marie pro rodinu a přátele
STŘEDA 31. srpna	STŘEDA 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 18.00	za +Jaroslava a Marii VAKRČKOVY, živou a +rodinu a duše v očistci
ČTVRTEK 1. září	SV. JILJÍ, OPAT SVĚTOVÝ DEN MODLITEB ZA PĚČI O STVOŘENÍ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Annu MAHDALOVOU, manžela, rodiče, dceru, dva zetě, vnuka a Boží požehnání pro rodinu
PÁTEK 2. září	PÁTEK 22. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PŘI MŠI SVATÉ PŘIJMOU SVÁTOST MANŽELSTVÍ	
		PUSTIMĚŘ 14.00	Andrea KOLLÁROVÁ a Jan PŘIKRYL
PODIVICE - VIGÍLIE SLAVNOSTI VÝROČÍ POSVĚCENÍ KOSTELA SV. CYRILA A METODĚJE (3.9.1911)			
	PRVNÍ PÁTEK V MĚSÍCI	PODIVICE 18.00	za živé a + kněze, řeholnice, farníky a dobrodince kostela
SOBOTA 3. září	SV. ŘEHOŘ VELIKÝ, PAPEŽ A UČITEL CÍRKVE	TOPOLANY 18.00	za + Marii MAČÁKOVOU a + rodinu
NEDĚLE 4. září	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ 23. NEDĚLE V MEZIDOBÍ PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA SV. ROZÁLIE, PANNA A POUSTEVNICE	PUSTIMĚŘ 8.00	za +Marii a Oldřicha HOLUBOVY, rodiče z obou stran a Boží pomoc a ochranu Panny Marie pro rodinu
		DRYSICE 9.30	za + Antonínu a Vladimíra JANSKÝCH, rodiče, živou a + rodinu
		PODIVICE 11.00	za + Vlastu a Jana POSPÍŠILOVY a Boží požehnání pro rodinu

POŘAD BOHOSLUŽEB: 4. - 11. září 2022

DEN	LITURGIE	FARNOST	ÚMYSL MŠE SV.
SOBOTA 3. září	SV. ŘEHOŘ VELIKÝ, PAPEŽ A UČITEL CÍRKVE	TOPOLANY 18.00	za + Marii MAČÁKOVOU a + rodinu
NEDĚLE 4. září	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Marii a Oldřicha HOLUBOVY, rodiče z obou stran a Boží pomoc a ochranu Panny Marie pro rodinu
	23. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	DRYSICE 9.30	za + Antonínu a Vladimíra JANSKÝCH, rodiče, živou a + rodinu
	PRAVIDELNÁ MĚSÍČNÍ SBÍRKA	PODIVICE 11.00	za + Vlastu a Jana POSPÍŠILOVY a Boží požehnání pro rodinu
PONĚDĚLÍ 5. září	SV. TEREZA Z KALKATY, PANNA A ZAKLADATELKA	PUSTIMĚŘ 18.00	za dar zdraví, pomoc Panny Marie a Boží požehnání
ÚTERÝ 6. září	ÚTERÝ 23. TÝDNE V MEZIDOBÍ	PODIVICE 8.00	k Panně Marii ustavičné pomoci za napravení sourozeneckých vztahů a za dar víry
STŘEDA 7. září	SV. MELICHAR GRODECKÝ, KNĚZ A MUČEDNÍK	DRYSICE 18.00	za farnosti Drysice, Pustiměř, Podivice a Topolany
ČTVRTEK 8. září	SVÁTEK NAROZENÍ PANNY MARIE	PUSTIMĚŘ 18.00	za + Václava BEZDĚKA, Františka KOPŘIVU, živou a + rodinu a dar zdraví
PÁTEK 9. září	SV. PETR KLAVER, KNĚZ	PUSTIMĚŘ 18.00	za + manžele BLAŽKOVY a rodiče z obou stran
SOBOTA 10. září	BL. KAREL SPINOLA, KNĚZ A MUČEDNÍK	PŘI MŠI SVATÉ PŘIJMOU SVÁTOST MANŽELSTVÍ	
		PUSTIMĚŘ 11.00	Lucie ONDROVÁ a Tomáš VŠETULA
NEDĚLE 11. září	TOPOLANY-SOBOTNÍ MŠE SVATÁ S NEDĚLNÍ PLATNOSTÍ	TOPOLANY 18.00	za + Františka SUCHOMELA
	24. NEDĚLE V MEZIDOBÍ	PUSTIMĚŘ 8.00	za + Jana PŘIKRYLA, živou a + rodinu
	NAROZENÍ PANNY MARIE HODY V DRYASICÍCH	DRYSICE 9.30	za + Marii ADAMCOVOU, manžela, syna, dvoje rodiče a Boží požehnání pro rodinu
		PODIVICE 11.00	na poděkování za dar života s prosbou o Boží pomoc a ochranu Panny Marie

FARNÍ INFORMÁTOR, XXIX. ročník, týdeník pro vnitřní potřebu farností PUSTIMĚŘ, DRYSDICE, PODIVICE, TOPOLANY (tel.517356351, Email: josef.benicek@seznam.cz). Vychází každou neděli díky Božím požehnání, mému namáhání a vašemu finančnímu přispívání. Na mě pamatujte v modlitbě a na svůj příspěvek u pokladny v kostele – „Příspěvky na Farní Informátor“ označené (resp. na účet farnosti u ČS a.s., Vyškov, č.ú.: 1560129309/0800), neboť bez toho, jak každý nepochybně ví, by letošní ročník mohl být i poslední. **Díky sponzorům**
dotovaná cena: 30,-Kč/ks Tisk: MORAVIATISK spol s r.o. Ve formátu pdf na <http://www.pustimer-farnost.cz>.